



LOVEC



Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXVIII., št. 6
junij – rožnik

Glasilo izdaja



Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Janez Černač
Odgovorni urednik Boris Leskovic
Bojan Avbar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Romana Erhatic
Širnik, Janez Hartman, Boris
Kryštufek, Marjan Toš

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar
Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.200 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
odbadeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lvske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.



Foto: M. Samar

IZ VSEBINE:

A. Šubic:	Organiziranost lovstva – drugi in zadnji!	268
IZ DNEVNEGA TISKA		270
MNENJA IN PREDLOGI		272
V. Kovačič:	Ali kdo še potrebuje zveze lovskih družin – Zakaj pa ne?	272
C. Štrumbelj:	Medved v kulturni krajini – s stališča Lvske zveze Slovenije	273
D. But:	Preprost in varen za uporabo	275
J. Starič:	Na kratko o navadnem (rdečem) jelenu	278
B. Krže:	Dvanajst mesecev v prašičjem revirju (III.)	282
B. Leskovic:	Rudi Rakuša – »Če ne znaš živeti z naravo, ti ne pomaga nobena teorija«	283
PO LOVSKEM SVETU		285
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	285
LOVSKE PRIPOVEDNISTVO		286
F. Terseglav:	Resnična lvska latinščina	286
K. Mal:	Raubšic	288
LOVSKE ORGANIZACIJA		290
M. Toš:	Pestro sejensko dogajanje v Gornji Radgoni – nov prispevek promociji lovstva	290
G. Kokot:	Prvo mednarodno tekmovanje registor na Slovenskem	293
J. Kocjančič:	Izobraževanje lvske pripravnikov v Pomurju	295
B. Leskovic:	Z 18. seje UO LZS	295
B. Leskovic:	Letos še po starem ...	296
B. Leskovic:	Na sejmu Gušti v Splitu predstavili tudi naše izkušnje	297
F. Wakounig:	Živ spomin na Karla Prušnika - Gašperja ...	299
G. Jakofčič:	50 let delovanja LD Dragatuš	299
F. Rotar:	LD Cirkovce uspešna pri gospodarjenju z divjadjo	300
M. Skudnik:	38. lvska razstava in letni zbor lovcev Mežiškega lvskegojivnega bazena	301
B. Rak:	Deset let po začetku gospodarjenja z jelenjadjo na območju višje ležečih LD Zgornje Savinjske doline	303
B. Krže:	Pregled odstrela jelenjadi (leto 2004) v Notranjskem LGO	304
N. Lapuh:	LD Begunjsčica ima že sodobno zbiralnico in hladilnico	305
L. Pohar:	Med spomini in dolžnostmi	306
S. Zakšek:	Dvajseto, jubilejno srečanje na Primožu	306
JUBILANTI		307
MLADI PIŠEJO		308
LOVSKI OPRTNIK		309
I. A. Božič:	Kamenčki iz želodcev divjega petelina	309
J. Kocjančič:	Bobri so se vrnili v Prekmurje, v rokav reke Mure	310
F. Mestnik:	Bobri so že v zgornjem toku Krke	311
F. Wakounig:	Lovec, pesnik in upornik pripravlja še eno pesniško zbirko	312
A. Raspet:	Tudi kune moramo držati na kratko!	313
F. Rotar:	Na lov raje s fotoaparatom kot s puško	314
M. Erzar:	Kulinarični kotiček	315
F. Rotar:	Lvske veleslalom na ravenski Poseki	316
V SPOMIN		317
LOVSKE KINOLOGIJA		318
A. Raspet:	Vtis kinološkega sodnika iz Slovenije	318
J. Pangerl:	7. tekma v prinašanju za prinašalce – CACIT	318
E. Feregotto:	Tečaj osnovnega šolanja lvske psov na Tolminkem	319
Z. Zajšek:	Spomladansko šolanje psov LKD Ljubljana	319
KZS:	Predvidena legla lvske psov	320

SLIKA NA NASLOVNICI:

Poljska jerebica – *Perdix perdix*
Foto: Foto Spring MB

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.–28. 2.

Jazbec:

1. 8.–31. 12.

Lisica:

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.–31. 3.

Navadni polh:

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.–30. 10.

Pižmovka:

1. 8.–31. 3.

Nutrija:

1. 1.–31. 12.

Fazan:

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.–15. 1.

Šoja:

20. 8.–28. 2.

Sraka:

1. 8.–28. 2.

Siva vrana:

10. 8.–28. 2.

Organiziranost lovstva – drugi in zadnji!? del nanizanke

Po uvodnem članku v lanski novembrski številki naše revije, ki je bil objavljen v imenu Komisije LZS za organizacijsko-pravno področje (in pozneje na komisiji tudi verificiran kot kolektivno besedilo tega organa), sem bil podpisani, predvsem od nekaterih članov UO LZS oziroma območnih predsednikov, ostro in zgrešeno kritiziran ter etiketiran. Širše, razumno članstvo slovenskega lovstva pa je o takratnemu članku izražalo razumevanje in podporo, kar velja še danes.

Kljub temu je šel razvoj dogodkov na deloma stransko pot in očitno v slepo ulico, v podobi sklepov IO in UO LZS, ki zadevajo novo organiziranost slovenske lovske organizacije in novih Pravil LZS. Novembrskega polemičnega uvodnika ni zamajalo niti naročeno in plačano pravno mnenje Inštituta za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Celoveč, dokončno se je, po sili razmer in zakona (ZDLov-1), izčistilo naslednje:

Območne zveze niso zakonsko opredeljene lovske organizacije, niso obvezni element združevanja, lahko delujejo na podlagi Zakona o društvih in dvostranskih pogodb, sklenjenih med LD in LZS. Posledično na tem temelju lahko opravljajo omejena pooblastila iz prenesene izvirne pristojnosti LZS oziroma LD. V tem času so se zgodile in se še dogajajo ustanovitve OZUL, ki so glede na zakonske opredelitve nesporne pravne osebe; težava je le pri njihovi registraciji, a tudi ta je rešljiva. Torej je klasična lovska organizacija dobila novega, zakonsko predpisanega sogovornika – kar OZUL je, v katerega področje so prenesene vse strokovne zadeve upravljanja z lovišči in gospodarjenja z divjadjo. Tega območne zveze v svojem prihodnjem življenju po sedanjih zakonskih ureditvah ne bodo več opravljale in se je njihova dejavnost bistveno okrnila. Tako smo slovenski lovci in naše LD obvezno in sočasno vpeti v LZS in OZUL. To so zakonska dejstva, ki jih je treba uveljaviti v praksi, na tem področju pa se zadeva še vedno zatika. Zapleti glede tega pa, po moji oceni in osebnem doživljanju delovanja UO in IO LZS, v zadnjem času oziroma v uvodu navedene Komisije, nastajajo zaradi nerazumljivih, neopravičljivih in nepravilnih odporov nekaterih posameznih funkcionarjev, v odločilnem trenutku lahko pridobijo tudi potrebno »negativno« večino v navedenih telesih odločanja. Prepričan sem, da takih odklonov kritično članstvo lovske organizacije nima in jih ne podpira, kar pa je najpomembnejše. O teh vprašanjih namreč aktivno in dokončno odločajo le obvezne članice LZS in OZUL, torej upravljavci slovenskih lovišč oziroma lovske družine. Le-te pa svojo opisano vlogo lahko opravijo samo, če so od organov LZS deležne pravih, odgovornih in zakonitih predlogov rešitev, kar ponujena nova Pravila LZS in način sklica neizbežnega rednega občnega zbora niso. Zato po tej poti apeliram na članstvo, da z drugačnimi rešitvami – sebi v prid – učinkovito razreši nastalo situacijo in vse spremljajoče zaplete.

Dejstvo je neizbežno, da se 4-letni mandat sedanjim organom LZS izteče 26. 6. 2005, zato je vrhovni občni zbor nujen! Le-ta pa ne more biti volilni, saj bo »razrešitveni« občni zbor, ki je predviden za 18. 6. 2005, nova Pravila LZS šele sprejmal. Volitve novih organov morajo potekati po novih Pravilih, kar je že odločil občni zbor LZS leta 2003! Ker ne sme

nastati praznina delovanja organov LZS, je edina mogoča, razumna in zakonita rešitev, da junijski občni zbor sedanjim organom podaljša mandat največ do 31. 12. 2005, do tedaj pa se opravi volilni občni zbor po novosprejetih Pravilih. Taka situacija zanesljivo ne bi nastala, če bi organi LZS pravočasno in pravilno uresničili lastne sklepe oziroma v razumnem, krajšem času po uveljavitvi ZDLov-1 sprejeli nova Pravila, ne pa šele sedaj. Ne glede na dosedanje težave pri iskanju organizacijskih rešitev nove podobe LZS, njenih organov in Pravil, ne glede na objektivno odgovornost ključnih organov LZS (ki jim podpisani ta hip pripadam in odgovornost tudi delim) za časovno zamudo pri tem projektu ter ne glede na to, da je odgovornost nekaterih funkcionarjev tudi izostreno subjektivna, je še sicer skrajni čas za sprejem učinkovitega, sodobnega ter zakonitega modela delovanja slovenske lovske organizacije.

Sedaj je bistvenega in lahko tudi usodnega pomena, na kakšen način sklicati junijski občni zbor. Nikakor ne na podlagi dosedanjih Pravil LZS, temveč neposredno in izpeljano iz določb ZDLov-1. Sedanja Pravila LZS so zlasti v 1. in 8. členu postala neuporabna 20. 5. 2004, ko je bil ZDLov-1 uveljavljen. In to v tistih določbah, ki so v nasprotju z ZDLov-1 oziroma tam, kjer Zakon postavlja drugačna pravila glede organiziranosti. V dosedanjih Pravilih LZS zapisano besedilo, da je »Lovska zveza Slovenije zveza območnih zvez lovske družin, v katere se skladno z zakonom (op. - neveljavnim iz leta 1976) obvezno združujejo lovske družine ...« ter da so »članice Zveze vse območne zveze lovske družin v Republiki Sloveniji ...«, je ZDLov-1 v členu 66 zakonsko derogiral (razveljavil) po subordinacijskem načelu, Zakon je nad Pravili, saj je zakonsko besedilo jasno in nedvoumno: Lovska zveza Slovenije je zveza vseh lovske družin (op. in ne območnih zvez), ki deluje tudi v javnem interesu. V skladu s temeljnim aktom Zveze, torej Pravili, pa so lahko (op. – torej nič več obvezno po zakonu) njeni člani tudi druga društva (op. – oziroma zveze društev, kar območne zveze so), katerih dejavnost je povezana z divjadjo, lovstvom in varstvom narave. To pa pomeni, da je delegatski ključ v členu 14 sedanjih Pravil oporečen in neuporaben (saj določa, da delegate za občni zbor izvolijo območne zveze lovske družin tako, da izvolijo po enega delegata na vsakih začetih 200 članov lovske družin). Rešitev je torej v ZDLov-1 in v njegovi neposredni uporabi in ne v Pravilih LZS, ki jih je ZDLov-1 demantiral. Zato morajo junijski občni zbor sestavljati delegati vseh LD v Republiki Sloveniji, vsaka LD pa ima en glas. Praviloma so delegati starešine LD oziroma drugi od LD pooblašeni posamezniki. Takšna rešitev sklica občnega zbora, ki je pred vrati, pa je tudi najvišja oblika neposredne demokratičnosti. Dosedanji 14. člen Pravil je temeljil na elektorskem sistemu, Zakon pa ustvarja podlago in terja neposredno zastopanost vsake članice LZS. Najvišjemu sklicu, kjer so neposredno zastopane vse lovske družine – obvezne članice, zato ni mogoče oporekati v ničemer, vsaka druga oblika je manj demokratična. Pa tudi iz razlogov pravno-etične lovske »higijene« je prav in potrebno, da nova Pravila na občnem zboru sprejema tista kritična množica, ki jo to najbolj zadeva, torej lovske družine v Republiki Sloveniji in ne njihovi preživetni območni elektorji.

Rok za dosedanje javno razpravo o ponujeni vsebini novih Pravil LZS je žal kratek ali celo prekratek, pogojen pa z v uvodu opisanimi težavami. Kljub temu pa je še vedno možnost, da najširše članstvo hitro, poenoteno, predvsem pa strpno in učinkovito sprejme sodobna Pravila LZS. Dosedanje izkušnje delovanja UO kažejo, da gre za preštevilčen organ (31 članov s predsednikom vred), še bolj moteče pa je, da so posamezniki, hkrati tudi kot predsedniki območnih zvez večkrat delovali parcialno, »območno« in premalokrat enotno, v duhu enotnega prostora LZS. Zato predlagam in sem avtor variante 2 v ponujenih novih Pravilih; le 15-članski UO in predsednik LZS, ki ga velja posebej uvrstiti med organe LZS. Vsako lovsko upravljalsko območje pa ima znotraj UO po enega predstavnika po sistemu: en LUO = 1 član UO LZS. Zakaj LUO (kot volilni okoliš) in zakaj ne 18 predlaganih volilnih okolišev, ki so teritorialni in kadrovski enačej sedanjim območnim zvezam. Razlogov za to je več: območne zveze niso več obvezne in konstitutivni (srednji) element združevanja na relaciji LD – LZS, zato tudi ne morejo biti kadrovska baza za članstvo v UO, saj bi to pomenilo manipulativno in škodljivo izigravanje ZDLov-1 ter prikrito nadaljevanje dosedanjih območnih lobijev in interesov. V posameznih območnih zvezah je število lovskih družin zelo različno, od majhnih do velikih, zato je določilo 18 volilnih okolišev krivično in nesprejemljivo, čemur pa je nasprotovala le manjšina na zadnji seji UO LZS ... LUO je določil zakon oziroma podzakonski akt. V RS je 15 LUO, ki imajo svojo organe – OZUL, ki so lovska organizacija, kar pa območne zveze niso. Upravljavci lovišč – torej lovske družine – so se dolžni združevati v LZS in OZUL; slednji pokriva LUO. Vse strokovne naloge, povezane z divjadjo in lovišči, potekajo v LD (22. člen ZDLov-1) in v OZUL, ki mora sodelovati tudi z LZS (67. člen ZDLov-1) oziroma obratno. Tako je po zakonu vzpostavljena relacija med OZUL in LZS, LD pa se obvezno združuje v LZS in OZUL. Evidentno je, da je LZS z LD povezana neposredno in

organizacijsko, posredno in strokovno pa tudi prek OZUL. V tej organizacijski in funkcionalni »dvojni« navezi pa območne zveze ne igrajo nobene opisane vloge, ker pač delujejo le na društveno pogodbeni podlagi in niso lovška organizacija. V primerih, ki so že prisotni (da posamezna LD ne želi biti več članica neke območne zveze in je k temu tudi nihče ne more prisiliti) je nevzdržno, da se takšni LD pripiše volilni okoliš (območna zveza), v katerem noče sodelovati. V takem primeru LD nima volilnega okoliša, čeprav je obvezna članica LZS in OZUL, kar pa je nedopustno in nezakonito.

Torej je kadrovska osnova in baza oziroma volilni okoliš za vse LD lahko le LUO oziroma OZUL, v katerem LD obvezno deluje. Zato naj funkcijsko vlogo evidentiranja delegatov za vse organe LZS opravi OZUL kot lovška organizacija znotraj geografskega okvira LUO! Takšna sta bila tudi očitna namera in cilj zakonodajalca, ki se je območnim zvezam kot nekdanjim obveznim oblikam, kot lovskim organizacijam, s tem pa tudi kot »volilnim okolišem«, v celoti odrekel.

Junjski občni zbor se mora po mojem trdnem prepričanju opredeliti tudi do vprašanja, ali je nadaljnji obstoj IO kot izvršilnega organa sploh še potreben, kakšne in katere komisije bomo imeli, kakšna bo njihova pristojnost, pri čemer je delovanje organov treba racionalizirati v funkcionalnem in finančnem pomenu, okrepiti delovanje in odgovornost strokovne službe ter njenega direktorja, sicer pa takoj vzpostaviti trden most neizbežnega in zakonsko zapovedanega sodelovanja z OZUL. Območne zveze po volji zakona (ne glede na to, ali je dober ali slab) nimajo več svoje dosedanje vloge in teže. Naša kolektivna odgovornost je zgolj v tem, da zakon uveljavimo, ne pa da mu nerazumno nasprotujemo s pozicij preživetega oziroma, da pozivamo k nerealnim zahtevam po spremembi zakona. Kaj hitro se lahko zgodi, da bomo imeli povsem nov, drugačen zakon. Tedaj pa bo naša zgodba končana ...

Anton Šubic



Foto: M. Samar

LOV NA ZAJCA TUDI V RAVNINI

Gorenjski glas, 1. 4. 2005 (Cveto Zaplotnik). – V kranjski in blejski enoti Zavoda za gozdove Slovenije so pripravili načrt za Gorenjsko lovsko-upravljalno območje. Po predlaganem načrtu naj bi letos na tem območju odstrelili 4.900 glav srnjadi, 720 glav jelenjadi, 310 muflonov, 940 gamsov, 270 divjih prašičev, 1.550 lisic, 250 poljskih zajcev itn. Najdaljša razprava je bila o divjem prašiču, ki je tudi lani med vsemi vrstami divjadi povzročil največ škode. Predlagana je tudi odprava omejitve lova na zajca na Kranjski ravnini in Sorškem polju.

Isti avtor je v Gorenjskem glasu poročal tudi o obveznem cepljenju psov proti steklini.

KJE JE KONČAL LOVSKI DENAR?

Delo, 4. 4. (Primož Cirman). – Kakšen je resnični finančno-poslovni položaj podjetja Snežnik iz Kočevske Reke v 70-odstotni državni lasti po končanem prvem delu sanacije? »V štirih letih smo pokrili več kot sto milijonov tolarjev izgube, iz rdečih števil pa smo se izkopal z dezinvestiranjem, prodajo neuporabljenega premoženja in denarjem (prvim obrokom), ki smo ga prejeli za izločitev lovstva iz svoje dejavnosti,« trdi Snežnikova uprava, na katero pa ima avtor prispevka nekaj pripomb. Nekaj dni pozneje je predsednik nadzornega sveta **Tilen Majnardi** potrdil, da je uprava Snežnika večino sredstev iz prvega obroka porabila v skladu z navodili nadzornega sveta.

Članek se dotika tudi »zgodbe o brezplačnem lovu izbranih članov slovenske politične in gospodarske elite«, vendar omenja samo ime enega funkcionarja, pa še ta zagotavlja, da je vedno lovil le na lastne stroške.

ŠE ENKRAT O PINOŽAH

Nedeljski dnevnik, 10. 4. (mi). – Ljubitelji ptic so letos opazovali ptice, kakršnih še niso videli. Ogromna jata kakšnih dva milijona pinož je kar dva meseca »taborila« pri vasi Manga na Bohorju. Za množico ljudi je bila jata ptic res enkratno in nepozabno doživetje, ki je prevzelo slehernika (H. Oršanič, Lovec, 3/2005).



Lesna sova

Novost pri tem je, da so se tudi v krmilnicah na obrobju Ljubljane pojavile ptice, ki jih ljudje doslej še niso videli. Med njimi so bile tudi pinože, o katerih je **Ivo Božič** v knjigi Ptici Slovenije (Zlatorogova knjižnica, 1983) zapisal, da jih tudi v Sloveniji srečujemo ob preletih oziroma na prezimovanju. »Včasih videvamo velikanske jate pinož – vmes so tudi zelenci, ščinkavci, strnadi, repniki, čički itn. – ki jih sestavlja na desetisoče ptičev.«

RIS NA PRAGU LJUBLJANE

Delo, 11. 4. (Franci Kljun). – V bližini Ljubljanskega vrha, le 15 kilometrov od Ljubljane, je skupina raziskovalcev Oddelka za biologijo ljubljanske Biotehniške fakultete (BF) pred nedavnim odlovila samico evrazijskega risa (*Lynx lynx*). Dvajset kilogramov težko samico

Lojzko so podrobno premerili, stehali, fotografirali in ji pritrtili ovratnico z radijskim oddajnikom ter sprejemnikom satelitskega signala GPS. Raziskovalci bodo poskusili tako odkriti več o življenju te naše največje mačke, ki jo od vseh zveri v Sloveniji najslabše poznamo. Ulov Lojzke je šele začetek obširnejšega projekta; prijavili so se tudi na razpis za denar EU, s katerim bodo podrobno raziskali navade risa.

LESNA SOVA RABELJ FRANČEVH GOLOBOV

Novice, 11. 4. (Milan Glavonjič). – V hribovskem naselju Dane pri Ribnici je lesna sova »poslala v večna lovišča« kar osemnajst golobov. Zavarovano ptico plenilko je rejec golobov **Franc Zobec** ujel in jo pridržal v kletki, potem pa razmišljal, v kateri gozd naj jo izpusti,

da ne bi več morila njegovih golobov. Skrbi ga je rešil republikanski in lovski inšpektor **Drago Karel Čahuk**, ki se je po ovadbi nekega sosesa oglasil pri njem. Franca je pohvalil za vzorno ravnanje in lesno sovo vrnil v naravno okolje daleč od Frančevih golobov.

OBRAČUN Z LOVSKO PUŠKO

Dnevnik, 18. 4. (ob). – V soboto, 16. aprila, so v Gederovcih odjeknili strel iz lovske puške. Pred hišo za volanom bagra je hudo ranjen obležal 34-letni **Dušan Kučan** iz Šalamec v Občini Puconci. Odpeljali so ga v bolnišnico, vendar so bile rane prehude in je še istega dne umrl. Policisti so takoj po dejanju prijeli 62-letnega domačina **Rudolfa Serca**, ki so ga pridržali na policiji, nato pa predali preiskovalnemu sodniku.

Pokojnikov brat **Danilo Kučan** je ob tragičnem dogodku povedal: »Takšna je naša zakonodaja, vsak lahko legalno poseduje orožje. Kolikor vem, je brat tam nekaj delal z bagrom in ga je vinjeni sosed ustrelil. Sploh ne vemo natančno, kaj se je zgodilo ...«

ZA STROJNO SEČNJO IN PROTI NJEJ

Delo, 19. 4. (Tomaž Branc). – Po pisanju časnika je Slovenija z 58 odstotki gozdne površine tretja najbolj gozdnata država v Evropi, zato obstajajo vsaj moralni zadržki do čezmerne strojne sečnje. Predsednik Gorenjskega ekološkega združenja **Vojko Bernard** je izrazil pomisleke predvsem zaradi uničevanja podrasti, škodljivih vplivov na živali in onesnaženja zavarovanih gozdov. Predstavniki gozdarske stroke se s tem ne strinja. »V Evropi sekajo s stroji že od osemdesetih let prejšnjega stoletja in rezultati kažejo, da so učinki za naravo ugodnejši kot pri klasični sečnji,« je prepričan predstavnik blejske ZGS **Bojan Bajželj**.

»KRVAVA PREDSTAVA« ZA SOŽITJE ČLOVEKA IN ŽIVALI

Delo, 22. 4. (M. Bo.). – Na aprilskem protestnem shodu, ki so ga naslovili Narava

Foto: M. Cerar – Diana

potrebuje mir – lovske puške v muzej, so protestniki uprizorili krvavo predstavo, prizor iz tradicionalnih Hubertovih maš, ko lovec pobija živali, župnik pa jih blagoslavlja.

Predstavniki Lovske zveze Slovenije **Gregor Bolčina** je ob tem dejal, da je lov nujen za vzdrževanje naravnega in znosnega števila živali. Z ministrstva za kmetijstvo so sporočili, da po njim znanih podatkih lov v nobeni državi EU ni prepovedan, komercialni lov pa je lahko prepovedan v naravnih parkih in rezervatih.

Dnevnik je objavil daljše pismo, v katerem Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice protestira, ker je Agencija Republike Slovenije za okolje v imenu države dovolila izjemen odstrel mladiča rjavega medveda, ki naj bi se pojavljal na območju vasi Rob v Občini Velike Lašče. Društvo se sprašuje, ali ne zna država nič drugega kot odrediti oziroma dovoljevati poboje živih bitij.

ZGLEDNA LOVSKA DRUŽINA UDENBORŠT - NAKLO

Gorenjski glas, 23. 4. (Cvetko Zaplotnik). – V Lovski družini Udenboršt - Naklo so v treh letih zgradili novo valilnico za fazane. Zunanji del obsega 820 kvadratnih metrov zamreženega prostora, v katerem bo mogoče na leto vzrediti okrog 400 fazanov, 200 jerebic in 50 rac mlakaric, ki jih bodo potem vlagali v lovišče. Kot je povedal **Dušan Belovič**, član UO lovske družine ter referent za izobraževanje in obveščanje, v družini vsako leto opravijo od 4.500 do 5.200 delovnih ur prostovoljnega dela. Lovci ugotavljajo, da je število povožene srnjadi dve petini celotne izločitve iz lovišča.

Po pisanju Večera so lovci **LD Remšnik** na svojem občnem zboru opozorili, da potepuški psi povzročajo vedno večjo škodo. Sicer pa časniki spomladi veliko pišejo o pticah, kar ni čudno, saj je pomladanski čas ptičje ženitve, ponuja pa nam tudi največ vselega ptičjega petja in žvrgolenja. Po pisanju Gorenjskega glasa ima posebno veselje s ptički **Jože Vodlan** iz Preserij pri Radomljah, ki se z varstvom in vzgojo ptic ukvarja že štirideset



Foto: K. Schneider

let. Delo piše o škorcih, ki imajo odličen spomin, papigah, ki se hitro učijo, in golobih, ki jih nekateri ljudje štejejo za neumne, čeprav se v resnici odlikujejo z odličnimi kognitivnimi sposobnostmi.

Delo je objavilo članek **Roberta Galuna** o težavah pri iskanju zavetišča za živali v mariborski občini. **Urban Červek** je v Delu napovedal, da se bodo pet let po natečaju MOL letos le začela pripravljala dela za ureditev okolice Koseškega bajerja na obrobju Ljubljane. Zamisli ostro nasprotujejo predvsem naravovarstveniki, saj bi – po njihovem – predlagana ureditev preostro posegla v naravni biotop in uničila dragoceno naravno okolje bajerja.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 30. aprila 2005 je bilo z območja 33 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 63 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 35 lisic, 4 pse, 9 mačk, 1 glavo srnjadi, 6 jazbecov, 5 kun, 2 govedi ter eno kozo.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Ljubljana, 6. 5. 2005
Tina Arič, dr. vet. med.,
višja svetovalka VURS

GIBANJE GAMSJIH GARIJ

V času od 1. januarja do 31. marca 2005 je bilo po podatkih lovskih organizacij najdenih poginulih ali odstreljenih skupno 44 gamsov. Ugotovljeno število primerov po posameznih območjih je naslednje:

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

– LPN Triglav: skupno 20 gamsov

Revir Vrata:

1 gams, koza – 7 let – odstrel
1 gams, kozel – mladič – odstrel

Revir Kriški podi:

1 gams, kozel – 6 let – odstrel

Revir Krma:

1 gams, kozel – 1 leto – odstrel
1 gams, koza – 5 let – odstrel
1 gams, kozel – 5 let – pogin
1 gams, kozel – 6 let – odstrel
1 gams, kozel – 3 leta – odstrel
1 gams, neznanega spola in starosti – pogin

1 gams, kozel – 5 let – pogin

Revir Pišnica:

2 gamsa, kozla – 2 leti – odstrel
1 gams, koza – 7 let – odstrel
1 gams, koza – mladič – odstrel

Revir Plazi:

1 gams, kozel – 5 let – pogin
1 gams, kozel – 9 let – odstrel
1 gams, kozel – 4 leta – odstrel
1 gams, kozel – 8 let – pogin
1 gams, kozel – 7 let – pogin

Revir Duplje:

1 gams, kozel – 7 let – odstrel

ZLD GORENJSKE – KRANJ:

skupno 9 gamsov

Lovska družina Stol:

2 gamsa, kozi – mladiča – pogin
1 gams, kozel – 3 leta – pogin
1 gams, koza – 6 let – pogin

Lovska družina Dovje:

2 gamsa, kozla – 3 leta – odstrel

Lovska družina Begunščica:

1 gams, kozel – 3 leta – odstrel

Lovska družina Kranjska Gora:

1 gams, kozel – 3 leta – odstrel
1 gams, koza – 4 leta – pogin

ZLD GORICA – NOVA GORICA:

skupno 13 gamsov

Lovska družina Tolmin:

1 gams, kozel – 7 let – odstrel
1 gams, koza – mladič – odstrel
1 gams, koza – mladič – pogin
1 gams, koza – 5 let – odstrel

Lovska družina Bovec:

2 gamsa, kozla – 3 leta – odstrel
1 gams, kozel – 5 let – pogin
1 gams, koza – 6 let – odstrel
1 gams, koza – 5 let – pogin
1 gams, kozel – neznane starosti – pogin

Lovska družina Ljubinj:

1 gams, kozel – 7 let – odstrel
1 gams, kozel – mladič – odstrel
1 gams, koza – 8 let – pogin

SAVINJSKO-KOZJANSKA

ZLD – CELJE:

skupno 1 gams

Lovska družina Rečica ob

Savinji:

1 gams, kozel – 4 leta – pogin

LPN PRODI – RAZOR:

skupno 1 gams

1 gams, koza – 1 leto – pogin

Spolno razmerje obolelih živali pri gamsih je 28 kozlov in 15 koz ter 1 gams neugotovljivega spola.

Obolelost po starostnih kategorijah je naslednja:

gams mladič – 7 živali
gams, 1-leten – 2 živali
gams, 2-leten – 2 živali
gams, 3-leten – 8 živali
gams, 4-leten – 3 živali
gams, 5-leten – 7 živali
gams, 6-leten – 4 živali
gams, 7-leten – 6 živali
gams, 8-leten – 2 živali
gams, 9-leten – 1 žival
gams, neugotovljive starosti – 2 živali

12. 5. 2005
Simon Pleško,
univ. dipl. biol.

Ali kdo še potrebuje zveze lovskih družin - Zakaj pa ne?

Ze takoj v uvodu svojih razmišljanj želim poudariti, da ne nameravam polemizirati z razmišljanjem in deloma tudi s trditvami **Mirana Hernausa**, ki jih je izrazil v rubriki *Mnenja in predlogi* v članku *Kdo še potrebuje zveze lovskih družin?* Lovec, 4/05, str.169.

To sem zapisal zato, ker sem prepričan, da je naša revija strokovna in dovolj pluralna, da je v njej mogoče in zaželeno o lovski pa tudi drugi aktualni problematiki, povezani z lovstvom, razmišljati in na kratko zapisati. **Le tako lahko mnogokrat na videz še tako različna mnenja in predlogi le pripeljejo do skupnih oziroma zaželenih rešitev, ki lahko samo koristijo slovenskemu lovstvu, seveda v skladu z veljavno zakonodajo!**

Res je, da zakonodaja ne predvideva več območnih zvez lovskih družin (ZLD/LZ), več pristojnosti in obveznosti je dobila Lovska zveza Slovenije (LZS), še posebno pa Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) in Območno združenje upravljavcev lovlišč (OZUL). Tudi v samih lovskih družinah (LD) se bo moralo marsikaj spremeniti (npr. drugačni načini usklajevanja med subjekti, koncesije, medsebojni odnosi ipd).

Med mnogimi, ki so deloma že v prejšnjih številkah naše revije razmišljali še o potrebi (takih) ZLD, so nedvomno na prvo mesto postavljali precejšen prispevek članstva v obliki članarine. Z njimi ne nameravam polemizirati (kot sem v uvodu omenil), upam pa si trditi (**kot dolgoletni starešina LD sem aktivno sodeloval tudi pri delu ZLD - konkretno ZLD Ptuj - Ormož**), da je bil denar iz naslova deleža članari-

ne smotrno vložen in porabljen v dobro in korist divjadi ter lovstva nasploh (izobraževanje, lovski izpiti, načrtovanje, lovsko druženja, lovsko strelstvo, gojitvene smernice – meddružinsko usklajevanje ipd).

In zdaj k vprašanju: **Zakaj pa ne bi imeli več ZLD ali katere od drugih oblik druženja z drugim imenom; razumljivo, v skladu z določili Zakona o društvih?**

1. Taka prihodnja oblika bi v prvi vrsti morala temeljiti na prostovoljnosti z minimalno mogočo članarino in v Pravilih natančno opredeljenimi nalogami in cilji tovrstnega združenja. Dovolite mi, da spomnim nekatere, da imamo v svoji kratici LD besedo »družina«, besedo, ki pomeni mnogo več, kot si

včasih predstavljamo. **Družinski odnosi** so in bi morali biti taki, kot so v vsaki resnično urejeni in zgledni človeški družini, kajti v okviru takih človeških – humanih odnosov morata tudi v prihodnje temeljiti naše delovanje in aktivnost! Vse to se med drugim lahko krepí tudi s skupnimi pogledi in prizadevanji ter z društvenimi aktivnostmi, ki bi bile lahko konkretno zastavljene v delovanju takšnega prihodnjega združenja.

2. Smotnejše oblike izobraževanja in izpopolnjevanja, razne oblike lovskega druženja, lovsko športno strelstvo, tradicionalno streljanje na glinaste golobe ipd.

3. Ne glede na obveznosti in pristojnosti ZGS in OZUL, v večji meri (**kot bo to mogoče prek delegatov – članov teh organov**) predhodno razpravljati in poenotiti poglede in stališča LD in na tak način enotneje zastopati interese LD, na primer: odstrel, struktura, škoda, načrtovanje.

4. Skupna organizacija proslav in prireditve, razne proslave ob pomembnejših do-

godkih, dejavnosti lovskih pevskih zborov in rogistov, načrtovanje in izvajanje skupnih aktivnosti, sodelovanje z drugimi dejavniki v prostoru (lokalne skupnosti, civilna združenja, kmetijski proizvajalci, predvsem osnovne šole ipd).

5. V Pravilih je mogoče konkretno opredeliti še vrsto drugih dejavnosti in aktivnosti, predvsem take, ki omogočajo več druženj s čutom pripadnosti, več neposrednosti, **kajti bojim se, da brez vmesne trdne vezi med LZS in LD ne bi bilo tako, kot pravi stari ljudski pregovor: »Daleč srce, še dalje ljubezen!«**

6. In nenazadnje: Dosedanje ZLD imajo tudi svoje **premoženje – nepremičnine**, katerih lastniki oziroma so-lastniki so nedvomno vse LD, ki so se doslej (oziroma se še vedno) združujejo v posamezne ZLD. **Sprašujem se: »Komu po novem zakonu vse to pripada? Ali morda LZS?«** Ne vem! Globoko sem prepričan, da samo tistim, ki so doslej upravljali s to lastnino!



Vsa moja razmišljanja v smeri morebitnega nadaljnje- ga družinskega povezovanja izhajajo predvsem iz dolgo- letnih lastnih izkušenj (kot sem že omenil), sodelovanja in dela na ravni območne ZLD. Ker nikoli nisem bil v njenih organih, mi zato ne bo mogoče očitati neke vrste no- stalgije po nečem, kar zame osebno ni več mogoče z novo zakonodajo. Trdim pa, da je ZLD (mislim predvsem na našo) svojo pomembno vlogo le odigrala in LD smo v okvi- ru nje uspešno delovale; delo je bilo odgovorno, prijetno in učinkovito!

Čeravno je nov Zakon o divjadi in lovstvu v veljavi že skoraj eno leto, pa še **vedno nimamo podzakonskih ak- tov**, ki bodo med drugim po- drobno opredeljevali tudi ce- lotno področje lovskega izpi- ta. Tu se skoraj v celoti stri- njam s pomisleki Mirana Her- nausa.

Vendar se mi ob tem pora- jajo in postavljajo mnoga do- datna vprašanja in mnoga razmišljanja, **predvsem in zgolj s praktičnega stališča**: – že v prvem odstavku 64.

člena (lovski izpit) si sko- raj ne morem predstavljati, kako bo in kje vse bo LZS to organizirala, komu bo poverila pripravo na teore- tični del in kako in na čigavi osnovi bo izbrana ter ime- novana komisija;

– kako pridobiti pedagoško in strokovno usposobljene predavatelje – poudarjam, predvsem pedagoško;

– kje vse, da bo to konkretno in bolje, bo potekal teore- tični del lovskega izpita;

– dodatno oziroma dopolnil- no izobraževanje mentorjev pripravnikov LD (**menim in prepričan sem, da je to izjemno pomembno in v mnogočem tudi ključni del lovskega izpita**).

Postavlja se mi vprašanje: **Ali bi se morda lahko del tega in mogoče še kaj dru- gega preneslo v okviru pod- zakonskih aktov ali po po-**

oblastilu LZS na morebitna prihodnja združenja lov- skih družin, seveda tam, kjer bi bila!

Ob koncu še naslednja za- ključna misel: Če organizira- nost LD v novo obliko zdru- žitve (**seveda, v skladu z Za- konom o društvih**) na teme- lju konkretnih in operativno postavljenih nalog in ciljev (pogodbeni odnos) pomeni obliko dela, sodelovanja, lov- skega tovarštva in prijatelj- stva ter še posebno družin- skega življenja, **preпустimo vendar to članicam in čla- nom**. Tako bi tudi v prihod- nosti naše družinske in druž- bene aktivnosti v mnogočem pripomogle k uspešnosti opravljanja nalog, ki jih pred celotno lovsko organizacijo postavlja nova lovsko zako- nodaja!

*Vlado Kovačič,
LD Tomaž pri Ormožu*

Medved v kulturni krajini – s stališča Lovske zveze Slovenije

V Srednji Evropi je medved (tudi volk in ris) prebivalec gozda, prevladujočega naravnega ekosistema. V njem ima med- ved svojo ekološko nišo in habitat. Ker pa je gozd zaradi človekovega vpliva v veli- kem delu Evrope skrčen, raz- drobljen ali pa dodobra spre- menjen, so v pretežnem delu Evrope nemogoče tudi raz- mere za življenje medveda. Posledica tega je sedanje stanje: medved je preživel samo še v predelih, ki so manj primerni za človekovo pose- litev. V Evropi je že več kot stoletje redka žival, zato je postal zanimiv in tudi dobil status **prednostne vrste** (enak status ima tudi volk). To po- meni, da je pri upravljanju z vrsto in habitatom treba upo- števati poseben varstveni re- žim. V prizadevanjih za ohran- janje ugodnega stanja med- veda kot prostoživeče žival-

ske vrste in njegovega habita- ta pa pri upravljanju nastajajo razhajanja med deklariranimi načeli in razmerami v naravi.

Normativno imamo uprav- ljanje z medvedom v Slo- veniji dobro urejeno v dveh vladnih dokumentih, ki teme- ljita na Zakonu o ohranjanju narave in evropskih direkti- vah: to sta **Strategija uprav- ljanja z rjavim medvedom** (*Ursus arctos*) v Sloveniji (2002) in **Uredba o zavaro- vanih prostoživečih žival- skih vrstah** (2004). Obe uredbi skušata ohraniti vrsto in habitat trajno v ugodnem stanju, da bo žival sposobna preživeti in se obnavljati v čim manjšem konflik- tu s člo- vekom in njegovimi interesi. V Sloveniji imamo na tem področju že določeno znanje in izkušnje, ki se ne postav- ljajo nanovo, ampak temeljijo na stoletnih izkušnjah, ki so preverjene tudi v praksi. Do-

kaz za to je dandanes viabilna populacija medveda, pa tudi volka in risa. Kljub normativ- no dobro urejenim razmeram v Sloveniji mora Lovska zve- za Slovenije kot nevladna or- ganizacija neprestano opo- zarjati na nekatera dejstva in težave. In zdaj velja nasled- nje opozorilo:

1.) Odkar je bil medved na ozemlju Slovenije v 80-ih le- tih 19. stoletja prvič zavaro- van, so se začele dileme, kako varovanje sploh praktič- no izvajati v kulturni krajini, da bo čim manj motilo člove- ka, njegove interese in imetje ob hkratni želji, da bo tudi medved ostal divja žival – zver. Iskanje rešitev za takšno sožitje je aktualno še zdaj. Razlika je v tem, da je bilo prvo varovanje osredotočeno zgolj na varovanje vrste (pre- poved lova na vse do takrat dovoljene načine) kot proti- utež dotedanjemu vsesploš- nemu uničevanju. O potreb- nem hkratnem varovanju ha- bitatov pa takrat še niso raz- mišljali!

2.) Nesporno velja, da so bili lovci tisti, ki so se prvi postavili v bran medveda; pr- vič kot veleposestniki (Auer- sperg, Schönbürg - Walden- burg, Windischgrätz, Ghyczy, Thurn Taxis), ki so bili nosil- ci lovne pravice; drugič kot člani Slovenskega lovskega društva (SLD) leta 1935, ko so uspeli uveljaviti prvo **za- konsko zaščito (varstvo) medveda na slovenskih tleh**. Po 2. svetovni vojni se je var- stvo nadaljevalo vse do zdaj tako učinkovito, da je med- ved postal tudi lovna divjad. V korist medveda je bilo sprejetih več ukrepov: v nje- govo korist so bila leta 1945 ustanovljena gojitvena lovi- šča na površini 100.000 ha medvedjega habitata, katerih naloga je bila med drugim poklicno upravljati z medve- dom; to nalogo morajo oprav- ljati še dandanes. Leta 1966 je bilo opredeljeno tudi **os- rednje območje medveda** z jedrom na Kočevskem in Not- ranjskem. Med slovenskimi lovci in prebivalci sobivanje z medvedom nikoli ni bilo prekinjeno, čeprav so bile v

tisku občasno dileme, kje v kulturni krajini sploh lahko še živi medved. Vsak konflikt je razburil javnost, kar se dogaja še vedno.

3.) Zdajšnje stanje populacije medveda (pa tudi volka in risa) v jugozahodni Sloveniji, ki se neposredno navezuje na Gorski Kotar, ni zaskrbljujoče. Znanje in sredstva za varovanje zveri so za državo Slovenijo racionalna, če jih namenja na to območje, kjer sta za obstoj medveda najprimernejša pokrajinska struktura in struktura lovišč. Drobljenje lovišč pomeni konec velikih zveri. **Dobro organizirano lovstvo pomeni velik prispevek k učinkovitemu varovanju narave.**

4.) Prostor, kjer naj bi dolgoročno ohranili medveda, je treba conirati, človekove interese je treba prilagoditi tudi potrebam medveda (intenzivni razvoj ovčjereje in varovanje medveda na istem prostoru pelje v načrtovan konflikt). Vzdrževanje primernega življenjskega prostora pomeni odrekanje nekaterim človekovim aktivnostim v prostoru (nekontroliran promet v gozdovih ...). Čeprav se gozd, medvedov življenjski prostor, povečuje (zaraščanje), se zaradi nemira poslabšujejo razmere za življenje.

5.) V kulturni krajini je treba številčnost medveda uravnavati tudi z odstrelom, ker ga ne moremo in ne smemo prepustiti samo naravnemu uravnavanju. Trofejni lov je potreben in pomeni skrb za medveda. Brez trofejnega lova bi se skrb za zveri pa tudi druge vrste divjadi kmalu zmanjšala do take mere, da bi bile ogrožene. Slovenske lovske organizacije so že od leta 1980 lov uravnavale s strukturnim poseganjem v populacije. Na Kočevskem je bil sprejet prvi **Pravilnik o gospodarjenju z medvedom** že leta 1979. Toda trofejni lov mora biti podrejen jasnim strokovnim in etičnim načelom.

6.) **Za medvede je treba vzdrževati mrhovišča.** V

Lovski zvezi Slovenije ocenjujemo, da je glavni vir povečanih konfliktov med medvedom in človekom prav v tem, ker je vzdrževanje mrhovišč ne samo opuščeno, ampak celo prepovedano, kar pa je v nasprotju s Strategijo upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji. Z mrhovišči je medvede mogoče zadrževati sredi gozdov, stran od poseljenih krajev. Opuščanje mrhovišč je tudi v nasprotju s stoletno prakso. Povečanje konfliktnih medvedov in s tem intervencijskih odstrelav je posledica prepovedi krmljenja medvedov, ki jih na drugi strani privlačijo odpadki v bližini vasi. To povečuje negativno javno mnenje, da je medvedov preveč, s čimer je povečan **pritisk za večji odstrel**. Žal se dandanes konflikte z medvedi rešuje samo z večjim odstrelom!

7.) **Veterinarske predpise**, ki sedaj prepovedujejo

krmljenje medvedov z živalskimi beljakovinami, je treba **prilagoditi našim lastnim razmeram** in ne razmeram v deželah, kjer medveda že zdavnaj nimajo več!

8.) Sedanje upravljanje z medvedom v Sloveniji je v glavnem osredotočeno na dva ukrepa: velik odstrel in plačevanje škode, ki jo poravnava država. **Skrb za ugodno stanje habitatov pa je prepuščeno** (kljub uredbam in direktivam) **slučaju**; kar slučajno ostane drugim porabnikom prostora.

9.) **Sodelovanje s sosedno Hrvaško**, na katere ozemlje se navezuje slovensko osrednje območje medveda s hrvaškim v širini približno 70 km (med Vinico in Ilirsko Bistrico), je vitalnega pomena za dolgoročni obstoj slovenskega dela dinarske populacije medveda pa tudi drugih vrst. Zato je **sodelovanje potrebno na državnem, upravnem in izvedbenem nivoju**.

10.) Da bi lažje uveljavili izkušnje in prakso pri upravljanju velikih zveri med državami, ki imajo v Evropski uniji še vitalne populacije, se bo Lovska zveza Slovenije povezala z njimi, da bi lažje uveljavila tak model upravljanja, ki ni podrejen ekstremnim naravovarstvenim zahtevam in nasprotnikom lova.

Lovska zveza Slovenije, ki kot nevladna organizacija združuje 22.000 članov, je svoja stališča do medveda in velikih zveri ter s tem do ohranjanja biološke pestrosti in narave ter vloge lovstva pri tem opredelila v naslednjih dokumentih:

1) **Strategija razvoja slovenskega lovstva**. Sprejel Upravni odbor Lovske zveze Slovenije v Kranju 1996, kjer je lov opredeljen kot trajnostna raba narave.

2) **Resolucijo Lov kot trajnostna raba narave** je sprejel Občni zbor Lovske zveze Slovenije v Novem mestu (1998).

3) **Etični kodeks slovenskih lovecev** (sprejet na Občnem zboru Lovske zveze Slovenije v Novem mestu 1998), ki opredeljuje **načelo trajnostne rabe narave** kot temeljno načelo pri izvajanju lova.

4) Lovska zveza Slovenije kot aktivna članica Mednarodnega lovskega sveta za ohranitev divjadi (CIC) v celoti sprejema **resolucijo**, ki jo je sprejela mednarodna zveza za ohranitev narave (IUCN) na predlog Mednarodnega lovskega sveta za ohranitev divjadi v Amanu leta 2000. V tej resoluciji IUCN sprejema in priznava lov kot bistveni del politike za pospeševanje ohranitve ekosistemov in biološke pestrosti.

5) V reviji za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave, **Lovec**, uradnem glasilu Lovske zveze Slovenije, ki izhaja kot mesečnik in jo dobivajo vsi člani (22.000), redno izhajajo tudi **članki s področja ekologije velikih zveri**.

6) Gojitvene smernice, ki so jih v več generacijah izdajale lovske organizacije v Sloveniji.

Ciril Štrumbelj



Foto: B. Krže

Na Vremščici (LD Senožeče) po letošnji aprilski odjugi ...

Preprost in varen za uporabo



Kako deluje spletni lovski informacijski sistem

Ob sodelovanju na takšnih in drugačnih sestankih izveš veliko stališč, ki jih zastopajo naši predstavniki v organih LZS, pa najsi bo to glede prihodnje organiziranosti LZS, glede strokovne službe, OZUL-ov, uvajanja spletnega lovskega informacijskega sistema ... Nekateri menijo, da je lovska organizacija toga in zaprta institucija ter kot takšna odklanja novosti. Drugi so prepričani, da ne gre za togost, ampak za ravnanja, ki so privzgojena in ki izvirajo iz naše zgodovine. Moje načelno prepričanje je, da pustimo času čas, saj nas bo prihodnost kmalu prisilila v spremembe uveljavljenih poslovnih procesov. Kot starešino lovske družine in operativnega ustvarjalca tega projekta pa me z nekaterimi, predvsem mlajšimi kolegi nenehno muči vprašanje, kako olajšati delo vodstvom na prvi, osnovni ravni lovske organizacije, ki mora zagotoviti tudi spoštovanje zakonskih določb in realizacijo letnega načrta gospodarjenja na eni strani ter življenjskost in prijateljsko vzdušje med člani na drugi. Kajti po novem zakonu so sankcije zelo velike!

Kot rešitev te dileme trdno verjamem v novi lovski informacijski sistem, ki smo ga poimenovali LISJAK, saj bo le-ta v končnem cilju spletna aplikacija namenjena vodenju vseh potrebnih evidenc, ki jih morajo voditi upravljalci lovišč.

Predstavljajte si, da se vrnemo z uspešnega lova. Uplenili smo srnjaka lanščaka, ki ga namesto v evidenčno knjigo odzema (ali po domače odstrela in izgub) navedemo v LISJAKA. V naslednjem trenutku je naš lanščak že naveden tudi v statistiki na ravni lovske družine, LUO, območne lovske zveze, OZUL-a in Lovske zveze Slovenije. Iz LISJAKA lahko takoj

razberemo in izpišemo, koliko lanščakov nam še ostane ne-realiziranih.

Poskusimo presti misel naprej. Ko pozneje podatke dopolnimo še s številko dobavnice, bo blagajnik kupcu lahko že izpisal račun. In seveda, kot je naša želja, lahko poleg celotne analitike (povprečna teža, intenzivnost odstrela, naravne in nenaravne izgube, realizacija odvzema v revirjih in po članih, ugotavljanje spolnega razmerja, kategorizacija ...) in obveznega statističnega dela letnega načrta gospodarjenja iz LISJAKA iztisnemo tudi natančno lokacijo odstrela lanščaka na zemljevidu našega lovišča.

LISJAK je preprost za uporabo, varen pred vdori, potrebna je minimalna prilagoditev računalnika, draga licenčna oprema ni potrebna; do njega je mogoče s katerega koli računalnika, priključenega na internetno omrežje; omogoča transparentno poslovanje s sistemom prijavnih imen ... In prav v imenih so opredeljene tudi pravice uporabnikov.

Morda še ne veste, da je LISJAK v redni uporabi že od 23. marca letos, ko so tajniki območnih lovskih zvez prejeli gesla za vse lovske družine, ki so članice Lovske zveze Slovenije. Ali so tajniki območnih lovskih zvez predali gesla tudi naprej, v lovske družine, pa je odvisno od internega dogovora znotraj posamezne zveze.

V prvem mesecu redne uporabe so bili ažurirani podatki 3.327 članov, kar je slaba šestina članstva. Posebna zahvala velja predvsem strokovnim tajnikom na območnih lovskih zvezah v Kočevju, Idriji, na Koroškem, v Zasavju ter Celju.

Spoštovani starešine lovskih družin, od vas je odvisno, komu

boste predali prijavno ime za vašo lovsko družino – podatke lahko vnašate sami ali tajnik, gospodar, skratka kateri koli član, s pooblastilom lahko tudi tajniki na območnih lovskih zvezah – odločitev je vaša. Vaša je tudi vsa odgovornost, ki jo imate zdaj kot odgovorne osebe LD pred zakonom! Za nas so pomembni samo kontaktni podatki o pooblaščenih, ki jih morate sporočiti na območno lovsko zvezo. Opozarjam pa na stroga določila zakona o varstvu osebnih podatkov!

In ne na koncu – vse nas vežejo leta predanega in trdega dela v naravi in tudi radostnih srečanj. Grenka izkušnja je samo predstavljanje in razumevanje našega dela v širši javnosti – predvsem zaradi pomanjkanja podatkov. Le-te bomo z opisanim načinom dela zagotovili skupno – v to bomo namreč tako ali tako prisiljeni v duhu novih koncesijskih pogodb in podzakonskih predpisov.

Za prihodnost vemo, da prihaja, vendar ne vemo, kaj nam dejansko prinaša. Eno pa je gotovo: priskrbeli smo si pravo orodje in naloga vodstev lovskih družin je, da ga večje uporabi.

VSTOP V SPLETNI LOVSKI INFORMACIJSKI SISTEM

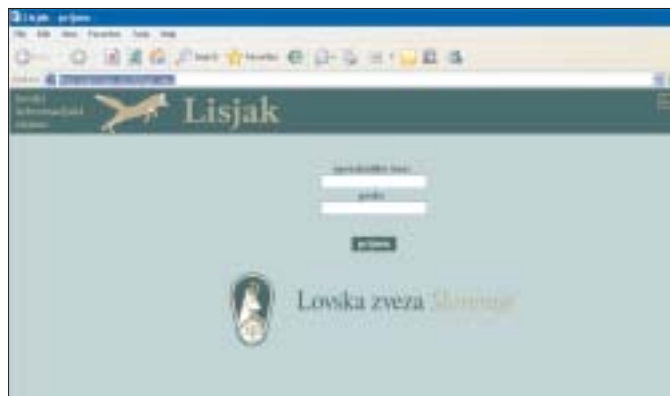
Prišel je zgodovinski trenutek, ko se bo poslovanje lovskih družin poenostavilo in poenotilo. Po doslej opravljenih usposabljanjih so bila namreč 23. 3. 2005 strokovnim tajnikom območnih lovskih zvez (OLZ) na sedežu Lovske zveze Slovenije predana **prijavna imena in gesla** za dostop v spletni lovski informacijski sistem z uporabniško prijaznim imenom LISJAK. Ali so tajniki predali gesla naprej tudi v lovske družine, je odvisno od internega dogovora znotraj območne zveze.

Kot sem že omenil v prejšnjih prispevkih, je LISJAK spletna aplikacija, namenjena vodenju vseh potrebnih evidenc, ki jih morajo voditi upravljavci lovišč. V tej fazi je izdelan članski del ter del, v katerem so podatki o lovski družini. V okviru slednjega je omogočeno elektronsko pošiljanje predlogov za odlikovanja in izobraževanja ter sprotno spremljanje njihovega reševanja na vseh treh nivojih na eni strani ter posredovanje okrožnic od LZS in OLZ na lovske družine na drugi.

Pa lepo počasi.

Po vtipkanju spletnega naslova <https://apl.logos.si/LIS/login.aspx> nas sistem vpraša po **varnostnem certifikatu**, kar potrdimo. Naslednje, kar se prikaže, je prijetna ekranska oblika, izdelana v uradni grafični podobi Lovske zveze Slovenije. Na njej sta dve polji – eno za vnos **prijavnega imena uporabnika**, drugo pa za njegovo **geslo**. Prijavno ime namreč opredeljuje pravice uporabnika, predvsem glede vnašanja in pregledovanja podatkov. Struktura lovskih organizacij je razdeljena na tri nivoje:

1. nivo – lovška družina (LD)
2. nivo – območna lovška zveza (OLZ)
3. nivo – Lovska zveza Slovenije (LZS)



Vsak nivo lahko pregleduje le podatke, ki se nanašajo na njegovo organizacijo in njemu podrejene. Npr.: **lovška družina** lahko pregleduje le svoje podatke (člani, podatki o organizaciji, dokumenti ...), **območna lovška zveza** pa lahko pregleduje svoje podatke in podatke vseh lovskih družin, ki spadajo v to zvezo. Poleg pravic, ki so programsko določene glede na nivo organizacije, je znotraj tega mogoče dodeljevati različne pravice uporabnikom iste organizacije. Najpogostejše bodo to:

- uporabniki, ki imajo pravico **vpisovanja in popraviljanja podatkov**,
- uporabniki, ki imajo pravico **le vpogleda v podatke**.

Dodeljevanje pravic je v pristojnosti administratorja celotnega informacijskega sistema. Tako bomo ob uporabi programa opazili, da nimamo na voljo vseh menijev ali podmenijev.

V obe polji se vpišejo podatki, ki so jih starešine lovskih družin prejeli od strokovnih tajnikov območnih lovskih zvez.

Tedaj nas program – če se prvič prijavljamo oz. če še nismo uredili vnosa obveznih podatkov (datum vstopa v lovsko družino, datum opravljanja lovskega izpita in vrsta člana) – ne spusti naprej, in sicer tako dolgo, dokler vsem članom ne vnesemo vseh treh obveznih podatkov.

Sicer pa se po vpisu prijavnega imena in gesla odpre glavni obrazec:



Pričaka nas okno z obvestili administratorja LISJAKA. Že iz slike je razvidno, da so trenutno na voljo štirje ukazni gumbi, in sicer **član** (podatki o članstvu), **organizacija** (podatki o upravljalcu lovišča), **šifranti** in **navodila** (navodila za delo z LISJAKOM).

EVIDENCA LOVSKIH ORGANIZACIJ

Prvi del je namenjen podatkom o upravljavcu lovišča, t.j. lovski družini. Podatke najdemo pod menijem **organizacija**.



Podatke, kot so: zastopnik lovske družine, člani s sklenjeno pogodbo lovskega čuvaja, članica lovskogojitvenih bazenov, podatki o koncesijski pogodbi, podatki o podelitvi statusa or-

organizacije posebnega pomena, podatki o odločbah za registracijo pravil ... lahko izpolnjuje le lovska družina, na katero se nanašajo podatki. Prek vpisa funkcij članov se aktivne prikazujejo v nadaljevanju obrazca, poleg nekaterih statističnih podatkov:

- trenutno število članov lovske družine, ločeno po vrstah članov. Na ravni OLZ in LZS je tu podatek o številu članov vseh družin, ki spadajo v to organizacijo;
- podatek o skupni površini – na nivoju OLZ je to seštevek družin, ki spadajo v zvezo;
- podatek o lovni površini – na nivoju OLZ je to seštevek površin družin, ki spadajo v zvezo;
- podatek o skupnem številu članov – na nivoju OLZ je to seštevek članov vseh družin, ki spadajo v zvezo;
- podatek o številu članov z opravljenim veljavnim tečajem *lovski mojster*, *lovski čuvaj*, *preglednik uplenjene divjadi*, *strelski sodnik*, *kinološki sodnik*. Na nivoju OLZ je to seštevek družin, ki spadajo v zvezo.

Vnesene podatke moramo shraniti in jih nato lahko natisnemo na tiskalnik ter arhiviramo.

SPOROČILA

Ker so do 1. 6. 2005 za raven območnih lovskih zvez sproščene pravice vnosa podatkov o usposabljanjih in odlikovanjih, je iz programa izključen del, ki se nanaša na interna sporočila – t.i. okrožnice s strani Lovske zveze Slovenije oz. območne lovske zveze. Meni je deljen v dva dela:

- poslana sporočila – ta del programa uporablja LZS in območne zveze,
- prejeta sporočila – ta del uporabljajo območne zveze in družine.

1. SPOROČILA > POSLANA

Vnos novega sporočila

Gumb **nov** v pripravljalnem delu ekrana odpre obrazec za vnos novega sporočila.

- Izbiro prejemnikov sporočila lahko opravimo tako, da:
- izberemo organizacijo in jo uvrstimo v seznam – **dodaj to organizacijo**,
 - izberemo organizacijo in z gumbom **dodaj njej podrejene organizacije** uvrstimo v seznam vse organizacije prvega nižjega nivoja (izberemo LZS – v seznam dodamo vse OLZ),
 - izberemo opcijo, če želimo odgovor na naše obvestilo – polje **zahtevaj odgovor**,
 - vpišemo naslov in vsebino sporočila ter z ukaznim gumbom **pošlji** oddamo sporočilo.

Pregledovanje poslanih sporočil

V pripravljalnem delu ekrana poiščemo **sporočilo** in ga prenesemo v delovni del ekrana.

Na vrhu ekrana se izpiše **vsebina sporočila**.

Pod njim pa spisek vseh prejemnikov:

- ob sporočilih, kjer odgovora nismo zahtevali, je označeno, ali je sporočilo prebrano ali ne,
- ob sporočilih, kjer je bil odgovor zahtevan, pa odgovori ali obvestilo, da na sporočilo ni bilo odgovora.

SPOROČILA > PREJETA

V preglednici pod iskalno obliko pripravljalnega dela ekrana so vsa še nepregledana sporočila, označena kot novo sporočilo.

Po prenosu sporočila v delovni del ekrana pošiljatelju odgovorimo:

- za sporočila, na katera ni zahteval odgovora, tako da s pomočjo gumba označimo kot prebrano, sporočimo pošiljatelju, da smo sporočilo prebrali,

- za sporočila, na katera je pošiljatelj zahteval odgovor, pa v polje za odgovor le-tega vpišemo in s pomočjo gumba **pošlji** odgovorimo pošiljatelju.

Vsak izmed članov si lahko ogleda in preizkusi testno verzijo na naslovu https://www.logos.si/lis_test. Seveda pa so vse vaše pripombe, razmišljanja in mnenja zelo dobrodošla na spletnem **forumu** na naslovu <http://www.lovstvo.net/forum/index.php> pod nazivom **LIS**.

V prihodnji številki bom podrobneje predstavil podsistem **Evidenca članstva**.

Darko But,
operativni vodja Lisjaka
darko.but@siol.net



Na kratko o navadnem (rdečem) jelenu

Vsi vemo, kakšen je jelen, *Cervus elaphus* Linnaeus 1857, kje približno živi in kaj je. Obstaja pa še mnogo zanimivosti v njegovem življenju, ki so manj znane, a vendar zanimive, in sicer tako za tiste, ki se pogostejše srečujejo z njim, kot tudi tiste, ki ga poznajo le iz otroških knjig. Kot največja divja žival v Sloveniji si zasluži nekoliko več pozornosti.

Sistematika in izvor

Ordo (red): ARTIODACTYLA
(sodoprsti kopitarji)

Subordo (podred): RUMINANTIA
(prežvekovalci)

Familia (družina): CERVIDAE (jeleni)
Subfamilia (poddružina): CERVINAE
(pravi jeleni)

Genus (rod): *CERVUS* (pravi jelen)

Species (vrsta): *C. elaphus* L. 1758
(navadni (rdeči) jelen)

Navadni jelen se deli še naprej v 21 podvrst, ki se med seboj razlikujejo po

telesni teži in velikosti ter po velikosti rogovja. Glede teže, na primer, tirenski jelen, kot predstavnik manjših podvrst, tehta okoli 100 kg, kavkaški maral pa do 400 kg. Podvrste živijo geografsko na različnih območjih in so nastale zaradi specifičnih življenjskih razmer določenega okolja, ki je dajal določenim fenotipom boljše možnosti za preživetje. Vse podvrste se med seboj lahko razmnožujejo in imajo plodno potomstvo. Ker vse podvrste med seboj niso strogo ločene, pa tudi zaradi umetnega naseljevanja jelenov iz različnih območij, obstajajo številni križanci.

V Sloveniji je bila jelenjad skoraj popolnoma iztrebljena v devetnajstem stoletju. Konec devetnajstega stoletja in na začetku dvajsetega so na nekaterih posestvih v Sloveniji naredili obore za jeline, ki so jih uvozili iz različnih koncev Evrope. Vse obore so bile pozneje podrti in jeleni iz obor so se križali z avtohtonimi. Kljub temu lahko slovensko jelenjad prištevamo k podvrsti srednjeevropske

jelenjadi, *C. elaphus hippelaphus* Erxleben 1777.

Jeleni naj bi se razvili v eocenskih pragozdovih Indije iz majhnih, na gozd prilagojenih živali, velikosti lisice, ki so stopale s celim stopalom in niso bile prežvekovalci. V miocenu naj bi se v Evropi na obsežnih travnatih površinah (mrzle stepe) pojavili pravi rogati jeleni. Neposredni predhodniki zdajšnjih jelenov (bili so brez krone) pa so se pojavili šele v ledeni dobi, v pleistocenu. Ko so se v holocenu zaradi otoplitve zopet začeli širiti gozdovi, so se iz stepe vrnili v gozd.

Razširjenost

Navadni jelen je nepovezano razširjen po vsej Evropi in Aziji južno od arktičnega kroga. Živi tudi v severni Afriki in Severni Ameriki. V devetnajstem stoletju so jih naselili v Avstraliji in na Novi Zelandiji, naseljeni so bili tudi v Argentini in Čilu.

V vsej Evropi je zelo pogost in ni ogrožena vrsta.

Življenjski prostor (stanišče)

Priljubljen habitat navadnega jelena so prostrani gozdovi, in sicer nižinski pa tudi v hribovitem svetu, idealni so mešani z bujno podrastjo ob robu. V Alpah jelen naseljuje predele do nadmorske višine 2.000 m. Živi tudi na barjih in resavah. Jeleni, ki poleti živijo v planinah (poletno stanišče), se pozimi spustijo v dolino (zimsko stanišče ali zimovališče).

Jelenovo stanišče meri od 600 do 800 ha, košutino pa od 300 do 400 ha (velikost je odvisna od številčnosti živali, prehranskih razmer in miru).

Poimenovanje jelenjadi po spolu in starosti

Žival preide v naslednji starostni razred z 31. marcem oz. s 1. aprilom (enako velja za vso divjad). Ponovimo značilno poimenovanje navadne jelenjadi po spolu in starosti:

tele	= jelenji mladič
jelenček	= tele moškega spola
košutica	= tele ženskega spola
junica, telica	= enoletna košuta
jelen lanščak	= enoletni jelen
košute	= dveletne košute, ki praviloma že poležejo prvo tele, in druge starejše košute; razlikujemo <u>mlade</u> , <u>srednje stare</u> , <u>stare</u> in <u>prestarele</u> košute
jeleni	= dveletni in starejši jeleni; razlikujemo razrede <u>mladih</u> (od 2. do 4. leta), <u>srednje starih</u> (od 5. do 9. leta) in <u>starejših ali zrelih</u> (od 10. leta naprej) jelenov

Telesne značilnosti

Odrasel jelen meri 120–150 cm plečne višine, dolg pa je do 2 m. V prsnem delu je višji kot v križnem. Vitke in žilave noge nosijo močno in mišičasto telo. Jelenova telesna zgradba nakazuje, da je dober in vztrajen tekač. Navadna jelenjad ima velike, rjave, okrogle in živahne oči.

V Sloveniji odrasli jeleni dosežejo telesno težo do 250 kg, košute pa do 150 kg. V Alpah so nekoliko lažji, do približno 140 kg. Jeleni dosežejo največjo telesno težo in maso rogovja od 8. do 12. leta starosti.

Jelenova poletna dlaka je rdečkasto rjava nadlanka, zimska pa rjavkasto siva nadlanka in krajša volnata podlanka, ki je je veliko manj kot nadlanka. Spodnji deli telesa so prsteno rdeče do rumenkasto belo obarvani, pozimi pa so temnejše sivkasti. Območje pod repom in med nogama (zrcalo) je prsteno rdeče do rumenkasto belo in obdano s pasom temnejše dlake. V barvi dlake so precejšnje razlike (variacije) (npr. obledele lise v dlaki). V času ruka (obdobje parjenja)

samci razvijejo grivo daljših rjavih dlak okoli vratu. Teleta so praviloma rjava z mladostnimi belimi pegami (varovalna barva). Ob poleganju (rojstvu) tehtajo od 15 do 20 kg.

Rogovje nosijo le samci, košute pa so mulaste. Oba spola imata predočasne, podkolenske (na zunanji strani spodnje-ga dela skočnega sklepa) in podrepne žleze, ki proizvajajo izločke intenzivnega vonja, s katerimi označujejo (markirajo) teritorij.

Jelen telesno odraste v 7. do 8. letu starosti, košuta pa v starosti 5 let. Živijo do 20 let.

Menjava dlake (barvanje)

Jelen menja dlako spomladi in jeseni. Spomladanska menjava dlake (maja) poteka intenzivno in dlje kot jesenska, ki je manj opazna in časovno krajša (zim-ska dlaka preraste poletno, ne da bi ta odpadala v kosmih). Pri spomladanski menjavi dlake le-ta odpada v kosmih, zato je žival neuglednega, razmršenega videza. Spomladansko menjavo dlake imenujemo tudi čas »barvanja«. Značilno je, da se vodeče košute prebarvajo (zamenjajo dlako) približno 2 tedna pozneje kot telice in starejše, nevedeče košute. Tudi na splošno se starejša jelenjad spomladi prebarva pozneje kot mlajša.

Poletna dlaka jelenjadi je pol krajša od zimske, ploščata in na prerezu lečaste oblike. Zimska dlaka je na prerezu bolj zaobljena in na posameznih delih telesa tudi precej nakodrana.

Zobovje

Zobna formula za **mlečno zobovje**:

$0I\bar{d} 1Cd 3Pd = 22$ zob

$3I\bar{d} 1Cd 3Pd$

Zobna formula za **stalno zobovje**:

$0I 1C 3P 3M = 34$ zob

$3I 1C 3P 3M$

I = sekalce, C = podočnik, P = predmeljak,

M = meljak

Izraščanje in menjavanje zob:

poleženo tele	– vsi mlečni sekalci in mlečna podočnika spodnje čeljusti
po reakciji mesec	– mlečni predmeljaki spodnje čeljusti
2.–4. mesec	– mlečni predmeljaki in mlečna podočnika zgornje čeljusti
4.–5. mesec	– prvi meljak
11.–12. mesec	– drugi meljak
14.–19. mesec	– menjava mlečnih sekalcev in podočnikov (stalna zgornja podočnika se imenujeta prodnika ali

okljiča in sta tudi lovska trofeja)

22.–25. mesec – menjava mlečnih

predmeljakov

19.–28. mesec – tretji meljak

Pri jelenjadi sta posebnost podočnika v spodnji čeljusti, ki sta se med razvojem premaknila v ospredje, kjer se prilegata sekalcem ter sta jim podobna po obliki in funkciji.

Jelenovo rogovje

Rogovje je drugoten spolni znak jelenov, s katerim je povezan tudi spolni uspeh med rukom. Jeleni z mogočnejšim rogovjem so praviloma bolj dominantni in uspešnejši pri razmnoževanju. Njegova rast in odpadanje sta uravnavana nevrohormonalno (živčevje – hormonski sistem), v neposredni odvisnosti od okolja, predvsem od dolžine dneva. Pri rasti rogovja ima pomembno vlogo spolni hormon testosteron, saj kastriranim jelenom, preden spolno dozori, rogovje ne zraste, jelenom, ki so bili kastrirani spolno zreli, pa zraste nenormalno gobasto rogovje. Pri rasti rogovja ima pomembno vlogo tudi razpoložljiva hrana in siceršnje zdravje živali, saj je rogovje tkivo z majhno rastno prioriteto, kar pomeni, da raste predvsem potem, ko so že preskrbljena pomembnejša tkiva organizma. Rogovje odraslega jelena je močno in razvejano. V povprečju zraste do dolžine enega metra, razpon je povprečno 75 cm in s težo do 5 kg. Zelo dobro razvito rogovje lahko tehta tudi do 7 kg. Jelenu odpade rogovje od februarja do aprila (mlajšim živalim pozneje kot starejšim), novo rogovje pa mu začne rasti že po nekaj dneh do tednih.

Rog raste iz čelnega nastavka čelne kosti (rožnice) in je kostna tvorba. Zrelo rogovje zraste v približno 120 do 130 dneh in je najhitreje rastoče kostno tkivo. V času rasti je rogovje mehko in ranljivo, pokrito z odlakano kožo, imenovano mah ali lik, v kateri so krvne žile, ki prehranjujejo rog. Ker je lik občutljiv, jeleni v tem času največkrat živijo skrivno. Pod kožo je rogovje popolnoma belo in se rjavo obarva šele, ko si jelen guli lik ob grmovje in drevje, in sicer z rastlinskimi sokovi in krvjo iz lika ter verjetno še z drugimi spojinami, ki reagirajo med seboj. Jeleni čistijo (gulijo) rogovje od julija pa tudi do decembra (mlajši pozneje kot starejši).

Deli roga so:

roža – je del rogovja nad rožnico,

veja – po veji potekajo vzdolžne brazde in je grbičava,

parožki – (so vsi izrastki na veji, dolgi vsaj 2 cm ali več):

nadočnik,
sivček ali lednik,

srednik,
vmesnik ali **volčjak** (se že šteje v krono),
parožki **krona** (v kroni morajo biti vsaj trije parožki).
Jelen ima krono, če ima vsaj tri parožke nad srednjikom.

Razvojne stopnje in razvijanje rogovja

Razvojne stopnje rogovja jelena so:

- šilar** – le veji brez parožkov,
- vilar** – ima en parožek na veji; pogosto je ta stopnja preskočena,
- šesterak** – ima dva parožka na veji; nepravilni šesterak,
- osmerak** – ima tri parožke na veji; nepravilni osmerak,
- dvanajsterak** – ima nadočnik (lednik), srednjik, krono; nepravilni dvanajsterak,

rogovje z več parožki, npr. štirinajsterak ali dvajseterak; so izpeljanke dvanajsteraka, pri katerem sta se še dlje delila prednji in zadnji parožek v kroni – tudi te stopnje so lahko nepravilne (to pomeni, da je na eni veji manj parožkov kot na drugi; štejemo po tisti, ki jih ima več).

Jelenčku začno **rasti rožnice** v starosti **7 do 8 mesecev**, pri čemer na čelnici nastane vidni nabrekli. **Prvo rogovje** zraste jelenčku **v drugem letu starosti**. Praviloma so to šila dolžine do 40 cm, ki jih jelen lanščak oguli šele konec septembra in jih nosi do prihodnjega maja, ko mu odpadejo ter mu začne rasti drugo rogovje. Drugo rogovje, **v tretjem letu starosti**, se lahko razvije do stopnje šesteraka, lahko tudi osmeraka in le izjemoma več. Vse **do približno 12. leta**, lahko pa tudi dlje, rogovje pridobiva na moči in je odraz fiziološkega stanja osebkov. V še višji starosti začne rogovje nazadovati, izgublja parožke (najprej krono, potem sivčka, srednjika, nadočnika) in lahko v skrajnih primerih **v starosti 15 do 16 let** zopet doseže stopnjo šilarja.

V letih 1963–1983 so v Harzu opravili raziskavo tež vej odpadlega rogovja markiranih jelenov. Ugotovili so, da je prirast tež od drugega do osmega rogovja skoraj linearna in znaša 0,5 kg. Od osmega do dvanajstega rogovja je prirast manjša, v povprečju 0,25 kg ali manj.

Način življenja

Jelenjad je najbolj aktivna predvsem v mraku in zgodaj zjutraj, ko se hrani na gozdnem robu, jasah, travnikih ali poljih, čez dan pa počiva skrita v gozdu. Ponoči ni dosti aktivna, razen če je motena in vznemirjena čez dan.

Jelenjad je praviloma socialna žival.

Živi v tropih od 5 do 15 živali, redkeje v tropih z več kot 100 glavami (na odprtih prostranih območjih). Košute, teleta, telice in lanščaki (nezreli jeleni) tvorijo trope košut, imenovani tudi tropi »košutarije«, jeleni pa tvorijo neodvisne trope jelenov. Taki tropi se oblikujejo predvsem v jesenskem, zimskem in spomladanskem obdobju. Znotraj tropa so čvrste socialne vezi in hierarhija. Trop košut vodi starejša košuta vodnica, ki je praviloma tudi vodeča košuta (vodi tele), trop jelenov pa vodi srednje star jelen. Tropi jelenov so veliko manj stabilni od tropov košut. Pogosto jeleni živijo tudi posamič (so solitarni) in si šele v času ruka ustvarijo harem košut. Tropi jelenov razpadejo nekaj pred rukom.

Poleti so značilne družine: košuta, tele in telica (ali lanščak) iz prejšnjega leta (to je tudi temeljna celica tropa košut v preostalem času).

Jelenjad ima dobro razvita čutila, ki so, poleg hitrega bega, glavna obramba pred sovražniki. Predvsem sta dobro razvita sluh in vonj. V ugodnem vetru jelenjad zavoha nevarnost že na 100 metrov, zaznava pa tudi vse pomembnejše zvoke. Vidno polje jelenjadi je zelo široko, težko pa zaznava mirujoče predmete. Pred izstopom na pašo jelenjad precej časa opreza in z vsemi čutili preverja morebitno nevarnost v okolici.

Oglašanje jelenjadi je vezano predvsem na ruk, ko jeleni rukajo (zamolklo rjojenje). Jelen zabavka, če se ustraši. Košute kratko zabavkajo v opozorilo in skozi nos zaječijo, če se splašijo. Medsebojno se sporazumevajo z mrmranjem. Če se tele prestraši, odda zvok kot visoko ječanje ali krik.

Na nevarnost se jelenjad odzove z begom, pri čemer trop sledi košuti vodnici. V prvih dneh po skotitvi se teleta na nevarnost odzovejo s pritajitvijo, pri čemer jih ščiti predvsem varovalna barva in to, da nimajo močnega vonja.

Jelenjad se giblje v koraku, drncu ali galopu.

V medsebojnih spopadih jelenjad uporablja prednje noge, rogovje in zobe (košute).

Prehranjevanje

Jelenjad je izrazito pašna divjad, vendar se hrani tudi z objedanjem (univerzalisti). Dolgo se pase na posameznih mestih in zaužije velike količine hrane, ki jo nekoliko pozneje, med ležanjem na počivališču, prežvekuje. Jelenjad se na dan izmenično pase 7 do 10 ur (4- do 5-krat na dan), vmes pa prežvekuje 5 do 6 ur. Odrasla žival potrebuje 4 do 5 kg hrane na dan. V času ruka jeleni jedo malo, zato precej shujšajo. Največ hrane potrebujejo v jeseni, da si ustvarijo zadostno zimsko zalogo tolišče.

Hrana jelenjadi so trave, zelišča, mladi poganjki in listi dreves ter grmovja, razni plodovi (želod, žir, kostanj, sadje), lišaji, gobe, korenine, gomolji, ki jih izkoplje, ter poljščine. Ob pomanjkanju hrane intenzivno lupijo lubje. Kjer živijo ob obali, se prehranjujejo tudi z morskimi algami.

Razmnoževanje

Košuta navadno spolno dozori v drugem življenjskem letu kot telica, jelen pa leto pozneje. Pri normalni sestavi populacije jelenjadi, zaradi konkurenčnosti starejših jelenov, mladi ne sodelujejo pri paritvi.

Čas parjenja jelenjadi se imenuje **ruk** in poteka le enkrat na leto, v naših razmerah v drugi polovici septembra ter prvi oktobra. Višek doseže konec septembra.

V času ruka se jeleni svojstveno oglašajo (rukajo) in obnašajo, da označijo svoje paritveno območje (rukališče). **Rukališče** je praviloma gozdna jasa ali preglednejši del gozda, da ima jelen pregled nad svojim haremom košut. Velikokrat rukališča sovpadajo s priljubljenimi pasišči košut. Z rukanjem samci tudi oznanjajo svoj položaj. Pogosto se valjajo v kalužah in šotnih močvirjih, z rogovimi markirajo tla in rastlinje ter pogosto urinirajo. Jeleni so poligamni (parijo se z več košutami) in svoj harem košut varujejo pred drugimi jeleni (stranski jeleni) ali pa se bojujejo za harem košut drugega jelena.

Zaskok je mogoč, ko je košuta paritveno in oploditveno sposobna ter ko privoli v zaskok. Košute, ki v roku niso bile oplojene, se lahko še do šestkrat gonijo (ovulirajo) v razmakih $18,3 \pm 1,7$ dneva.

Ruk je izrazitejši ob visokem zračnem tlaku in v hladnem vremenu. Na izrazitost ruka vplivata tudi številčnost in sestava populacije.

Oplojeno jajčece se začne takoj razvijati, tako da je mogoče decembra zarodku že določiti spol. Košuta nosi 231 do 238 dni (8 mesecev). Preden povrže, to je maja ali junija, se odloči od tropa in začasno odžene tudi svoja teleta iz prejšnjega leta. Navadno povrže eno tele, zelo redko dva. Košuta ima na dan od 3,5 do 4,5 l mleka, ki vsebuje dvakrat več suhe snovi in beljakovin ter dva do štirikrat več maščob in kalcija kot kravje. Tele je 12 tednov odvisno od materinega mleka in sesa večkrat na dan po 30 do 60 sekund, nato se navaja na rastlinsko hrano. Teleta sesajo pozno v zimo, nekatera pa še v drugem življenjskem letu.

Prve tri tedne tele ne more slediti košuti in je do 16 ur na dan samo. V tem času ima izrazit refleks pritiskanja (potajevanja), ko ob nevarnosti zapre (stisne)

predočesne žleze, poleže uhlje ob glavo, rahlo zadržuje dih, zakrije trebuh in zadnjico ter spodvije noge, kar zaradi varovalne obarvanosti zgornjega telesa sovržniku preprečuje, da bi ga odkril.

Ocenjevanje jelenove starosti

Znanih je več metod, s katerimi ocenjujemo starost jelenov. Med manj natančne metode ocenjevanja starosti prištevamo:

– **Ocenjevanje po videzu**, za katerega lahko rečemo, da je jelen mlad, srednje star ali star.

Po obrabi grizne ploskve sekalcev spodnje čeljusti; tudi po tem ne moremo natančno oceniti starosti živali, lahko pa ocenimo okvirno starost, npr. da je mlad, srednje star ali star.

Natančnejše metode ocenjevanja starosti jelenjadi so:

– **Harkejeva metoda**, po kateri se meri čelnični nastavek, ki postaja s starostjo debelejši in krajši.

– **Po denticiji ali izraščanju stalnih zob** pri mladih živalih do dveh let in pol.

– **Eidmanova metoda**, pri kateri se šteje sloje zobovine ali dentina, ki se nalagajo v koreninskem kanalu prvega sekalca. Dentin se začne v koreninskem kanalu nalagati šele potem, ko se zob odpre, kar pomeni, da se obrabita vsa sklenina in dentin do koreninskega kanala. To se zgodi v tretjem letu starosti, zato lahko to metodo uporabimo le pri živalih, ki so starejše od treh let. Na leto se v koreninski kanal naloži en sloj dentina. Med sloji so letnice (kot pri drevesu), ki označujejo čas pomanjkanja oz. slabše rasti, kar se pri nas praviloma dogaja pozimi. Pri izračunu starosti moramo prešteti letnice in prišteti 3 leta.

– **Vzdolžni prerez prvega kočnika (M_1)**, ki je prvi stalni zob pri jelenu. Pri tej metodi je treba zob najprej demineralizirati (odstraniti minerale) in šele nato narezati na tanke histološke rezine, ki jih nato na poseben način obarvamo. Na tako prepariranem zobu štejemo **letnice sekundarnega zobnega cementa**

med koreninama. Ta metoda je zagotovo najzanesljivejša, mogoče pa jo je opraviti le v primerno opremljenih laboratorijih.

Razširjenost, številčnost in naravni sovražniki jelenjadi v Sloveniji

V Sloveniji jelenjad živi predvsem v jugovzhodnih predelih, to je v Kočevskem, Notranjskem in Krmskem lovskogojitvenem območju. Navedeni osrednji življenjski prostor jelenjadi meri 300.000 ha. Pomembnejši življenjski prostor jelenjadi je še na Pohorju, v Karavankah in Prekmurju. Skromneje zastopana se pojavlja tudi na Pokljuki in Jelovici, na širšem območju Trnovskega gozda, v okolici Kobarida, v Brkinih, Zasavju, Gorjancih in Zgornjesavinjskih hribih. Za jelenjad je značilno, da se je v zadnjih letih bolj prostorsko razširila kakor številčno razmnožila. V letih 1985 do 1995 je po virih Lovske zveze Slovenije ocena njene številčnosti znašala od 6.200 do 8.900 glav. V letu 2003 je bilo po uradni statistiki LZS odstreljeno – skupaj z izgubami – 5.034 glav jelenjadi.

V predelih, kjer so v Sloveniji najboljše življenjske razmere za jelenjad, spomladanska številčnost ne bi smela presegati 4 živali na 100 ha, v celotnem življenjskem prostoru pa je to 1,5 do 2,5 na 100 ha.

Odstrel jelenov je dovoljen od 16. avgusta do 31. decembra, košut in telet obeh spolov od 1. septembra, junic in lanščakov pa od 1. julija do 31. decembra.

Naravni sovražniki jelenjadi so velike zveri. Glavni sovražnik je volk, ki pa zaradi svoje maloštevilčnosti zanemarljivo vpliva na številčnost. Ris, ki je bolj orientiran na srnjad, je nevaren predvsem za mlado in ostarelo jelenjad ter oslabele živali, zato bistveno tudi ne ogroža številčnosti jelenjadi. Medved zelo redko zgrabi nebogljen tele ali popolnoma oslabele živali in skoraj ne vpliva na populacijo jelenjadi. Zelo mlada teleta lahko priložnostno uplenijo tudi divja mačka, lisica in planinski orel.

Jelenjad ogrožajo tudi slabe vremenske razmere in nekatere bolezni.

Jože Starič

Uporabljeni viri:

- Bidovec A., Božič I., Cvenkel F. in sod.: LOVČEV PRIROČNIK. Ljubljana: Lovska zveza Slovenije, 1996.
Von Raesfeld F., Reulecke K.: JELENJAD, 1. DEL. Ljubljana: Lovska zveza Slovenije, 1991.
Burton M.: THE MAGNA ILLUSTRATED GUIDE TO MAMMALS OF BRITAIN AND EUROPE. Magna Books, 1993.
4. Potočnik H., Kos I.: NAVADNI JELEN (*Cervus elaphus*). Proteus 1997; 2:85–7.
Kryštufek B.: SESALCI SLOVENIJE. Ljubljana: Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991.
Hafner M.: NEKATERE ZNAČILNOSTI MASE ROGOVJA NAVADNEGA JELENA. Lovec 2005; 2: 65–7.
www.lovstvo.net - pogled 21. 3. 2005.

DVANAJST MESECEV V PRAŠIČJEM REVIRJU (III.)

Junij – divji prašiči se zadržujejo v varnih senčnih koruznih njivah, ponoči pa obiskujejo kaluže

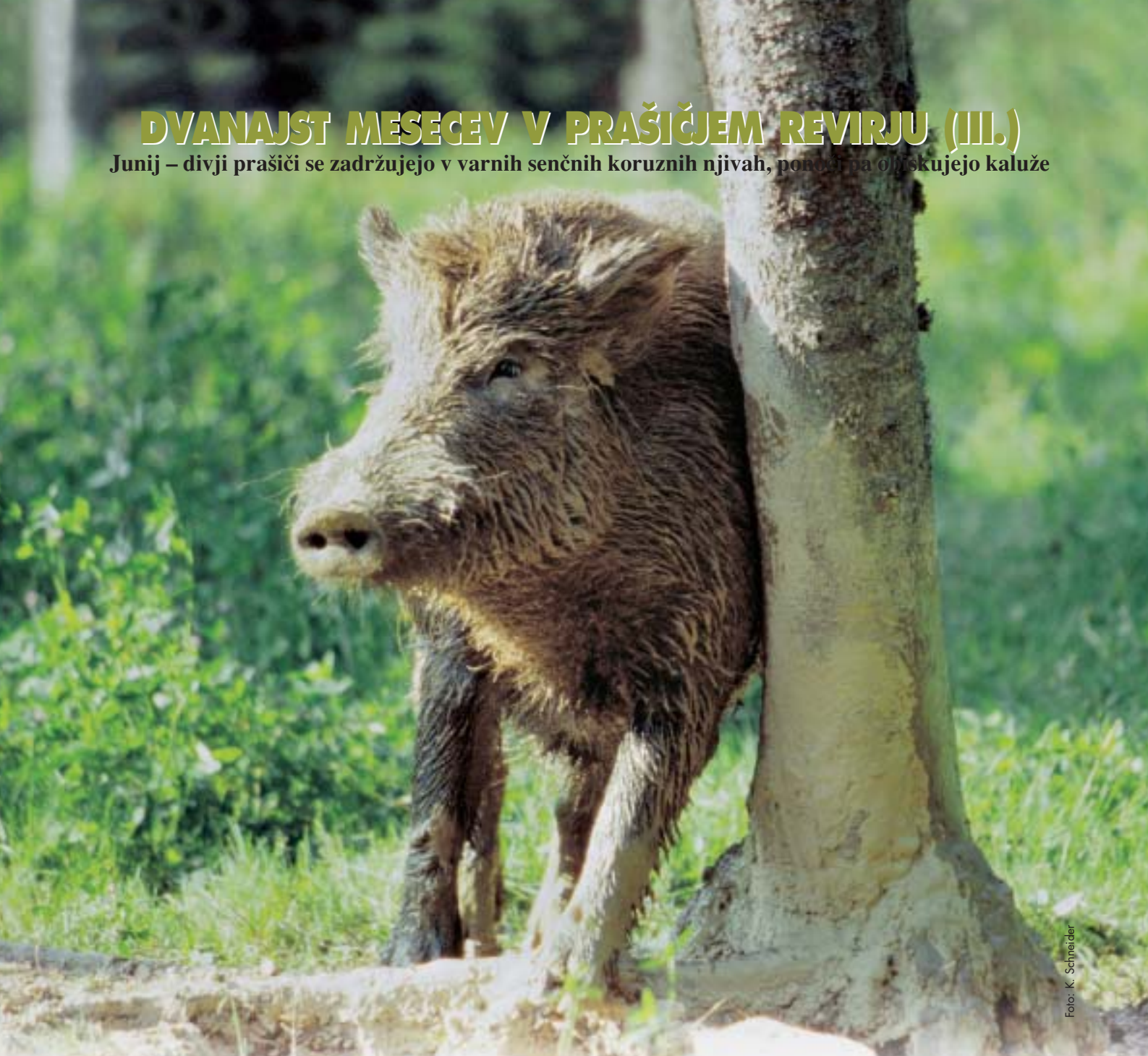


Foto: K. Schneider

Kmetijske rastline so v polni rasti, začenjata se košnja in siliranje. Na ograjenih pašnikih se pasejo konji, govedo ali ovce. Slednje divjih prašičev ne motijo, motijo pa jih druge vrste parkljaste divjadi. V mešanih, gozdno-kmetijskih zemljiščih so dnevna stanišča divjih prašičev v gozdu ali na gozdnem robu. Marsikje se tropi v tem času preselijo v večje, nekajhektarske koruzne ali sončnične njive, kjer imajo mir in hrano vse do žetve. Zaradi izjemne sposobnosti, saj divji prašiči použijejo obilo hrane, zdaj nastajajo občutne škode. Ponoči se napotijo tudi do bližnjih njiv z mlečnim ovsom ali dozoreva-

jočim krompirjem. Kot vsejedi potrebujejo tudi živalske beljakovine. Na njihovem jedilniku so ptiči, talni gnezdlci, zajčja legla, pa tudi srnji mladiči.

Merjasci in mlajše živali so že skoraj povsem prebarvani, vodeče svinje pa se šele začenjajo barvati. Pokriti s šopi zimskih ščetin so videti razmršeni in neugledni. Živahni in nenehno lačni pujski so še značilno rjavo-rumenkasto progasti.

Junija gnojimo večino krmnih njiv in nadzorujemo ter po potrebi ponovno založimo solnice. Okolico kaluž očistimo nekaj dni pred lovom, da se divjim prašičem povrne zaupanje. Nadzorujemo tudi

delovanje električnih pastirjev in sploh pazimo na zavarovanje krmnih njiv.

Povsod, kjer je mogoče, se divji prašiči zadržujejo v varnih, senčnih koruznih njivah, ki jih varujejo tudi pred nadležnim mrčesom. Samotarski merjasci pogosto prebijejo dneve v močvirnih, trstičastih predelih vzdolž potokov in močvirij. Njihovo pozornost vzbudijo le pozno bukajoče se svinje. Kljub temu pa le redko in pozno ponoči zapuščajo varno kritje. Tople noči in nadležni klopi jih spodbujajo k obisku kaluž in s tem povezano čohajočo masažo. To je priložnost za tiste lovce, ki na preži zdržijo pozno v noč.

V kaluže se pogosto tudi podnevi napotijo vodeče svinje, ki imajo veliko dela s »krotenjem« vedno živahnejših in pogumnejših pujskov.

Na njivah so možnosti za lovski uspeh zelo omejene, saj prašiči izjemno spretno uporabljajo vsakršno kritje. Več uspeha lahko pričakujemo ob priložnostnem čakanju ob na nanovo obdelanih njivah in travnikih. Možnosti za postavitve prenosnih ali premičnih prež so še zlasti pomembne ob najbolj »gorečih« navedenih primerih. Tudi z nočnimi obvozi in plašilnimi streli lahko preprečimo marsikatero kmetijsko škodo.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Blaž Krže

»Če ne znaš živeti z naravo, ti ne pomaga nobena teorija!«

Rudi Rakuša je bil rojen 14. 11. 1941 v kraju Loperšice. Otroštvo je preživel v Obrežu, osnovno šolo pa je obiskoval v Središču ob Dravi. Poklicno šolo je končal na Ptuj. Vse do upokojitve je bil zaposlen v trgovskem podjetju Merkur - Ptuj. Rudi je lovec že od leta 1959. Za lov ga je navdušil oče, ki je bil poklicni lovski čuvaj, kinološki sodnik in tudi strelski sodnik na glinaste golobe. Tako je z očetom Frančkom ves prosti čas preživel v naravi, pa tudi pozneje se je posvečal delu LD, športnemu streljanju in kinologiji. Nič drugače ni z Rudijem danes, za katerega bi lahko trdili, da se dobesedno razdaja lovstvu, lovišču, lovski kinologiji in lovskemu strelstvu. Prijazno nam je odgovoril na naša vprašanja.

Rudi, Lovska družina Ptuj dosega vzorne rezultate pri gospodarjenju z malo divjadjo v svojem lovišču, svetuje pa tudi okoliškim LD, kako gojiti malo divjad. V čem je pravzaprav skrivnost vaših uspehov?

Že od ustanovitve LD Ptuj sem njen član. Naša lovška družina, na člane mislim, je zelo delavna in svoje uspehe gradi na tradiciji, ki so jo v LD prinesli starejši lovci, še posebno moji starši. Med prvimi sta oče in mama začela z valjenjem jajc male divjadi, fazanov in jerebic, pod kokljo. Jajca so nam prinašali kmetje po košnji. Veliko jajc je pobral oče, nosil jih je kar v klobuku, ko je vsak dan pregledoval lovišče. Pri valjenju smo jim dodali tudi jajca iz tujine. Očetu sem rad pomagal. Ker sem si pri tem pridobil veliko izkušenj, bi vsem gojiteljem male divjadi bi svetoval:

- naj pridobijo čim več koristnih površin za osnivanje naravnih remiz. V naši LD že desetletja skrbimo zanje, za potrebno kritje in lažje naravno razmnoževanje male pernat divjadi;
- sodelovati je treba z vsemi uporabniki prostora;
- nenehno moramo spremljati in nadzorovati gibanje divjadi, spremljati razvoj populacije v vsakem letnem času;
- sredstva, ki jih prinaša tujski lovski turizem, naj se vračajo v lovišča in z njimi ustvarjamo čim boljše naravne razmere za razvoj male divjadi.

Pred tremi leti je bil sklenjen 5-letni projekt poskusa ponovne oživitve (repopulacije) poljske jerebice, ki je potekal v sodelovanju med LD Ptuj in LZS. Kakšno je stanje s to malo poljsko kuro v loviščih zdaj pri vas v lovišču LD Ptuj in okoliških LD? Kako je potekalo sodelovanje? Pri vas so jemali tudi vzorce krvi in jeter poljskih zajcev. Kakšni so bili rezultati? Zanima nas tudi, katere



Rudi Rakuša

probleme vidiš pri gospodarjenju s poljsko jerebico in poljskim zajcem v prihodnje.

Projekt repopulacije poljske jerebice sem prevzel skupaj s svojimi lovskimi prijatelji. Delo je bilo res zahtevno. **Lojze Černe**, velik strokovnjak na področju male divjadi, nam je pomagal povečati stalež z 80 do 100 jerebic z vsakoletnim dodatnim vlaganjem 50 novih parov na zdajšnji stalež 300 in več jerebic. Poljske jerebice so se začele spet širiti po Ptujskem polju na vzhod in zahod. V sodelovanju z gospodarji sosednjih LD smo budno spremljali njihovo gibanje. Tudi sosednje družine beležijo podobno povečanje številčnosti. Seveda pa ne bi bilo uspeha brez doslednega nadzora, krmljenja, zimskega pluženja ipd. Uspeh je bil zabeležen tudi v analizah stanja poljskega zajca, kar je bilo že predstavljeno v naši reviji Lovci. Za tako uspešno izpeljavo projekta moram pohvaliti zavzeto strokovno pomoč strokovnih služb LZS.

Dobro ali še boljše gospodarjenje z malo divjadjo pa nam otežuje intenzivno kmetijstvo z uporabo zaščitnih sredstev, novogradnje, ceste in s tem povečan promet, ki nezadržno zmanjšuje življenjski prostor divjadi. Opažamo vse več poginov, bolezni in beležimo povečevanje povoza divjadi.

Že od nekdaj te poznamo kot izrednega ljubitelja male divjadi, ki jo opazuješ vsak dan; pravijo, da si zagotovo največji poznavalec dogajanj v loviščih v ožji in širši okolici. Kaj po tvojem mnenju lahko lovci sami storimo, da bi bilo v prihodnosti več male divjadi v naših loviščih, po drugi strani pa, kaj bi morala za to storiti država, da bi tako stanje sploh lahko dosegli?

Lovci si moramo spet pridobiti ugled med ljudmi, ki smo ga nekdaj že imeli. Zavračam miselnost, da smo zgolj streljači. Menim, da nas morajo spoznati le kot gojitelje živali. Nikoli nisem bil lovec na trofeje, ampak uživam v pogledu na zdravo naravo in življenje v njej. Zato vabim vse uporabnike tega prostora k sodelovanju in strpnemu dialogu. Skupaj z gozdarji, kmetovalci in drugimi sprehajalci v naravi moramo najti skupen interes za boljše življenjske razmere divjadi. Še posebno menim, da bomo z ohranjanjem remiz, mejic, mokrišč, pa tudi vsakega posameznega drevesa, grma in jarka učinkovito pomagali ohraniti življenje male divjadi. Več časa bo treba nameniti izobraževanju mladih v tem pogledu, država pa naj nam pomaga soustvarjati takšne razmere.

Tako kot tvojega pokojnega očeta Franca Rakušo - Frančka, znanega lovskega čuvaja iz Hajdine, s katerim sva se spoznala prav prek ptičarske kinologije, si tudi ti podedoval ljubezen do psov ptičarjev. Vedno si vodil le kratkodlakce. Zakaj ti je prav ta pasma tako

pri srcu? Med kinologi si pri šolanju ptičarjev znan po povsem svojstvenem pristopu – »Rudijevi šoli«. Domala brez uporabe povodca in vratne verižice si s psi dosegal vrhunske delovne uspehe, tudi na svetovnih prvenstvih v lovu s ptičarji. Kaj je skrivnost tvojega načina učenja psa?

Pes je postal naš družinski član. Spremlja me na vsakem koraku. Zelo so se mi priljubile psičke. Posebno ljubezen sem res začutil in jo negujem do kratkodlakih ptičarjev. Pri naši hiši so bili vedno le ptičarji in psi jamarji. Psarno Obrežka sem prevzel po očetu; obstaja že od leta 1936. Ptičar je vsestransko uporaben pes in najprimernejši za naša nižinska lovišča. Srečo imam, da so psi iz naše psarne zelo umirjeni, nežni, z odličnimi naravnimi ptičarskimi zasnovami. Predvsem pa so zvesti vodniku. Zavzemam se za šolanje brez povodca! Menim, da povodec psa obremenjuje in omejuje. Če psička že od zgodnjega otroštva vzgajaš sistematično, v jasno začrtani smeri, ni težav. Vodnik in pes se morata razumeti, dopolnjevati in spoštovati. Zelo pomembna je tudi vzrejna dedna linija ter podedovane naravne zasnove. Z ženo sva doslej vzredila in vzgojila okrog 100 mladičev – nemških kratkodlakih ptičarjev. Vsi so bili uspešni v pravih rokah! Vodnik naj v vsakem primeru uči psa v stiku z divjadjo, vendar potem, ko mu je vajo že pokazal.

Zelo uspešne so bile moje psičke Ajša, Bilka in Eni, sedaj pa ni nič slabša tudi Joli. Dosegle so res vidne rezultate v pasji lepoti, predvsem pa v delu. Z njimi sem dosegel naslednje uspehe: naslov petkratnega državnega prvaštva Jugoslavije v lovu s psom ptičarjem – tekmovanje svetega Huberta, bil sem dvakratni svetovni prvak s psičko Ajšo, dolgoletni član nekdanje jugoslovanske reprezentance. Tudi potomci mojih psičk so dosegli velike uspehe in jih še dosegajo. Sam kot kinološki sodnik uživam ob pogledu na elegantno stojo in smotno iskanje ptičarja. Svoje znanje prenašam na nekatere mlajše kinologe, ki radi prisluhnejo mojim nasvetom.

Nikakor tudi ne moremo mimo lovskega (pa tudi športnega) strelstva, ki si mu namenil veliko ljubezni in časa. Da ne omenjamo tvojega udarniškega in zagnanega fizičnega dela pri urejanju strelišč. Tudi na to pot te je menda pripeljal oče Franček, ki je še pri 70-ih letih postal prvak v kombinaciji, vedo povedati kolegi. Kateri pa so bili tvoji največji uspehi v strelstvu; nanizaj največje? Zanima nas tudi najsodobnejše strelišče blizu Pragerskega, katerega lastnik je zdaj tvoj sin.

S strelstvom se ukvarjam že od leta 1960. Bil sem državni prvak Jugoslavije

v streljanju na glinaste golobe v Novem Sadu. Takrat sem za naslov državnega prvaka »razstreljeval« z očetom Frančkom. To so bili nepozabni trenutki. Oba sva si želela pomagati. Zdelo se mi je, da mi oče namensko popušča ... Šele po drugem razstreljevanju sem postal prvak. Takrat smo postali tudi ekipa LD Ptuj, v sestavi: Franček Rakuša, Mirko Korošec in Slavko Jerenko, državni prvaki. Bil sem tudi večkratni prvak Slovenije in pobudnik gradnje strelišča v Hajdošah. Kot sodnik sem sodeloval tudi na mnogih tekmovanjih, dandanes pa pomagam sinu Igorju. V Gaju pri Pragerskem je nastalo olimpijsko strelišče na glinaste golobe.

Strelski center Gaj, kakršen je zdaj, je rezultat družinske tradicije, dobre ideje in vztrajnega dela. Bogato strelsko tradicijo smo razvili v sodoben strelski center, na katerega smo upravičeno ponosni. Naporu minulih let so bogato poplačani in veseli smo, da lahko rezultate dela in razvoja delimo z vsem strelskim svetom.

Vesel in ponosen sem, da sin Igor nadaljuje družinsko tradicijo strelstva in lovstva, in sicer tako na ljubiteljskem kot tekmovalnem in podjetniškem področju.

Strelski center Gaj – Pragersko je najsodobnejše strelišče v Sloveniji in tem delu Evrope, ki s petimi strelišči, Trap, Dvojni Trap, Automatic Trap, Skeet, z Lovsko stezo, vadiščem/streliščem za lokostrelce in paint ballom (ta je še v pripravi), lahko zadovolji še tako zahtevnega strelca na ljubiteljski ali tekmovalni ravni.

Opremljenost strelišč in pripadajoča infrastruktura omogočata tudi izvedbo vrhunskih tekmovanj vseh nivojev, med katerimi moram poudariti lansko finale Svetovnega pokala ISSF 2004, za katerega smo dobili najvišje ocene Svetovne strelske federacije.

V ponudbi strelišča je tudi trgovina s športno-strelsko opremo, v kateri je mogoče kupiti ali pa si izposoditi opremo za streljanje s puško šibrenico in lovstvo.

S Strelskim centrom v Gaju želimo postati in ostati eno najbolj iskanih in

kakovostno opremljenih strelišč v Sloveniji in Evropi ter s celovito ponudbo k nam še v večji meri pritegniti tudi lovske in strelske prijatelje.

Za konec kar standardno vprašanje: kaj osebno meniš o zadnjih dogajanjih v lovstvu, tako glede novega lovskega zakona, poskusov nove organiziranosti, odnosov med lovci ...

Svet se spreminja s takšno naglico, da prevečkrat pozabljamo na človeka in naravo, ki živi v tesnem stiku z njo. Med lovci nastaja vse preveč nestrpnosti, preveč pomembnosti namenjamo le denarju. Skrbi me odhod starejših lovcev iz LD, še posebno že uveljavljenih dolgoletnih strokovnjakov, ki bi svoje znanje lahko še naprej prenašali na mlajše generacije. Tujci nam zavidajo uspehe, mi pa si jih ne znamo priznati in predstaviti tudi nelovcem. Vse preveč je v ospredju teorija, premalo pa se upošteva praksa in zahteva prenos teoretičnih dognanj v prakso. Če ne znaš živeti z naravo, je ustrezno in brez škode obvladovati, ti nobena teorija ne pomaga nič! Lov naj bo zalezovanje, opazovanje in čim manj pritiskanje na petelina (sprožilec). Lovci in lovske družine bi se morale še tesneje povezovati, se družiti in si izmenjavati izkušnje. Opozarjam tudi vodstva lovske družin, da morajo paziti, da ne bodo iz lovske pripravnosti ustvarila zgolj »fizičnih delavcev«, potrebnih za košnjo trave in urejanje lovske domov ali pa jih po drugi strani zgolj preveč usmerila v realizacijo odstrela divjadi; iz njih naj prvenstveno ustvarijo učinkovite in z dovolj znanja srčne gojitelje divjadi! To pa bodo zmogli le pravi mentorji, če bodo imeli podporo vodstev LD. Po drugi strani opažam vse preveč tekmovanja med družinami in prerekanja za vsako ped zemljo, ki pa v bistvu pripada le divjadi, ki ne pozna meja. Lovski zakon ni slabo pripravljen, če ga bomo le znali upoštevati in pravilno izpeljevati njegove cilje.

Z Rudijem Rakušo sem se pogovarjal –
Boris Leskovic.



Foto: M. Samar

Na kratko iz tujega tiska ...

ZDA: Konec januarja je bila v mestu Reno (Nevada) 33. redna letna konferenca združenja Safari klub International (SCI). Na tem območju je prireditev absolutno rekordna po številu sodelujočih in tudi po številu obiskovalcev. Na sejmu je sodelovalo več kot 19.700 razstavljavcev in drugih sodelujočih. Prireditev je za SCI izredno pomembna tudi s finančnega vidika, saj na njej potekajo številne dražbe, katerih izkupiček je namenjen za proračun organizacije. Dražbe, na kateri so bili ponujeni številni lovski paketi, posebni kosi orožja in umetnine, je organizaciji SCI prinesla kar 11 MIO \$ bruto. SCI bo ta denar porabila pretežno za svoje številne naravovarstvene projekte, ki potekajo po vsem svetu.

(Wild und Hund, 7/2005)

Nemčija: 41-letni lovec, ki je v minulem letu zaradi malomarnosti povzročil smrt lovskega tovariša, je bil kaznovan s 6-mesečno zaporno kaznijo. Avgusta leta 2004 je namreč 6 lovcov čakalo divje prašiče ob njihovi oljne repice. Lovca, ki je bil obsojen, je streljal v smer proti pokojnemu lovcu, čeprav je vedel, kje je le-ta bil.

(Wild und Hund, 7/2005)

Nepal: Število zelo ogrožene vrste nosorogov, ki živijo v tej državi, se žal še vedno zmanjšuje. Tako je 25 »rangerjev«, ki delujejo v okviru naravovarstvene organizacije WWF in kraljevega narodnega parka Chitwan, 4 tedne ugotavljalo številčnost teh ogroženih živali. Ugotovili so, da se je število od leta 2000, ko so našli 544 živali, zmanjšalo na 372 živali. V Nepalju je najpomembnejši dejavnik zmanjševanja številčnosti nosorogov zagotovo krivolov. Uspešen nadzor in kontrola nad krivolovom sta premalo uspešna zaradi nejasnega političnega stanja in številnih uporov. Tako deluje namesto predvidenih 32 brigad za preprečevanje krivolova le 8. Po podatkih WWF je leta 2004 zaradi krivolova izgubilo življenje 94 nosorogov, leta 2003 pa samo 10. V 60. letih minulega stoletja je v Nepalju živelo manj kot 100 nosorogov, katerih število pa se je v naslednjih desetletjih zaradi uspešnega nadzora in ustanovit-



Letošnjo zimo so volkovi v Turčiji napadali otroke

ve zavarovanih območij povečalo na 610 živali v letu 2000 (od tega 544 v narodnem parku Chitwan).

(Jagen Weltweit Internet)

Italija: Aprila so se v deželi Južna Tirolska začele težave zaradi medvedov. Domnevno dva medveda, ki naj bi po podatkih deželne urada za lov in ribolov prišla z območja Trentina (uspešen projekt repopulacije, pri katerem je sodeloval tudi slovenski Zavod za gozdove), sta začela povzročati veliko škodo na domačih živalih in nagnala precej straha v kosti lokalnemu prebivalstvu. Oba medveda so poskušali pregnati z vpitjem in umetno svetlobo, vendar brez uspeha. Celo strelji z gumijastimi izstrelki niso zalegli. Prebivalci se čudijo birokraciji, ki dovoljuje odstrel problematičnih živali samo državnim uslužbencem Trentina, ker gre za lastnino Trentina. Nejasno pa ostaja, kaj storiti v primeru, ko je le-ta na ozemlju Južne Tirolske.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Inštitut za raziskave divjih živali in Inštitut za prehrano, zdravljenje in kužne bolezni živali (oba iz Berlina) sta med letoma 1990 in 2000 opravila patološke preiskave 100 jezerskih orlov, ki so jih našli

poginule. Med proučevanimi osebki jih je bilo 47 % ženskega spola, 38 % moškega, pri preostalih živalih pa spola ni bilo mogoče ugotoviti. Poleg tega je bilo med preiskanimi živalmi 47,5 % odraslih, 12,5 % odrasčajočih živali, 34 % mladičev, 3 % mladičev v gnezdu, pri 3 % pa starosti ni bilo mogoče natančno ugotoviti. Glavni vzrok smrti so bila trčenja z vlaki (14 %), zastrupitve s svincem (12 %), razne vrste okužb (11 %), poškodbe (10 %), pogini zaradi strele (9 %), pogini zaradi udarca v žice daljnovidov (7 %), medsebojni boji za revir (5 %), druge zastrupitve (3 %), pogini zaradi razvojnih nepravilnosti (2 %) in pogini zaradi lakote (1 %). V 29 primerih ni bilo mogoče ugotoviti vzroka pogina zaradi predpisanih postopkov in stanja mrtvih živali. Poleg tega so v 5 primerih od 59 orlov, ki so jih pregledali tudi z rentgenskimi žarki, ugotovili prisotnost šiber.

(Deutsche Jagd Zeitung, 4/2005)

Nemčija: V pokrajini Brandenburg se povečuje število prometnih nesreč, v katerih je udeležena divjad. Tako se je v Ostbrandenburgu v minulem letu število prometnih nesreč z divjadjo v primerjavi z letom 2003 povečalo za 14 %, na 8.321 pri-

merov. Divjad je udeležena v vsaki peti prometni nesreči. V vsej Nemčiji pa je bilo leta 2004 registriranih več kot 10.000 nesreč, v katerih so bili udeleženi divji prašiči.

(Jäger, 4/2005)

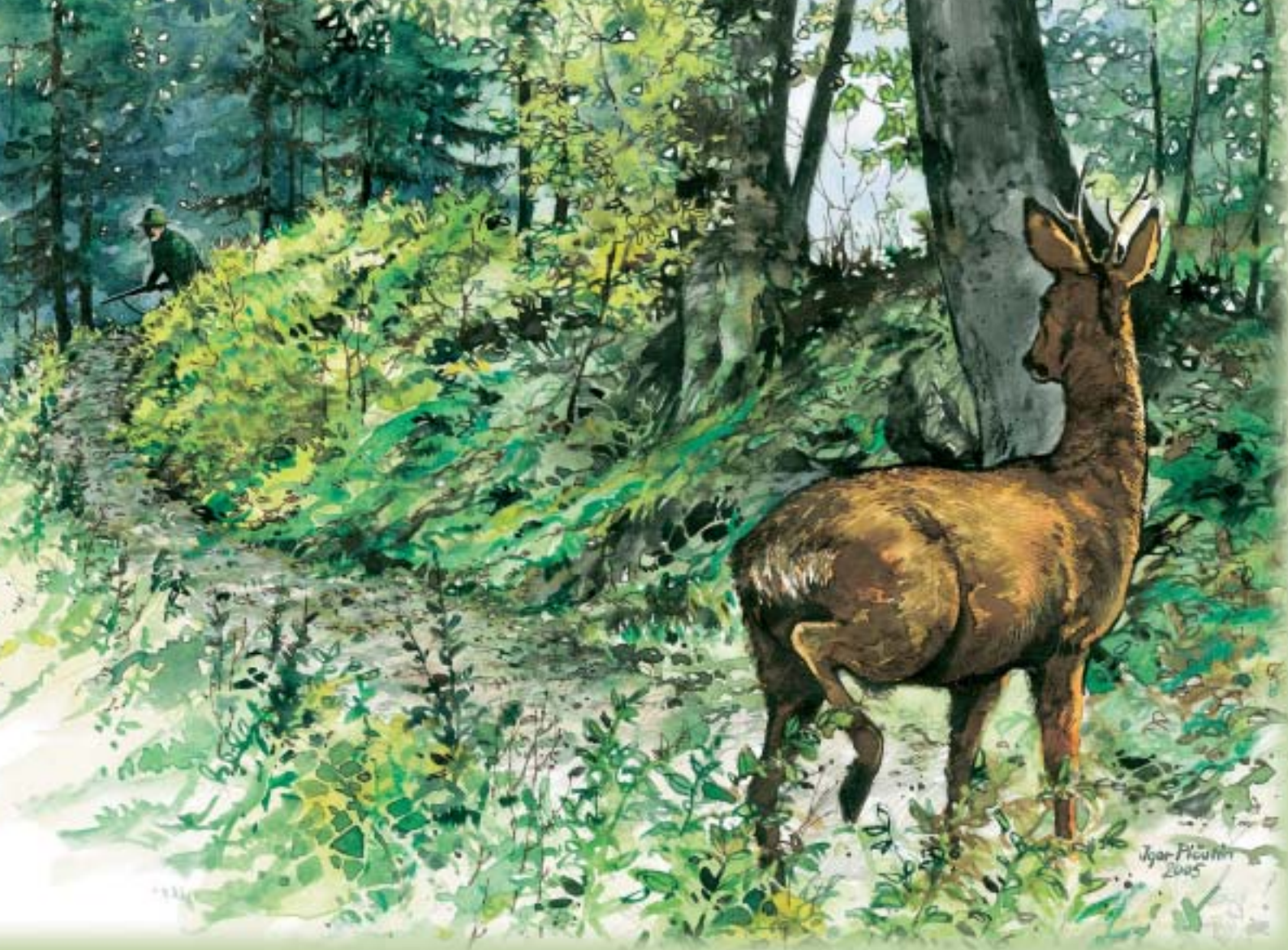
Turčija: V zimi, bogati s snegom, ki je letos doletela jugovzhodne predele Turčije, so morali oboroženi policisti spremljati šoloobvezne otroke na njihovi poti v šole. Otroke, ki so morali vsak dan prehoditi 10 km poti do šole, so namreč večkrat napadli lačni volkovi. Tako so v okolici mesta Yüsekova volkovi poškodovali 15 ljudi, en otrok pa je zaradi poškodb celo umrl.

(Jäger, 4/2005)

Danska: Danski vodniki psov krvosledcev morajo čedalje pogosteje iskati tudi ranjeno divjad, ki je poškodovana v prometnih nesrečah. Delež tovrstnih iskanj se je povečal že na 1/3 od vseh 9.601 iskanj, kolikor jih je bilo zabeleženih leta 2004. Vzrok temu je čedalje gostejši promet in hkrati tudi »zavest« voznikov, ki se zavedajo, da je treba tudi tako poškodovano divjad poiskati s psom, preizkušenim za delo po krvnem sledu.

(Jäger, 4/2005)

Pripravil: mag. Janko Mehle



Resnična lovska latinščina

FRANC TERSEGLAV

Izraz lovska latinščina je prišel k nam iz nemščine, v kateri pravijo »Jägerlatein«. V osemnajstem stoletju, ko je vse evropsko plemstvo oponašalo Francoze, so bili vsi lovski izrazi francoski. Drugi ljudje jih seveda niso razumeli in so menili, da govore latinsko. Ko je francoska moda minila, so lovci še vedno uporabljali za druge ljudi nerazumljive izraze in poslušalci so dejali: »Tale pa govore latinsko, saj jih sploh ne razumeš.« V novejših časih pa poslušalci govorijo o »lovski latinščini«, kadar se lovci zlažejo ali vsaj pretiravajo pri opisovanju svojih lovskih uspehov. Zabavno je, da se na lovu zgodi mnogo, skoraj neverjetnih stvari, a je bolje, da o njih molčiš, ker ti tako nihče ne bi verjel. Opisal bom nekaj takih svojih prigod.

Svojo lovsko kariero sem kot mlad študent začel z nočnim zimskim čakanjem lisic. Na koncu Jesenic na Gorenjskem je bilo smetišče. V tistih časih so bili na smetišču ve-

činoma organski odpadki, saj še nismo bili potrošniška družba in nismo odmetavali na tone škodljivih reči. Lisice z Mežaklje so prihajale na smetišče čez most čez Savo, z druge strani pa so vdrle njihove rojakinje s Karavank. Vsako zimsko noč je bil na smetišču lisičji občni zbor. Mladi lovci smo ob polni luni

prezebali na strateških točkah in čakali, da nam bo kaj prišlo na strel. Zeblo nas je pa pošteno. Takrat še ni bilo »gore-« in podobnih »texov« niti denarja, da bi si kupili kaj razkošnega. Če si se dokopal do platnene šoferske bunde, podložene z ovčjim kožuhom, si bil že velik gospod in vsi tovariši so te opazovali z zavistjo.

Neke noči sem stal na svojem stojišču in prezebal. Pokazalo pa se ni nič. Potem sem se slučajno ozrl nazaj in en meter za menoj je sedela lisica in me z zanimanjem opazovala. Bil sem tako presečen, da sem komaj verjel svojim očem in mi sploh ni prišlo na misel, da bi snel puško z rame. Ko sem se končno spomnil, da imam na rami puško in sem

stegnil roko po njej, je tudi lisica ugotovila, da tam ni več varno; zasakala se je in jo pobrisala kot strela.

Čez nekaj let sem dobil dovoljenje za odstrel svojega prvega ruševca. Takrat je bilo določeno, da moraš pri odstrelu vsake divjadi visokega lova, ki jo loviš prvič, imeti za spremljevalca izkušenega lovskega tovariša, kar je bilo gotovo pametno. Jaz sem si pa s svojim prišel nekaj navzkriž, ker je dvomil o mojih lovskih sposobnostih in celo predlagal, da mi bo petelina ustrelil kar on. Strašno sem se ujezil in dejal, da bom ruševca dobil sam. Ker nisem imel ne izpita za avto ne avta, sem naprosil svaka, da me je vozil na lov, kajti imel je veliko smisla za naravo. Kot lovci vedo, se je ruševca, ki je zdaj zavarovan, lovil tako, da si ugotovil, kje zjutraj petelini pihajo, grulijo in se tepejo med seboj, potem si si pa podnevi v primerni oddaljenosti naredil zaklon iz vej ali pa poiskal primeren rušev grm. Tam si moral biti še v temi, preden je ruševca priletel na svoje rastišče, ki je bilo ponavadi snežna planjavica, kjer snega še ni stopilo pomladno sonce.

Tako sva midva s svakom prvo jutro šla na manjšo vzpetino, kjer sva slišala gruliti in pihati ruševca (seveda predaleč). Potem, ko so ruševci odleteli, sva izbrala ugodno ležečo skalo z ruševjem za zaklon in šla naivno domov, misleč, da bo ruševca naslednje jutro najin.

Zgodilo pa se je tole: Naslednje jutro sva čepela za najino skalo, ruševci pa so peli več kot sto metrov stran za robom, tako da jih še videla nisva. Ko sva šla naslednje jutro tja, je petelin pel pri najini skali. Ko pa sva naslednjič prezebala za skalo, so ruševci peli spet neke v daljavi. Čez tri dni se je zabava ponovila. Midva tam, ruševci pa pri skali. Tedaj sva se ujezila in se zaklela, da bova hodila samo še k najini skali in nikamor drugam. Neko jutro bova že trčila s petelinom skupaj. Ves mesec sva, kadar sva le mogla, hodila zjutraj na lov, toda vedno brez uspeha. V službi sem bil siten, razdražljiv in neprepan. Na koncu sem bil že vsega sit. Pomlad je prihajala v hribe, sneg se je vedno bolj topil, ruševci so že začeli peti na macesnih, kot imajo navado proti koncu svatovanja.

Nekega večera sem bil v veseli družbi in prišel domov precej dobre volje okoli polnoči. Doma me je čakal svak. »Pojdiva na ruševca,« je dejal. Pa sva šla, čeprav sva ga oba imela nekoliko čez mero. Avto sva pustila na običajnem mestu in s težavo prišla do najine skalice. Poznal se nama je zaužiti alkohol.

Bila je še tema. Zavila sva se v hubertusa in takoj zaspala. Prebudilo me je ruševčev gruljenje v dolinici pod nama. Svak je spal spanje pravičnega, jaz pa sem se domislil, da ruševca lahko tudi zalezem. Pustil sem svaka spati in se spustil v dolinico. Ko sem prišel dol, je nekaj zašumelo in ruševca se je dvignil ter zletel mimo mene. V obupu sem dvignil puško in ustrelil po njem kakor po fazanu. Seveda sem ga popolnoma zgrešil. Tedaj pa sem že zaslišal drugega, ki je grulil v gozdičku pred menoj. Hitro sem šel tja. Zagledal sem ga, kako je pel na macesnu. Poskusil sem se prikrasti do njega, a me je opazil in zletel. Tedaj sem ne daleč stran zaslišal peti tretjega. Hitro sem krenil v tisto smer. Takrat pa mi je sveti Hubert poslal meglo, ki se je v hipu privabila iz sosednje Avstrije. Tako sem lahko tiho korakal proti kraju, od koder je bilo vedno glasneje slišati ruševčev petje. Petelin me ni mogel opaziti. Videlo se ni več kot dvajset metrov daleč. A naenkrat mi je pot zaustavila globel, napolnjena z zmrzlim snegom. Da ne bi hrstelo, sem sezul čevlje in previdno stopal v volnenih nogavicah. Takrat pa me je začelo praskati po grlu in moral sem zakašljati. K sreči sem se spomnil, da sem v nekih lovskih spominih bral, kako je avtor v podobnem položaju tako zakašljaj, da je nekako zapihal kot ruševca. Poskusil sem in uspelo mi je. Ko sem tako pihajoče kašljaj, se je pred mano iz megle prikazal petelin, ki ga je privabilo moje »pihanje«. Misli je, da ga tekmeč kliče na korajžo. Pomeril sem, pritisnil na petelina in ruševca se je že premetaval po snegu, a se je takoj umiril. Skočil sem k njemu in ga zagrabil, da mi ne bi ušel, toda bil je lepo zadet. Od veselja sem v zrak izstrelil nekaj šibrenih nabojev. Svak je pritekel in mislil, da sem si kaj naredil, potem pa kar verjeti ni mogel. Po pravici povedano – tudi sam sem komaj verjel.

Nekoč pozneje sem poleti hodil čakati srnjaka, pa ni in ni bilo uspeha. Junjskega popoldneva se je ulila ploha. Ko se je zjasnilo, sem pograbil puško in nahrbtnik ter pohitel v lovišče. Po takem naliivu srnjad rada izstopi na travnik, ker jo moti kapljanje z mokrega grmovja. Za naseljem sem srečal svojega prijatelja, starejšega izkušenega lovca Jelka. Povedal sem mu, da grem pogledat za srnjakom. »Pojdi na Kosmatove tamare,« mi je svetoval. »Tja hodi srnjak z zelo slabim rogovjem, ravno pravi za gojitveni odstrel.« Zahvalil sem se mu in jo mahnil po gozdni poti proti omenjenemu travniku, do katerega je kake pol ure hoda. Nekaj časa sem hodil, kar se je izza ovinka prikazal iskani srnjak

in lepo korakal proti meni. Bliskovito sem snel puško z rame, jo vzdignil, pomeril in ustrelil. Srnjak ni bil oddaljen več kot pet metrov. Padel je v ognju in obležal. Bil je pravilen in lovsko pravičen odstrel. Srnjak je bil telesno šibak, shujšan, z mnogimi nosnimi zolji in imel je slabotno ter pokvečeno rogovje.

Podobno se je zgodilo pred nekaj leti. Zgodaj zjutraj sem šel pogledat za gamsi. Bilo je konec oktobra. Na gorskem travniku, kjer je mnogo vikendov, pravimo mu Rogarjev rovt, sem pustil avto, kajti naprej je mogoče priti samo s terenskimi vozili, in se napotil proti planini, ki se imenuje Hrušenska planina. Nisem še hodil pet minut, kar je v globeli pod potjo nekaj zašumelo. Na cesto je skočil velik gams kozel, se pogljal na pobočje ob cesti, obstal in me gledal. Roglji niso bili bogve kakšni. Spustil sem palico iz roke, puška je z rame zletela k licu, pomeril sem skozi strelno daljnogled, ki je imel še plastične ščitnike na lečah, in sprožil. Gams se mi je v srce zadet prikotil naravnost pred noge. Star je bil osem let, roglji so bili podpovprečni, tako da je bil odstrel popolnoma pravilen; »zelena pika«, kot se je reklo. Bil je v tolišči, z mnogo loja in težak kot vreča cementa. Zato sem kar sopihal, ko sem ga iztrebljal in prekladal tam ob poti. Potiho sem prosil sv. Huberta, naj ne pridejo mimo kakšni turisti z otroki, kajti pogled na moje delo najbrž ne bi bil prav lep. Potem sem gamsa nesel tistih nekaj minut do avtomobila in ga peljal prijaviti ter pregledat gospodarju lovske družine.

Osem zjutraj je bila ura in ravno je vstal. »Kaj je pa tebe prineslo?« me je vprašal. »Gamsa sem prišel prijaviti,« sem odgovoril. »Daj no daj,« mi je dejal. »Zdaj se ljudje šele odšli na gamsov lov, ne pa da bi se vračali.« Odgovoril sem mu, naj pogleda v moj avto. Potem se je pa čudil in dejal, da kaj takega še ni doživel ...

Hodil sem čakati srnjaka. Uspeha pa ni bilo. Skoraj vedno me je spremljal moj nečak, takrat še dijak, sedaj študent, ki ima veliko veselja za naravo, živali in posluh za gojitev divjadi. Po mesecu in pol brezplodnega lova sva nekega jutra, prsk srnjadi se je ravno začel, zapustila hribček, kjer sva čakala, in šla zalezovat. Ko sva stopila mimo košatega grma na travnik, sva zagledala trideset metrov pred nama srno in dobrega starejšega srnjaka. Puško sem snel z rame in ustrelil ter popolnoma zgrešil. Nečak je od razočaranja in jeze vrgel klobuk v tla. »Če to ne presega vseh mej ...,« se je jezil. »Ves mesec vstajam sredi noči, da grem lahko s tabo na lov, zdaj pa

tole!« Potolažil sem ga, da lova še ni konec, in šla sva naprej. Pri naslednjem travniku sva počakala četrto ure, potem pa se počasi vračala po isti poti. Kar nenadoma je pod potjo pritekla srna, za njo pa isti srnjak, ki sem ga zgrešil pred dvajsetimi minutami. Ustavila sta se dvajset metrov od naju in naju gledala. Spet sem snel puško z rame, plastični pokrovčki so ostali na strelnem daljnogledu, in pok. Srnjak je padel v ognju. Nečak je dejal: »Ko bom tole pripovedoval svojim otrokom, ne bodo verjeli.«

Za konec pa še o moji najbolj zabavni lovski prigodi. Pred leti, ko je bil lov na kragulja in skobca še dovoljen, sem se zjutraj vračal s prijatelji s fantovščine svojega znanca v počitniški hišici v Javorniškem Rovtu nad Jesenicami. Ko smo bili spet žejni, smo se ustavili še v Jeseniškem Rovtu na kmetiji Pri Betelu, kjer se ukvarjajo s kmečkim turizmom in imajo gostilno. Gospodar Joža mi je potožil, da mu je »jastreb«, kot Gorenjci pravijo kragulju, odnesel že skoraj vse

piščance. Od popite pijače sem bil ravno prav hraber in domišljav, da sem mu odvrnil, da bom zadevo uredil, čeprav do takrat nisem ustrelil še nobene ujede. Drugi dan sem prišel opremljen s šibrenico ob petih popoldne, ker mi je bil Joža dejal, da kragulj prihaja okrog šestih. Jožetu sem dejal, naj izpusti na dvorišče ves preostali kurji svet, sam pa sem se usedel na klop. Otroci so skakali okoli mene in spraševali: »Stric, kaj pa delate s puško?« Jaz sem jih pa odganjal: »Proč pojdite! Jastreba čakam.« Gledal sem v nebo, kar je bilo seveda narobe. Kragulj ni kanja, ki kroži in se potem spusti na plen, kragulj sedi na drevesu in napada s kratkim poletom. Po pol ure čakanja je zažvižgalo v zraku, ne da bi jaz prej kaj videl; kragulj je pristal dva metra pred menoj in pograbil največjo kokoš. Bila je mnogo pretežka, da bi jo lahko odnesel, in sta se premetavala po dvorišču. Pomeril sem, ustrelil, vendar sem nekoliko zaradi razburjenja, nekoliko pa, ker je bilo vse skupaj preblizu, popolnoma zgrešil premetavajočo

se dvojico. Kragulj je kokoš izpustil in odletel. Ko je bil oddaljen že kakih petdeset metrov, sem še enkrat, bolj iz jeze, ustrelil za njim in glej ga, zlomka – smrtno zadet je padel kot kamen. Gospodar Joža je ravno prignal krave domov. »Ali ga imaš?« me je vprašal. »Imam ga,« sem odgovoril. Potem me je vprašal: »Ti, zakaj sem pa slišal dva strele?« »Veš kaj, Joža,« sem mu dejal. »Napadel je kokoš, pa sem najprej ustrelil v zrak, ker sem ga hotel le prestrašiti, potem sem ga pa sklatil. Nisem ti hotel ustreliti tudi kokoši.« »Saj bi jo lahko, bi imeli pa kurjo juho,« mi je odgovoril, jaz pa sem se smejal sam pri sebi. Zapisati moram le še, da potem nisem več lovil ujed. Sam sem spoznal, da jih bo treba vse po vrsti zavarovati, kar se je kmalu tudi zgodilo.

Napisal sem nekaj resničnih zgodb, da boste vedeli, da so se tudi meni, tako kot verjetno tudi vam, pri lovu zgodile skoraj neverjetne stvari.

KLEMENT MAL

Raubšic

KAJ JE PRAVU FLORJAN

Na porjavelo listje je kapala kri. V hladnem poznojesenskem jutru je vel dim iz pravkar odrtega trupla. Majhen mož v ponošeni vojaški uniformi je metal srnin drob, kar se je dalo daleč v gozd. Da bodo imele še lisice nekaj od tega. Po poti je pritekel španjel. Mali mož se ni zme-nil zanj. Nadaljeval je z delom in ni ga zmotil začuden pogled moža za hrbtom. Logar je poklical psa k sebi. »Lepa puška,« je dejal v zadregi, zroč staro mavzerico, naslonjeno ob štor. Mali mož se je obrnil, malomarno pokazal v breg in suho odvrnil: »Tista je lepša.« Logar je pogledal v nakazano smer in uzrl za podrtim drevesom grozečo cev.

Šentviška gora

Kako se je porodla misu

SPetrom sva sedela pred menzo v študentskem naselju. Večer je bil soparen in pivo hladno. Pogovor se je sukal kot navadno. O manjkajočih izpitih na gozdarstvu, dekletih, predvsem pa o lovu in puškah. Peter je namreč lovec. Uradno. Jaz pa zagret športni strelec in polhar. Obema pa je skupna tudi ljubezen do gora in temnih logov.

Po »vragšigavedi« katerem pivu se mi je porodila trapasta misel. »Pojdiva v Krnico na gamsa. Tako kot Trentarji. Neuradno in z neprijavljeno puško.« Peter je zamahnil z roko in tisti večer se nisva več dotaknila te teme.

Z jutrom navadno zbeže neumne ideje, porojene v pijani glavi. Gamsja pustolovščina pa ni hotela odleteti v širjave pozabe. Sledilo je še nekaj podob-

nih večerov in prepričal sem Petra, da bi šel z mano.

Kako sem prpravu vso to rječ

Po Bovcu sem kar po vrsti obiskoval vse meni poznane jagre. Vremenska napoved za prihodnje dni je bila neugodna in malo verjetno je bilo, da bi kateri rinil gor. Ko sem v Mini baru dobil zagotovilo še poslednjega zelene-ga zagreteža, da bo jutri zagotovo ostal doma pri ženi, je padla kocka. Šel sem še do Tone, starega divjega lovca, ki ga niso nikoli zalotili, po nekaj praktičnih napotkov.

V nahrbtnik sem zmetal telesno in duhovno hrano, daljnogled in dva okvirja nabojev. Staro kratko manliherico iz časov velike vojne sem zavil v delavski kombinezon in jo strpal pod zadnji sedež avtomobila. Peter je bil

hitro pri meni. Po poti sva se še nekajkrat ustavila na »pogumu«.

Kako sva se prpravla še medva

Ovinkasta in od nedavnega deževja razrita cesta naju je pripeljala malo nad B postajo kaninske žičnice. Otvorjena sva nadaljevala skozi gozd do opuščene planine. Večer je bil jasen in v daljavi se je že bliskalo. Če bo padalo vse dopoldne, bo dobro. In če bo megleno, bo še boljše. Zakurila sva na ognjišču in šla s steklenko sedet pred kočo. Krn je bil zavrt v goste oblake. Ko sem tod nekoč v poletnih mesecih pasel drobnico, je bil to slab znak. Zdaj je bilo nasprotno.

Pred tedni sem v Jelenku videl trop gamsov. Njihove svarilne žvižge sem slišal tudi za robom, proti Laštam. Zdaj, ko tod ni več ovac in koz, se je divjad vrnila na travnate pomole nad vrtoglavinami prepadi.

Zelenka je bila prazna, glava pa polna načrtov. Sklenila sva, da si bova najprej ogledala južne travne strmali Vratnega vrha. Če tam ne bo nič, pojdeva za Bandero proti vrhu Lašt.

Nekaj sva še pojedla in odšla spat. Do ušes sem se zavil v star italijanski koc. Ravno sem se kolikor toliko udobno namestil, se je jela stara žimnica glasno pritoževati z glasnim cvikanjem. »Prekljete miši,« sem zarobantil in se zvalil na sosednje ležišče. Petrov smeh in pripomba, da toliko »čeč« nikoli več ne bom imel v postelji, je spravilo v dobro voljo še mene. Noč je bila zelo glasna. Začelo je močno deževati in dežne kaplje po pločevinasti strehi so kmalu preglasile Petrovo smrčanje. Bil sem nemiren v pričakovanju velike pus-tolovščine. Da bi lažje zaspal, sem v

mislih obnavljal staro legendo o Zlatorogu. V polsnu sem videl, kako plezam z napeto manliherico po travnih vesinah, iščoč sledove krvi zadetega kozla. Spodaj je Peter vzkliknil: »Še je čas, da ukrotiva Zlatoroga, preden se naužije rože čudotvorne. Osrči se; bogatejši boš od vseh kramarjev, ki so tvojo ljubico zavedli v nezvestobo!« Zmagal je glas zla. Po sledu krvavečega kozla, zaznamovanem z rdečimi triglavskimi rožami, sem plezal po stezi med življenjem in smrtjo. Toda Zlatorog se je okreplil z čudotvorno rožo; po ozki stezi se je na novo oživilen pognal proti meni. Rogova sta se mu bleščala v soncu lepše kot kdaj koli; omamljen od bleska sem pogledal v brezdanjo globel; že sem se opotekel. Zdajci še Zlatorogov skok, pa sem izgubil tla pod seboj in se zvrnil v brezno. Peter se je zakrohotal: »Srečno pot na Laško!«

Kako sva raubšicala, pa neč ujugala

Ko se zjutraj zbudiš, sanje navadno zbeže, tako da misliš, da sploh nisi sanjal. Pa vsakokrat sanjaš. Menda je odvisno od tega, kako se zbudiš. Zbudil me je Peter, ko se je jezil zaradi zavozlance vezalke gojzarjev. Prenehalo je deževati. Čez kaki dve uri naj bi se zdanilo in morala sva pohiteti. Puško sem si dal za hrbet tako, da sem kopito zataknil skozi široki vojaški pas hlače, cev pa vtaknil skozi ovratnik palerine. Če bi šel kdo mimo, bi si le nataknil kapuco in se držal kolikor mogoče ravno. Vzela sva še dolgi pastirski paliči in stopila po široki udobni mulatjeri. Korak je bil trden in zaradi vznemirjenosti nisva čutila utrujenosti. Ko sva dospela do Kotla, se je začelo daniti. Megle so se trgale. Dolina pod nama je

še mirno spala pod odejo mokrih sivih oblakov. Nad Kotlom sva sledila dobri poti, ki pelje od Prevale proti Črnelški špici in naprej pod Ribežni do Čukle. Kmalu sva zavila s poti in se začela naglo vzpenjati po ostrem grebenu Bandere. Plezala sva kar naravnost. Le najbolj ostrim robovom sva se ogibala desno, stran od smeri, koder sva pričakovala lepote skalnih previsov. Peter je počepnil ob veliki skali tik pod vrhom Jelenka. Nakazal mi je, naj molčim, in izvlekel daljnogled. Še sam sem se prihulil za kamnito grobljo. Kakih sto metrov pod nama se je pasel trop gamskih koz s kozleti. Ne, ni mogočnega samca zlatih rogov in ničesar se nama ni treba bati. Kolikor mogoče previdno sem izvlekel puško. Odprl sem zaklep, iz okvirja vzel naboj in ga vstavil v cev. Le en naboj ima Trentar, me je učil Tona. Potiho sem zaprl zaklep, si kopito naslonil k rami in čakal izkušenega Petra, da mi pokaže cilj. Peter je iskal primerne kozliča. Nestrpno sem čakal. Peter mi je s prsti pokazal osem. Torej osmi z leve. Kozlič, po Petrovi presoji samec, se je mirno pasel ob materi. Ker se nisem ubadal z nastavljanjem lestvičastega merka, sem pomeril malo nad plečko. Puško sem močno pritisnil ob ramo, zadržal dihanje in počasi vlekel sprožilec. Zdaj, zdaj bi moral že mučno tišino razparati glasen, zamolkel pok iz kratke cevi. Pa ni bilo nič. Pogledal sem zaklep in videl, da ga nisem dovolj zaprl. Prekleti »ruk-cuk«, zakaj nisem vzel mavzerice. Ko sem do konca potisnil premovlečni zaklep na svoje mesto, sem s komolcem po nerodnosti sprožil kamen z groblje. Glasno se je skotalil po skalovju in kozlički so se stisnili k materam. Sledil je še svarilni žvižg in trop se je pognal v dir po kamniti dolini.

Ni mi bilo žal. Peter je prišel do mene in mi smehljaje dejal: »Pojdeva pa na pico.«

Da si ne bi kdo ki mislu (kot zaključek)

Nekaj moram pojasniti, da ne bi bilo preveč ugibanj ali, bognedaj, hude krvi! Peter in jaz sva resnična. Peter je res lovec. Tudi Tona še živi. Res sem pasel drobnico na planini Krnici. Tudi manliherico imam. Le zgodba je izmišljena. Zlatorog, pravijo, je razril lepe travnate pašnike in odšel za vekomaj. Pa vendar se včasih sredi divje gorske narave v soncu skrivnostno zalesketa zlato. Ali je to zlato Zlatorogov rogelj, ključ do zakladov Bogatina?



Kozorogi



Foto: S. Lavrič – Diana

Pestro sejmsko dogajanje v Gornji Radgoni – nov prispevek promociji lovstva

Letošnji 3. mednarodni sejem lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi je v Gornji Radgoni 6. 5. 2005 odprl evropski poslanec Jelko Kacin. Koroški lovci so poskrbeli za prijazno in celovito predstavitev slovenskega lovstva ter izjemno skrbno predstavili tudi bogastvo lovske kulture in etike. Direktor Pomurskega sejma Janez Erjavec je brez dlake na jeziku poudaril, da smo vsi skupaj zelo usodno

povezani s prvinsko naravo in z vsem tistim, kar se z njo dogaja.

Na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni je bil od 6. do 8. maja že 3. mednarodni sejem lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi. Na 5000 m² razstavnih površin se je letos predstavljalo 105 razstavljalcev iz 12 držav. Dobro pripravljeno sejmsko prireditev, ki očitno pridobiva na veljavi in pomenu in je velikanski prispevek k pozitivni promociji lovstva (in tudi ribištva), je odprl evropski poslanec **Jelko Kacin**. Odprto slovesnosti so se poleg najvišjih predstavnikov lovske in ribiške organizacije udeležili še državni sekretar v kabinetu predsednika

vlade **Miroslav Luci**, dr. med., sicer tudi ugledni in nadvse cenjeni član zelene bratovščine, radgonski župan **Anton Kampuš**, direktor Pomurskega sejma **Janez Erjavec**, predstavniki lovskih in ribiških organizacij iz tujine in veliko lovcev in ribičev iz vse Slovenije. Evropski poslanec Jelko Kacin, sam navdušen ribič, je med drugim povedal, da ima sejem posebno poslanstvo za mlajše generacije in menil, da bi bilo v prihodnje dobro nanj – poleg čim več mladih – povabiti tudi predstavnike ministrstva za šolstvo. Ilustrativno je dodal, da sam sicer ni lovec, da pa ima pri preparatorju kar 18 živali, ki so bile vse žrtve prometa. To med drugim potrjuje ocene, da je pri

posegih v okolje potrebna večja skrb tudi za ohranjanje prihodnjih generacij živali. »V Sloveniji je zdaj zelo uveljavljeno opazovanje in fotografiranje ptic. Želim si, da bi se bolj lotili tudi opazovanja in fotografiranja sladkovodnih rib. Tu nas čaka še veliko možnosti in priložnosti,« je povedal Jelko Kacin in si pozneje v spremstvu organizatorjev in drugih gostov z zanimanjem ogledal skrbno ter vzorno pripravljeno lovsko razstavo, za katero so letos brezplačno poskrbeli člani in sodelavci **Koroške lovske zveze**. Direktor Pomurskega sejma Janez Erjavec je v svojem otvoritvenem nagovoru med drugim poudaril, »da letošnji mednarodni sejem že tretjič

združuje organizacije, ki skrbijo za prostoživeče živali, gozdove in vodno bogastvo ter podjetja, ki ponujajo izdelke in programe za aktivnosti v naravi. Njihova aktivna vloga pri tem sejmu utrjuje zavest, da je tovrsten sejem nepogrešljiv za Slovenijo. Nepogrešljiv je zato, da udeleženci vsako leto na njem izmenjajo izkušnje, pokažejo novosti in predstavijo trende. Nepogrešljiv je zaradi svojega izrednega vzgojnega in izobraževalnega pomena,« je še dejal Erjavec in pripomnil, da želi s sejmom lovstva in ribištva posebej poudariti, kako usodno smo vsi skupaj povezani s prvinsko naravo in vsem tistim, kar se z njo dogaja.

Moto letošnje sejemске prireditve je bil *Zagledani v naravo*. Če sodimo po prvih odmevih in komentarjih, je upravičil pričakovanja številnih obiskovalcev, ki so lahko marsikaj videli in slišali, saj so organizatorji poleg osrednjega sejemskega programa poskrbeli tudi za bogato obsejmsko dogajanje in spremljevalne programe. V treh sejmskih dneh so se na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni zvrstili zanimivi dogodki za vse generacije obiskovalcev: nastopi lovskih pevskih zborov, rogistov in harmonikarjev, državna tekma v agilytiju in ekipnem jumpingu, predstavitev lovskih psov in še marsikaj drugega. V ospredju zanimanja obiskovalcev je bila brez dvoma lovška razstava *Koroška – prijazna ljudem in divjadi*, s katero je Koroška lovška

zveza pokazala, kako je mogoče celovito predstaviti lovstvo, lovsko organizacijo in njeno poslanstvo v sodobnem času. V sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije so koroški lovci zgledno predstavili malo in veliko divjad, njeno naravno okolje in skrb lovske organizacije za ohranitev narave. Pri tem so strokovno brezhibno predstavili nekatere konkretne vidike lovskega gospodarjenja in povezanost lovskih organizacij na terenu z domačim okoljem. Posrečeno, domiselno, izvirno in prijazno do vseh obiskovalcev, tudi nelovcev.

Sejemsko prireditev so obogatila številna strokovna posvetovanja, med katerimi je bilo po odprtju prvi dan sejma v ospredju *Posvetovanje o prostoživečih živalih in usklajevanju interesov pri posegih v okolje*. Prava tema za pravi čas in pravo okolje. Škoda, da je bilo v dvorani znova (pre)malo članov zelene bratovščine. Morda bi v prihodnje kazalo razmisliti in takšne ali podobne teme pripraviti na sobotni sejmski dan, ko imajo ljudje več časa za obisk. Kljub temu je bilo posvetovanje zadevek v polno in tudi v našem poročilu mu namenjamo največ pozornosti. Posvet o problematiki prostoživečih živali v luči vedno večjega poseganja v okolje je potekal v organizaciji Lovske zveze Slovenije, na njem pa so sodelovali tudi visoki predstavniki Ribiške zveze, kmetijskega ministrstva, Zavoda za gozdove in lokalnih skupnosti. Vodil in usmerjal ga je dr. Boris

Kryštufek, lovцем dobro znani strokovnjak za sesalce, kustos Prirodoslovnega muzeja Slovenije in profesor na primorski univerzi. **Bojan Lepičnik**, predsednik LZS, je v uvodnem nagovoru na posvetu pojasnil, da nov lovski zakon, ki je bil sprejet leta 2004, krovni slovenski lovski organizaciji dodeljuje še večjo vlogo pri varovanju okolja, ne zgolj divjadi. Hiter razvoj Slovenije z

ris Kryštufek, Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper. Povedal je, da je Urad za makroekonomske analize in razvoj junija 2004 objavil ugotovitve, ki kažejo, da ima Slovenija v primerjavi z drugimi tranzicijskimi državami boljša ekonomska izhodišča. Pri tem ugotavljamo zaenkrat še zmerne pritiske na okolje in veliko ohranjenost okolja ter raz-



Foto: M. Toš

Častni gosti otvoritvene slovesnosti na 3. sejmu lovstva ribištva in prostega časa v Gornji Radgoni; med njimi (tretji z leve) je tudi evropski poslanec Jelko Kacin, ki je odprl sejem.

gradnjami prometnic in industrijskih con vse bolj posega v življenjsko okolje prostoživečih živali, ovira njihovo naravno življenje ali jih odriva na manj kakovostna zemljišča. Izrazil je obžalovanje, da se posveta niso udeležili povabljeni predstavniki DARS, ki bi lahko osvetlili to problematiko v luči izgradnje avtocest.

Prvi referat je pripravil dr. Bo-

novrstnosti živih bitij. Glede na napovedano gospodarsko rast pa se bodo vse bolj večali tudi pritiski na okolje. Nacionalni program varstva okolja postavlja za cilj preprečevanje zmanjševanja biotske raznovrstnosti. Da bi ta cilj dosegli, moramo preseči konflikte interesov in povezati vse razpoložljivo znanje v državi. Z njim razpolagajo nevladne organizacije, aplikativna znanost in temeljna znanost. Pri gradnji objektov, ki posegajo v naravo, moramo to znanje konkretno uporabiti, da bo škoda, ki jo bomo naredili prostoživečim živalim, čim manjša. Pri gradnji avtocest, npr., moramo načrtovati t.i. ekodukte, t.j. zelene mostove, podhode, propuste ipd., ki omogočajo genski pretok, ki so ga marsikje prometnice povsem prekinile. Ob izvajanju teh ukrepov moramo zagotoviti tudi spremljanje ali monitoring ukrepov, saj lahko le tako ugotovimo, koliko so bili uspešni. In tega je v Sloveniji bistveno premalo. Določiti moramo, koliko so posamezne živalske vrste vezane na določene ekosisteme, kako hitro reagirajo na spremembe in kakšna je odzivnost posameznih vrst na globalne spremembe v okolju. 35 % slovenskega ozemlja sodi pod območje NATURA 2000. Poiskati moramo ves potreben potencial za ustrezno izvajanje ukrepov, ki so zahtevani za ome-



Foto: F. Rolar

Tretji sejem lovstva, ribištva in prostega časa v Gornji Radgoni je v treh razstavnih dneh od 6. do 8. maja letos obiskalo več lovcev, ribičev in drugih obiskovalcev kakor lani.



Foto: M. Toš

Državni sekretar v Kabinetu predsednika vlade dr. Miroslav Luci v družbi predsednika Koroške lovske zveze Dušana Leskovca.

njena območja. Poleg takšnega spremljanja stanja sodi med naše naloge tudi ohranjanje naravnega stanja, končno pa tudi trženje le-tega.

Doc. dr. **Alojz Juvanc** s Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani je predstavil problematiko prostoživečih živali glede na gradnjo cest. Ni se povsem strinjal s predhodnim govornikom, da v Sloveniji tem vprašanjem namenimo premalo pozornosti, saj znašajo stroški zaradi okoljevarstvenih zahtev pri gradnji cest kar 21 % gradnje (v drugih deželah le 6–7 %). Med ukrepi, ki jih opravljajo za varovanje prostoživečih živali, ki jih morajo graditelju upoštevati pri gradnji, je naštel: vertikalno prometno signalizacijo, nadhode za živali, nadvoze, pokrite vkope (zeleno mostove), predore, podhode ter prehode in prepuste za dvoživke. Pri gradnji lokalnih cest je opozoril tudi na odgovornost lokalnih skupnosti. Asfaltiranje za vsako ceno je namreč za živali škodljivo, saj so mnoge žrtve prometa, ker se rade grejejo na asfaltu, ki je za 10 stopinj toplejši od okoliške podlage. Med zaščitna sredstva pri gradnji cest sodijo tudi ograje ter dvižne zaščitne mreže in naprave za pobeg živali s cestišča, kakršnih v Sloveniji še nimamo. Po njegovem mnenju je problem pri gradnji cest pogostejše kot pomanjkanje varovalnih objektov in naprav njihovo neustrezno projektiranje in izvedba. V nadaljevanju je predstavil še nov predlog določil o tehnoloških predpisih, ki bodo bolj usmerjena v varovanje prostoživečih živali. Zanimal je tudi Kryštufkovo ugotovitev, da se v Sloveniji monitoring ne izvaja, saj je to, kot je povedal, obvezna sestavina pri pripravi in začetni fazi uporabe cestnih objektov.



Foto: F. Rolar

Evropski poslanec Jelko Kacin, Janez Erjavec, direktor Pomurskega sejma, in Bojan Lepičnik, predsednik LZ Slovenije, so poskusili tudi dobrote, ki so jih pripravili koroški lovci. Koroški mošt, »šnops«, domač ržen kruh in suhe mesne dobrote – kanape – so postregli člani Folklorne skupine Luka Kramolc iz idilične koroške vasi Šentanel.

Očitno je bilo, da so še vedno različni pogledi na zadeve iz posameznih zornih kotov posamezne stroke, zato bo treba o teh zadevah še razpravljati. V prihodnosti se bo treba domeniti, da ne bo vsaka stroka za vsako ceno skušala uveljaviti le svojih interesov. Če bo znanost nepristranska, ne bi smeli izostati rezultati v prid divjih živali in okolja, pa je povedal že dr. Kryštufek.

Dr. **Miha Adamič** z Oddelka

za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire pri Biotehniški fakulteti je predstavil pogled na vlogo Lovske zveze Slovenije pri zaščiti prostoživečih živali. To je največja slovenska nevladna organizacija s področja varovanja okolja in je tudi najbolj zainteresirana za ohranjanje narave. Posegov v okolje je vse več. Dražje in težje je sanirati njihove negativne učinke, kot pa jih preprečevati že pri njihovem načrtovanju. Po njegovem mnenju je pri nas eden od bistvenih problemov ta, da so vprašanja sicer dobro rešena na zakonskem ni-

voju, v praksi pa se ne izvajajo. Ena od temeljnih prednosti, ki jih ima lahko LZS pri varovanju okolja, je številno članstvo, saj je vanjo včlanjenih več kot 22.000 lovcev, ki so vsak čas na terenu. Ti pri gibanju v naravi lahko zaznajo mnoge težave, še preden postanejo pereče. Izobrazbena pestrost članstva je velika, dobro pa je tudi dodatno okoljsko izobraževanje v LZS. Slabosti LZS vidi v premalo močnih strokov-



Foto: F. Rolar

Predavanju Prostoživeče živali in usklajevanje interesov pri posegih v okolje je na Radgonskem sejmišču (6. 5. 2005) prisluhnilo precej obiskovalcev sejma, a je organizator pričakovali še več članov iz tistih slovenskih lovskih organizacij, ki so najbolj opozarjale na perečo problematiko iz svojih okolij. Na sliki dr. Boris Kryštufek med svojim uvodnim predavanjem.

nih službah, ki bi razpoložljive potenciale te organizacije lahko usmerile v aktivno projektno delo. Poudaril je, da mora biti lovska organizacija navzoča že v pripravljalnih fazah projektov, predvsem na lokalni ravni, kjer se stroko preveč odrija na stranski tir. Točna je tudi njegova ugotovitev, da lovska organizacija ni zmogla izkoristiti potencialov med svojim članstvom, pri čemer je bil največji problem v tem, da bi morali organizirati ciljne skupine strokovnjakov in jih poslati v ogenj, je še poudaril dr. Adamič in slikovito ocenil, da mora biti lovska organizacija nenehno na preži. Zelo nevarna je aroganca nepoučenih, ki se praviloma ne pustijo podučiti. »Če bi na primer v prvi polovici 60. let (prejšnjega stoletja), ko je bil letni odstrel poljskega zajca od 30 do 40 tisoč živali, napovedovali, da je vrsta dolgoročno ogrožena, bi naleteli na posmeh in odpor. Zdaj to izve že vsak lovski pripravnik,« je ilustrativno komentiral dogajanje dr. Miha Adamič. Dovolj tehtno za temeljit razmislek.

Dr. **Miha Jarc** z Ribiške zveze Slovenije je problem življa v slovenskih vodah predstavil s stališča gradnje hidroelektrarn, saj bodo poleg obstoječih gradili nove. Po njegovih besedah smo ljudje od nekdaj izkoriščali svoje okolje in nekatere civilizacije so celo propadle zaradi pretiranih posegov v okolje. Izrazil je bojazn, da je sedaj celotno človeštvo na isti poti, na kar kaže že globalno segrevanje ozračja. Po njegovih besedah so največji problemi za vodne živali: reguliranje vode (ni drstišč), pretirani odvzemi vode (izsušitev), sekanje brežin, onesnaževanje vode (odplake, divja odlagališča smeti in neustrezni priklopi kanalizacij) ter gradnja hidroelektrarn (fragmentacija voda). Poleg tega so še številne skupne točke s težavami lovske organizacije, ki prav tako opozarja na posledice uničevanja grmišč, remiz in drugih elementov naravnega okolja za prostoživeče divje živali. Zato je povsem na mestu odločitev, da obe organizaciji nastopata skupaj, saj gre za vitalne in dolgoročne strateške interese lovcev in ribičev za ohranitev narave in njenega bogastva.

V razpravi se je med drugimi, ki so uvodničarjem postavili dodatna vprašanja, oglasil tudi **Karel Lipič** (Združenje ekoloških gibanj Slovenije, ki združuje 25 okoljskih društev in 14 ekološ-

kih zavodov). Izrazil je željo, da bi se pri skupnih okoljevarstvenih vprašanjih tesneje povezali tudi z lovsko in ribiško organizacijo, saj je prepričan, da bi s skupnim nastopom lahko dosegli veliko več v prid boljših in pravičnejših okoljskih rešitev, saj se po splošnih ocenah zadeve na tem področju hitro poslabšujejo. Pri akcijah v prihodnosti je treba izoblikovati ustrezno koordinacijo. Še posebno zato, je poudaril Lipič, ker naj bi imeli v Sloveniji

v prihodnosti 35,5 % naravovarstvenih območij, a jih po drugi strani država ukinja (verjetno je mislil primer problematike vetrnih elektrarn na Volovji rebri, ki je bila že vključena v program Natura 2000, a pozneje od tod umaknjena). Skratka, nevladne organizacije morajo tvorneje usklajevati interese in akcije, saj je na mestu ugotovitev, da bomo združeni močnejši.

Naj ob koncu tega poročila, ki ga bomo v prihodnjih številkah

Lovca najbrž dopolnili še z mnenji in ocenami drugih udeležencev in sodelavcev, opozorimo na **pobudo za izvajanje nadzora in predpisov v naravnem okolju**, ki so jo na predlog Lovske zveze Slovenije pripravile nekatere druge nevladne okoljevarstvene organizacije v Sloveniji. V njej je med drugim zapisano, da z njo želijo opozoriti na kršenje oziroma neizvajanje predpisov, načel in ukrepov, ki so v prid ohranjanja naravnega okolja, pro-

stoživečih rastlinskih in živalskih vrst in s tem biotske pestrosti. Pobuda ni namenjena pridobivanju novih pravic s tega področja, temveč le izvajanju tistih, za katere se je Republika Slovenija zavezala v svoji zakonodaji. A o tem kdaj drugič. Sejem v Gornji Radgoni »bil je živ ...« Prihodnji bo zagotovo (še) boljši.

*Mag. Marjan Toš,
Boris Leskovic*

Kako ocenjujejo letošnji Sejem Lov?

Letošnji sejem Lov, ki je bil na razstavišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni in je poleg bogatega kulturnega programa, pestre ponudbe lovske, ribiške in druge opreme poskrbel tudi za dobro pripravljeno strokovno predavanje o varovanju narave in divjadi, sladkih voda in rib, je obiskalo rekordno število obiskovalcev. Nekatere naključno izbrane smo vprašali, kakšno poslanstvo ima po njihovem mnenju Sejem Lov in kako ga ocenjujejo, predvsem pa, kaj bi kazalo v prihodnosti še dodati, da bi bil sejem še privlačnejši?

Dr. Boris Kryštufek, dolgoletni sodelavec LZS, član uredniškega odbora LZS, kustos Prirodoslovnega muzeja Slovenije in profesor na Primorski univerzi: »LZ Slovenije, ki je izredno dobro organizirana, saj ima v svojih vrstah veliko strokovnih, izkušenih in ozaveščenih lovcev, ima tudi na letošnjem sejmu nedvomno veliko vlogo pri promociji lovstva, ocenjevanju in varovanju narave ter divjadi. Zato menim, da je Sejem Lov za slovenski in širši prostor velikega pomena. Sicer pa moram poudariti, da vsi tisti, ki so proti lovstvu, ne razumejo narave, za katero je treba stalno skrbeti in z veliko odgovornostjo upravljati. Kar pa ni samo poslanstvo lovske organizacije, ampak celotne družbe.«



Beno Kotnik, član LD Prežihovo - Kotlje: »Da imamo tudi slovenski lovci svoj sejem, je zelo pomembno, saj z njim tudi drugim ljubiteljem narave in divjadi, pa tudi drugim, ki nas, lovce, gledajo bolj postrani, pokažemo, da lovci nismo samo zaradi trofej, ampak je naše poslanstvo predvsem varovanje narave, divjadi in v plemenitenju lovske kulture. Sejem je tudi priložnost pridobivanja novih lovskih in drugih prijateljev. Menim, da se je Pomurski sejem dobro »prijel« med ljudmi, saj že tretje leto dokazuje, da ima svoje mesto med tistimi evropskimi državami, ki organizirajo podobne sejme. Kot dolgoletnega lovca pa me precej moti, da se zaščitni znak LZ Slovenije vedno bolj uporablja v komercialne namene. Ni prav, da ga danes lahko vidiš na raznih tekstilnih in drugih artiklih. Včasih smo ga nosili samo za klobukom.«

Karlo Furlan, predsednik Društva slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine - Doberdob iz Italije: »Letošnji sejem je izredno dobro pripravljen, predvsem so se izkazali koroški lovci, ki so tudi postavili lovsko



razstavo. Da se lovci iz različnih držav lahko vsako leto srečujemo na Pomurskem sejmu, je vredno pohvaliti. Sicer pa menim, da se slovenskim lovcem ni treba posebej dokazovati, saj smo že mnoga desetletja uspešni pri varovanju narave in divjadi. Tudi na letošnjem sejmu smo dokazali, da naše poslanstvo ni bilo in nikoli ne bo vprašljivo. To iz dneva v dan z vestnim in dobrim delom potrjujejo tudi slovenski lovci, ki živimo zunaj matične domovine.«

Danilo Perdec, predsednik Obalno-Kraške ZLD - Koper: »Tudi jaz menim, da je sejem v treh letih pridobil na širini in kakovosti, kar samo potrjuje, da lovci potrebujemo svoj sejem. Pohvalno je, da je vedno več lovskih zvez iz drugih držav, ki sodelujejo na Pomurskem sejmu. Zato priložnosti za sklepanje novih vezi ne manjka. Pohvaliti moram izredno privlačen razstaveni prostor LZ Slovenije, za kar velja velika zahvala tudi Koroški lovski zvezi. Menim, da smo lovci ponovno dokazali, da nismo uspešni samo pri ohranjanju narave in pri varovanju prostoživečih gozdnih živali, ampak tudi promociji lovstva nasploh.«



Vanja Maher, članica LD Duplek: »Ko sem lani prvič obiskala Sejem Lov, sem bila še lovska pripravnica. Pred mano je še nekaj izpitov, pa bom že prava lovka. Med lovce sem šla z velikim ponosom, saj je tudi moj oče lovec. Prepričana sem, da se z lovskim sejmom še bolj utrjuje stoletna tradicija slovenskega lovstva ter dokazuje, da lov ni zgolj pehanje za močnimi trofejami ter da ni privilegij samo za izbranec, kar pravijo nekateri. Naloga naše organizacije je, da bo tudi v prihodnje storila vse, da bodo tudi drugi, ki jih je pravzaprav malo, imeli o nas, lovcih, drugačno mnenje. Tudi jaz imam nekaj prijateljev, ki ne razumejo mojega lovskega poslanstva. Po moji oceni je bil lanski sejem bogatejši. Večja je bila ponudba lovskega orožja in druge opreme; menim, da je letos manj tovrstnih domačih razstavljavcev.«

Besedilo in fotografije: **Franc Rotar**

Prvo mednarodno tekmovanje rogistov na Slovenskem

Več kot 800 evropskih rogistov pritegnilo številno občinstvo

Najboljši slovenski skupini v obeh izvedbah: Štajerski rogisti (ml.) deseti v izvedbi Es, Idrijski rogisti osmi v izvedbi B

V sredini maja je bilo v Vojniku na pobudo KUD Štajerski rogisti oziroma njihovega predsednika Viktorja Kovača 1. mednarodno tekmovanje rogistov na Slovenskem, ki ga je gostila Občina Vojnik. Tridnevna prireditev z dvema tekmovalnima dnevi in nedeljsko zaključno mašo, posvečeno sv. Hubertu, zavetniku lovcev, je v Vojniku pritegnila veliko obiskovalcev iz Slovenije in tujine. Mednarodna zasedba je bila zares pestra, pa tudi zelo kakovostna, saj je Vojnik gostil nekatere najboljše avstrijske, nemške in češke skupine rogistov, pa tudi veliko slovenskih skupin.

Prvega mednarodnega tekmovanja rogistov v Sloveniji (13.–15. maj 2005) se je udeležilo 40 skupin v intonaciji B in 22 skupin v intonaciji Es; skupaj torej 62 skupin iz Avstrije, Nemčije, Češke, Italije, Poljske in Slovenije. Ocenjevala jih je mednarodna strokovna žirija v sestavi: **Peter Paul Maierhofer**, predsednik žirije B, in člani **Johann Kohlbacher**, **Wolfgang Kastler**, **Anton Sollfner** in **Gregor Otmar Rettinger**, **Josef Pöschl**, predsednik žirije Es, in člani **Richard Huber**, **Johann Hayden**, **Franz Stättner** in **Franc Purgaj**. Ob visoki kakovosti igranja večine skupin žirantje niso imeli lahkega dela, o čemer priča tudi dejstvo, da je bilo podeljenih kar 59 zlatih odličij, 3 srebrna, nobe-

nega pa ni bilo bronastega. Najkakovostnejše igranje so pokazali Avstrijci ter Nemci, lepo so se predstavili tudi naši rogisti (13 skupin) in rogisti drugih držav udeleženk, ki pa so bili zastopani v manjšem številu. Med slovenskimi skupinami so se v konkurenci B najbolje izkazali Idrijski

ski rogisti, ki so se uvrstili na osmo mesto ter takoj za njimi Domžalski rogisti na deveto mesto, v konkurenci Es so se izkazali predvsem mlajši Štajerski rogisti, ki so si z 10. mestom prav tako priigrali zlato odličje.

Zmagovalci v izvedbi Es so



Mladi Štajerski rogisti med svojim nastopom v Novi Cerkvi

Rezultati v konkurenci B

Mesto	Ime skupine	Št. točk	Odličje	Država
1.	JBG Gaming	1080	ZLATO	A
1.	Jagdhornverein Windhag	1080	ZLATO	A
3.	Breitenfurter Jagdhornbläser	1072	ZLATO	A
4.	JBG Zayatal	1068	ZLATO	A
5.	JBG Altenberg	1062	ZLATO	A
6.	JHB Amering	1058	ZLATO	A
7.	JBG Ternberg	1056	ZLATO	A
8.	Idrijski rogisti	1055	ZLATO	SLO
9.	Zespół Trębacz Mysłwskich VENATOR	1048	ZLATO	PL
9.	JBG Waldmannsklang	1048	ZLATO	A
9.	Domžalski rogisti	1048	ZLATO	SLO
12.	JBG Goestling/Ybbs	1046	ZLATO	A
13.	JBG Horrido Mürrzuschlag	1044	ZLATO	A
14.	Vojenske Lesy a Statky Ceske Republiky s.p.	1034	ZLATO	CS
15.	JBG Kals am Grossglockner	1033	ZLATO	A
15.	JBG Ertl	1033	ZLATO	A
17.	JBG Hahnberg-Steuerberg	1031	ZLATO	A
18.	JBG Zeillern	1024	ZLATO	A
19.	Bläserkorps Hegering Roetgen	1023	ZLATO	D
20.	KUD Prekmurski rogisti	1009	ZLATO	SLO
21.	JBG Maltatal	995	ZLATO	A
22.	Rogisti zveze lovskih družin NM	989	ZLATO	SLO
23.	JBG Kellberg	986	ZLATO	D
24.	Corni da Caccia Valcanale	981	ZLATO	I
25.	JBG Balingen	964	ZLATO	D
25.	JBG Aisttal	964	ZLATO	A
27.	Gruppe Klein-Auheim	961	ZLATO	D
28.	JBG Faaker See	960	ZLATO	A
29.	JBG Barental	958	ZLATO	A
30.	Notranjski rogisti	954	ZLATO	SLO
30.	JBG Gölttschach	954	ZLATO	A
30.	JBG Arriach	954	ZLATO	A
33.	JBG Hermann Löns Wien	935	ZLATO	A
34.	Rogisti LD Križevci	932	ZLATO	SLO
34.	Moravski rogisti	932	ZLATO	SLO
36.	Jagdhornbläser-Heimsheim	924	ZLATO	D
37.	Bläsergruppe der Jägervereinigung Erlangen	921	ZLATO	D
38.	Dobovski rogisti	906	ZLATO	SLO
39.	KUD Hoče Pohorski Rogisti	841	SREBRNO	SLO
40.	Savinjski rogisti SKZLD Celje	810	SREBRNO	SLO

Odličja v kategoriji B:

- za doseženih več kot 859 točk – ZLATO
- od 651 do 858 točk – SREBRO
- za doseženih manj kot 650 točk – BRON



Marko Leoni, vodja Idrijskih rogistov, prevzema priznanje iz rok Štefana Virjenta (LZS) in Bena Podergajsa (Občina Vojnik).

bili avstrijski rogisti iz Ybbsitza (Jagdhornverein Windhag) s 538 točkami, v izvedbi B pa sta si prvo mesto (1080 točk) delili kar dve avstrijski skupini,

in, sicer rogisti iz Gaminga (JBG Gaming) ter druga skupina windhaških rogistov (Jagdhornverein Windhag).

Tekmovalni program na dveh

Kategorija Es

Mesto/	Ime skupine	Št. točk	Odličje	Država
1.	Jagdhornverein Windhag	538	ZLATO	A
2.	Oberpfälzer Parforcehornbläser	527	ZLATO	D
3.	JBG Goestling/Ybbs	524	ZLATO	A
4.	Breitenfurter Jagdhornbläser	522	ZLATO	A
5.	Osttiroler JBG Lavant	522	ZLATO	A
6.	Raggendorfer Jagdmusik	522	ZLATO	A
7.	JHV St.Leonhard / Walde	514	ZLATO	A
8.	JBG Behamberg	509	ZLATO	A
9.	JBG Krenstetten - Mitterhausleiten	503	ZLATO	A
10.	KUD Štajerski rogisti – Jr.	498	ZLATO	SLO
11.	Parforcehorncorps Hannover Treffpunkt Fermate	482	ZLATO	D
12.	Parforcehornkreis Kaiserpfalz Aachen	479	ZLATO	D
13.	JBG Eisenwurzen-Weissenbach / Enns	474	ZLATO	A
13.	St.Georgen an der Gusen	474	ZLATO	A
15.	Jagdhornbläser-Heimsheim	473	ZLATO	D
15.	Lesy Česke Republiky-LS Javorník	473	ZLATO	CS
17.	KUD Štajerski rogisti – Sr.	468	ZLATO	SLO
18.	JBG Weydgesellen Glödnitz	461	ZLATO	A
19.	Lovski klub Celjski Rogisti	460	ZLATO	SLO
20.	JBG Preinsbach	450	ZLATO	A
21.	JBG Rohr im Kremstal	448	ZLATO	A
22.	JHBL Gruppe Gmünd NÖ	412	SREBRNO	A

Odličja kategorija Es:

- za doseženih več kot 430 točk – ZLATO
- od 326 do 429 točk – SREBRO
- za doseženih manj kot 326 točk – BRON



Podelitev priznanj in pokalov za prvo mesto v izvedbi B; Štefan Virjent (LZS), Beno Podergajs (Občina Vojnik), Ewald Pinter (JBG Gaming, A) in dr. Hans Wagner (JHV Windhag, A)



Štajerski rogisti so se zahvalili svojemu predsedniku Viktorju Kovaču, ki je bil pobudnik organizacije tekmovanja v Vojniku.

prizoriščih: v idiličnem naravnem okolju pri lovskem domu nad Vojnikom in pred cerkvijo sv. Lenarta v Novi Cerkvi, si je ogledalo veliko domačinov in obiskovalcev. V spremljevalnem delu programu so se rogisti udeležili vodenih izletov v Celje in na Dobrno, tako da so jim lahko prisluhnili tudi tam. Vsekakor zanimiva prireditve, ki je na Celjsko privabila veliko obiskovalcev od blizu in daleč. Vojnik in Nova Cerkev sta s postavitvijo posebnih aranžmajev z rogovi tudi vizualno dobila praznično podobo, pod velikim šotorom v središču Vojnika pa so se v veseljem vzdušju gostom iz Slovenije in tujine pridružili tudi domačini. Na zaključni prireditvi v soboto zvečer se je zbralo več kot 2000 ljudi. V spremljevalnem programu pred razglasitvijo rezultatov so navdušili Godba na pihala Nova Cerkev, etno skupina Vrajava peč ter pevski zbor Taščice. Posebna zanimivost pa so bili

Lovska zveza Slovenije je ob tej priložnosti predsednikoma obeh žirij Petru Paulu Maierhoferju in prof. dr. Josefu Pöschlu podelila posebno odlikovanje red za zasluge 3. stopnje, in sicer za dolgoletno pomoč pri razvijanju lovske kulture in pri uveljavljanju na področju mednarodnih tekmovanj. Odlikovanji jima je na zaključni prireditvi v Vojniku izročil predsednik IO Lovske zveze Slovenije, Štefan Virjent.

Leseni rogisti iz Kresnic. Tudi sicer so gostitelji navdušili z brezplačno organizacijo prireditve, tako da bo prvemu tekmovanju zagotovo sledilo še nadaljevanje.

Greta Kokot Rajković

Lovni turizem 2005

Obveščamo vas, da tuji lovski gosti iz dežel članic EU, ki prihajajo k nam na lov, pri iznosu trofeje in uplenjene divjadi v koži, ki jo želijo kot tuji lovec odkupiti za lastno uporabo, ne potrebujejo veterinarskega certifikata.

Zadostuje račun upravljalca lovišča in etiketa za označevanje uplenjene divjadi – napotnica, ki jo podpiše lovski preglednik.

Omenjeno obvestilo se ne nanaša tudi za uplenjenega divjega prašiča v koži!

Strokovna služba LZS

Izobraževanje lovskih pripravnikov v Pomurju

Leta 2005 smo po sklepu LZS v ZLD Prekmurje opravili tečaj za pripravo lovskih pripravnikov za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita po še veljavnem Pravilniku o izobraževanju v lovskih organizacijah Republike Slovenije (1999). Tudi letos smo na pisno prošnjo ZLD Prekije sprejeli na tečaj in opravljanje lovskega izpita pripravnikov iz njihove ZLD. Prijavljenih je bilo 24 pripravnikov iz obeh ZLD, pri čemer jih je lovski izpit uspešno opravilo 23. V pri-

merjavi s prejšnjimi leti so bili tečajniki letos najuspešnejši. Eden je prejel vse ocene odlično in le eno prav dobro, drugi tečajnik pa dve oceni prav dobro in druge odlično. Oba sta člana LD Velika Polana in imata visokošolsko izobrazbo.

Celoten tečaj za pripravnike za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita in opravljanje izpitov je kljub 22 popravnim izpitom potekal brez večjih težav. Edina resnejša motnja je bila na strokovni ekskurziji, kjer smo si uspeli ogledati le Slovenski lovski muzej v Bistri. Zakon o divjadi in lovstvu je namreč LZS odvzel lovišče Ljubljanski vrh, zaradi česar si pripravniki niso mogli ogledati tudi lovnih naprav, ker omenjenega lovišča ni bilo mogoče obiskati. Menimo, da je to napaka. Nujno je, da se LZS in Zavod za gozdove dogovorita za ureditev učnega lovišča z veliko različnih lovno-tehničnih-gojitvenih naprav, ki bi si jih lahko, tako kot doslej, ogledali lovski pripravniki in tudi tečajniki v okviru lovskočuvajškega tečaja. Taka lovišča imajo v takšne namene urejene številne evropske države. Vodstvo LZS je po našem mnenju dolžno ukrepati, da tudi v tem pogledu ne bomo zaostajali za drugimi v Evropi. Predlagamo, da takšno lovišče ne bi bilo preveč oddaljeno od Bistre, da bi si hkrati lahko ogledali lovski muzej in lovišče. Doslej ni bilo težav, saj je bilo gojitveno lovišče LZS Ljubljanski vrh v primerni razdalji od muzeja.

Slovenski lovski muzej v Bistri smo si ogledali 9. aprila letos. Po muzeju nas je vodila njihova uslužbenka **Barbara Hrovatin**, ki je izjemno strokovno predstavila vse eksponate in ki je lovske pripravnike iz Pomurja po muzeju vodila že lani, ko so bili prav tako zelo zadovoljni z njenim strokovnim vodenjem. Zato smo zaposlili, da bi nas ona vodila tudi letos. Predavatelji in pripravniki se ji iskreno zahvaljujemo.

ZLD Prekmurje že nekaj let na koncu tečaja po končanih izpitih organizira slovesno podelitev spričeval in hkrati podpis Zaprisege slovenskega lovca. To načrtujemo storiti tudi letos. Poleg čestitk mladim lovcem jim bomo zaželeli uspešno delo v lovstvu. Zaposlili jih bomo, naj bodo poštene lovci in naj se resnično obnašajo po načelih Etičnega kodeksa slovenskih lovcev.

Jože Kocjančič

Z 18. seje UO LZS

Osemnajsta redna seja upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (UO LZS), ki jo je vodil predsednik **Bojan Lepičnik**, je bila 5. 5. 2005 v Šenčurju pri Kranju.

Na seji so potrdili **zaključni račun za leto 2004** in poslušali poročilo Nadzornega odbora LZS. Ker ima LZS po zaključnem računu še 12,5 mio sit ostanka dohodka, so se odločili, da posebna skupina gradbenih strokovnjakov in funkcionarjev LZS do 30. septembra 2005 pripravi predlog najustreznejše rešitve za dom slovenskih lovcev (sanacija ali zamenjava objekta), kjer je sedež LZS (na Župančičevi 9 v Ljubljani) in za kar naj se uporabi ostanek sredstev. O predlogu bodo dodatno odločali še na junijskem občnem zboru LZS. Začenja se postopek prodaje nepremičnin, ki so v nekdanjih loviščih LZS in so last LZS. Upravni odbor je sprejel tudi vsa poročila organov LZS o delu v letu 2004. V nadaljevanju je UO LZS obravnaval **osnutek Navodil o izdajanju lovske izkaznice** in **osnutek Pravil LZS**. Prisotni so sprejeli z MKGP usklajeno in predloženo besedilo Navodil o izdajanju lovske izkaznice, za kar je z novim lovskim zakonom zadolžena LZS. Izvršni odbor LZS so nadalje zadolžili, naj pripravi predlog cene za izdajo oziroma podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice in letne nalepke za podaljševanje, in sicer ločeno za člane LD, delavce LPN in preostale upravičence. Za tiste lovce, ki niso člani nobene slovenske lovske organizacije, naj se predvsem upošteva, da ti lovci v korist divjadi in njenega habitata v loviščih ne opravljajo nobenega prostovoljnega dela, kot to počno redni člani.

Sprejeto je bilo, da je glede na določilo 3. odstavka 4. člena za člane LD obvezna fotografija v predpisanem lovskem kroju; priporočen je letni lovski kroj.

LZS bo pisno obvestil LD, naj ob prejemu lovskih izkaznic in nalepk natančno preverijo izpolnjevanje vseh predpisanih zakonskih pogojev za svoje člane, kar bodo LD morale potrditi s pisno izjavo.

Preden so se lotili obravnave **osnutka Pravil LZS**, ki naj bi bila usklajena z Zakonom o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), je bilo opozorjeno, da mandat članom sedanega vodstva LZS poteka 26. 6. 2005. Zato se je postavilo vprašanje, po katerem pra-

vilniku opraviti volitve na junijskem občnem zboru. Ugotovili so, da po starem nikakor ne, ker je ZDLov-1 že izničil delegatsko bazo, ki je temeljila na območnih lovskih zvezah. Po novih pravilih LZS, katerega besedilo naj bi sprejeli na tej seji UO in ga predlagali za sprejem na junijskem občnem zboru, pa tudi ne, saj še ni bila opravljena najširša javna razprava med članstvom. Še posebno tudi ne zato, ker je v besedilu odprtih nekaj temeljnih dilem in alternativ (npr.: ali naj ima LZS tudi v prihodnje izvršni odbor LZS ali bi kazalo podeliti več pristojnosti strokovnim službam LZS in od njih zahtevati tudi več odgovornosti, predvsem pa so ostale odprte dileme glede volilnih okrajev). Predsednik NO LZS je tudi opozoril, da je treba upoštevati sklep OZ LZS iz leta 2003, da je treba naslednje volitve opraviti obvezno po novih Pravilih LZS. Glede na taka dejstva in opozorila se je UO odločil, da bodo popravljeno in dopolnjeno besedilo osnutka Pravil LZS takoj poslali na sedeže območnih lovskih zvez, ki ga bodo nemudoma posredovale v razpravo svojim lovskim družinam (besedilo bo objavljeno tudi na spletnih straneh LZS). Pisne pripombe bodo do 25. maja zbiral na območnih lovskih zvezah in jih poslali na LZS, kjer jih bo naslednji dan pregledala upravno-pravna komisija IO LZS ter pripravila končno besedilo. Tega bo ponovno obravnaval UO LZS

na naslednji, 19. seji, ki bo 2. 6. 2005, in Pravila LZS predlagal za sprejem na OZ LZS, ki pa je predviden za 18. 6. 2005.

Na junijskem občnem zboru bo UO LZS predlagal, naj se dosedanjemu vodstvu LZS podaljša mandat za največ 6 mesecev, nakar bodo obravnavali predlog novih Pravil LZS. Če bo predlog sprejet, bodo izvolili tudi kandidacijsko komisijo in v roku 6 mesecev opravili volitve predsednika in novih organov LZS.

V nadaljevanju dnevnega reda so člani UO LZS sklenili, da glede na anonimni dopis, ki je prispel na LZS, in po strokovni oceni vsebine iz lovsko etičnih razlogov predlagali Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, **naj določi obdobje, v katerem lahko potekajo skupinski in skupni lovi na veliko divjad, in sicer je predlog od 1. 10. do 31. 1.,** hkrati pa tudi, da naj bi izvršilni organ OZUL (območnega združenja upravljavcev lovišč) v izjemnih primerih (npr. velike škode na kmetijski površini) na pisno prošnjo upravljavca lovišča dovolil tudi izjeme, seveda v skladu s sprejetimi lovniimi dobami. Nadalje upravni odbor predlaga, da v Uredbi o določitvi divjadi in lovnihi dob **pri divjem prašiču spremeni lovno dobo na vodečo svinjo** v času od 1. 9. do 31. 1. (zdaj 1. 7. do 31. 1.), saj je odstrel vodeče svinje julija in avgusta v nasprotju z določili Zakona o varstvu živali, ki v 7. alineji 15. člena »prepoveduje

lov na divjad v času lovopusta, lov na vodeče samice pa v času poleganja in dojenja mladičev ...» Julija svinje zanesljivo še dojijo mladiče, mlajše svinje (enoletne ali lanščakinje) pa v tem obdobju komaj polegajo mladiče. Dejstvo je, da odstrel vodeče svinje ne zmanjšuje škod v kmetijstvu, pač pa jih zaradi neizkušenosti osirotelih mladičev kvečjemu povečuje. Prav tako Lovska Zveza Slovenije predlaga MKGP, da se v isti Uredbi v seznam divjadi **naknadno uvrstita tudi veliki kljunač** (s predlagano lovno dobo 1. 10. do 15. 12.) **in golob grivar** (1. 10. do 15. 12.). Obe ptici vrsti Direktiva Sveta Evrope (z dne 2. 4. 1979) o ohranjanju prostoživečih ptic (79/409/EGS) namreč uvršča v aneks II/1, kamor spadajo vrste, za katere država članica zagotovi, da lov teh vrst ne ogroža prizadevanj za njihovo ohranitev na območju njihove razširjenosti ter da se lovijo v skladu z narodno zakonodajo. Na območju Slovenije obe navedeni vrsti zanesljivo izpolnjujeta navedene pogoje.

Upravni odbor je nadalje posredoval osnutek **Pravil LD** prek območnih lovskih zvez na lovske družine, sprejel predlog **Pravilnika o lovsko-čuvajskih izpitih** in ga posredoval MKGP v presojo in izdajo ter sprejel **Pravilnik o podeljevanju lovskih odlikovanj in priznanj LZS**.

Nadalje je potrdil še predloge za odlikovanja – red za lovske zasluge I. stopnje: Mirko Ku-

mer (Klub prijateljev lova - Celovec), Andrej Ošlovnik (LD Gradišče) in Jože Felicijan (LD Veliki Podlog). Prav tako je UO sprejel sklep, naj predsednik LZS V. Varičaku podeli najvišje odlikovanje LZS – Zlatorogovo plaketo za njegovo življenjsko delo v lovstvu in pomoč pri uveljavitvi ugleda slovenskega lovstva v mednarodnih krogih.

Boris Leskovic

Letos še po starem ...

Vlada bo o sprejemu uredbe o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v loviščih v Sloveniji verjetno razpravljala maja, so za STA, katerih uradno poročilo povzemamo, povedali na MKGP.

Po sprejemu uredbe naj bi sledil: javni razpis, odločbe o izbiri in sklenitev koncesijskih pogodb, koncesija pa naj bi se predvidoma začela izvajati šele 1. januarja 2006. Do podelitve koncesij novim upravljavcem torej upravljanje lovišč nadaljujejo dosedANJI upravljavci v skladu z veljavnimi načrti in predpisi.

Iz te izjave je mogoče sklepati, da smo lovci dočakali zaenkrat ugodno rešitev morebitnega zapleta, pred katerim smo opozarjali na novinarski konferenci LZS, ki je bila sklicala konec februarja. Na tej konferenci je namreč predsednik LZS **Bojan Lepičnik**, kot smo tudi brali v javnih medijih, novinarjem povedal, da bi vlada morala do 1. marca letos sprejeti podzakonski akt o podelitvi koncesijskih pogodb. Ker se do takrat to še ni zgodilo, smo na LZS izrazili bojazen, da podpis koncesijskih pogodb ne bo končan do 15. aprila, kar je za lovce zelo pomembno zaradi priprave ustreznih načrtov v okviru LUO in za začetek letošnje lovne sezone, ki se je začela 1. maja. Nepodpis koncesijskih pogodb bi namreč lahko pomenil določeno nezakonito stanje z nepredvidljivimi posledicami. Tedaj je Lepičnik predstavnikom medijev tudi poudaril, da je do letos načrtovanje potekalo v 18 lovskogojitvenih območjih (LGO), zdaj pa, po novem, poteka v 15 lovskoupvaljalskih območjih (LUO). Opozoril je, da ker se stara in nova območja po sestavi razlikujejo, bi v primeru



Svinja z mladiči. Fotografirano 6. 7. 2004 v GL Ljubljanski vrh.



nepodpisa
koncesijske pogodbe
do tega roka lahko nastale težavne situacije in večja neskladja z zakonom o divjadi in lovstvu (ZDLov-1).

Glede takih očitkov, poroča STA, so na kmetijskem ministrstvu še pojasnili, da 3. odstavek 81. člena ZDLov-1 določa, da vlada v **3 mesecih po ustanovitvi lovišč podeli koncesijo za trajnostno gospodarjenje v lovišču in določi upravljavca**. Ker je bil **odlok o loviščih in njihovih mejah** objavljen že 30. novembra lani in je začel veljati naslednji dan, torej, 1. 12. 2004, je bil 1. marec res zakonsko predpisan rok, v katerem naj bi vlada podelila koncesije za gospodarjenje z divjadjo v loviščih. Toda na MKGP so opozorili, da je za podelitev koncesij treba kot pravni temelj **upoštevati tudi Zakon o varstvu okolja in Zakon o gospodarskih javnih službah**. Prvi namreč med drugim določa, da se koncesija za naravno dobro lahko podeli le, če so izpolnjeni vsi okoljevarstveni pogoji, ki so za poseg v okolje določeni s tem zakonom ali zakoni, ki urejajo varstvo in rabo naravnih dobrin. To zato pomeni, da je odločitev o začetku postopka za podelitev koncesije predvsem v rokah koncedenta oziroma lastnika naravne dobrine. Poleg tega še ugotavljajo, da ZDLov-1 v tem času (do 1. 3. 2005) tudi ni predvidel sprejetja vseh tistih predpisov, ki so nujni za izvajanje koncesij v praksi.

Drugi odstavek 83. člena ZDLov-1 tudi določa, da se **do izdaje novih podzakonskih aktov**

smiselno uporabljajo določbe veljavnih predpisov. Ker novi pravilnik o načrtovanju, ki ga predvideva 17. člen ZDLov-1, še ni bil izdan, so načrti LUO za leto 2005 pripravljeni na temelju določb veljavnega pravilnika o vsebini lovskogojitvenih načrtov območij. Z odlokom o loviščih v Sloveniji in njihovih mejah so sicer začele veljati nove meje lovišč, vendar drugi odstavek 81. člena ZDLov-1 določa, da do ustanovitve lovišč oziroma do podelitve koncesij nadaljujejo z upravljanjem v loviščih dosednji upravljavci, in sicer v skladu z veljavnimi načrti. O tem naj bi bile ustrezno obveščene tudi inšpekcijske službe.

Bistvenih razlik torej med staro in novo zakonodajo glede upravljanja lovskih območij ni, pravijo na MKGP. Z ZDLov-1 so se LGO preimenovali v LUO, z **odlokom o lovskoupravljaljskih območjih v Sloveniji** pa so določili število – 15 (po stari zakonodaji 18) – in meje območij. Tudi pri načrtovanju upravljanja z divjadjo ni bistvenih razlik in sprememb. **Načrte lovskoupravljaljskih območij (LUO)** pripravlja Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju z lovskimi organizacijami, območnimi enotami Zavoda RS za varstvo narave, območnimi enotami Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, lokalnimi skupnostmi in drugimi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo in njenim okoljem. **Letni načrt za posamezno**

lovišče pripravljajo upravljavci. Na MKGP so še povedali, da prej ni bilo koncesijskih pogodb, ker so bila lovišča lovskim družinam podeljena v brezplačno upravljanje. Po novem zakonu z divjadjo upravlja Republika Slovenija, ki lahko, s pogoji, ki jih določa zakon, trajno gospodarjenje s koncesijo prenese na usposobljeno pravno osebo.

B. Leskovic

Na sejmu Gušti v Splitu predstavili tudi naše izkušnje

Na splitskem Žnjanu je Lovska zveza Splitsko-dalmatinske županije v sklopu 2. sejma prostega časa - Gušti, ki je bil odprt od 13. do 14. aprila, pripravila tudi 2. mednarodno srečanje lovcev. Na prijazno povabilo **Ivice Lovrića**, predsednika Lovske zveze Splitsko-dubrovniške županije, se ga je udeležila tudi tričlanska delegacija Lovske zveze Slovenije (predsednik IO LZS **Štefan Virjent**, koordinator za stike s Hrvaško pri Komisiji LZS za mednarodne odnose **Anton Vrščaj** in odgovorni urednik glasila Lovca **Boris Leskovic**). V bistvu smo nadaljevali že obnovljeno tovariško lovsko sodelovanje lovcev ne le s Hrvaške, pač pa tudi iz drugih delov nekdanje skupne države. Vsi se namreč zavedamo, da imata so-

delovanje na tem področju dela in izmenjava izkušenj pri gospodarjenju ter ravnanju z divjadjo velik pomen glede na dejstvo, da divjad ne pozna političnih in državnih meja, še posebno, kar zadeva tematske sklope vprašanja skupnega varstva in enotnega ravnanja z velikimi zvermi. Obsežni dinarsko-kraški habitati medveda, volka in risa se raztezajo prek območja več držav vse do Slovenije in naprej v alpski prostor. Na takšnih srečanjih se izmenjujejo izkušnje in mnenja tudi s področju lovnega turizma, lovske etike in lovskih običajev, predstavljeni so rezultati s področja znanstveno-raziskovalnih programov, ki zadevajo divjad, predstavijo nova knjižna dela in izmenjajo izkušnje s področja izobraževanja lovcev, primerjajo periodični lovski tisk. Koristne so tudi izmenjave izkušenj s področja knjižnega založništva in izkušnje glede stikov lovske javnosti z nelovsko, saj prav slednje postaja iz dneva v dan pomembnejše področje dela tudi v lovstvu.

Predstavniki slovenske delegacije smo sodelovali na okroglih mizah, delavnicah in razpravah, ki so bile organizirane v sklopu obsejemskega dogajanja (Gušti 2005), ki je potekalo na sejmišču v veliki šotorski konferenčni dvorani.

Hrvaške lovce je v okviru tematskega pogovora **o trajnem izobraževanju v lovstvu** na Hrvaškem zanimalo tudi, kakšne programe izobraževanja imamo v okviru slovenske lovske organizacije. Odgovoril jim je Anton

Vrščaj, ki je v krajšem predstavitvenem govoru natančno opisal, kako potekajo naši trije programi izobraževanja lovcev, pa tudi dopolnilni andragoški tečaji usposabljanja naših predavateljev in občasni dopolnilni kurzi za usposabljanje mentorjev, tajnikov, preglednikov uplenjene divjadi ipd. v Sloveniji.

Zanimiv je bil razgovor na temo *Vpliv medijev na razvoj lovstva*, v katerem smo sodelovali tudi glavni in odgovorni uredniki lovskih glasil iz Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine. Vsak od urednikov (**Marijan Lekić** – Lovački vjesnik, **Robert Bubalo** – Hoop – glasilo lovcev Herceg-Bosne, **Ferid Korić** – Lovački list – glasilo zveze lovskih organizacij BiH in **Boris Lesković** – Lovec) smo na kratko predstavili vsak svoje uredništvo, predstavili delo uredniških odborov in izpostavili trenutno najaktualnejšo problematiko divjadi in lovstva vsake države, ki ji glasila trenutno namenljajo največ pozornosti. Prisotni so bili presenečeni nad našo dobro organiziranostjo uredništva, delom odbora in nad dobro razvejano dopisniško mrežo, ko sem jim povedal, da se naše uredništvo trudi k sodelovanju in poročanju o dogodkih v naši lovskih organizaciji ter o divjadi v loviščih pritegniti čim širši krog naših članov in bralcev. Predstavil sem jim analizo ankete o Lovcu iz leta 2000, ki smo jo opravili s pomočjo javnomnenjske agencije Pristop. Izjemno presenečeni so bili, ko so izvedeli, da imamo poleg stalnih strokovnih piscev in imenovanih članov uredniškega odbora, ki so začlenjeni vsak za spremljanje določene tematske veje lovske dejavnosti, na leto tudi bolj ali manj stalnih 375 dopisnikov z različnih območij Slovenije. To so izjemno pohvalili in se strinjali, da samo na tak način lahko neko lovsko glasilo odigra vlogo pravega skupnega in povezovalnega lovskega glasila. Le na tak način, mi je pritrdil neki sogovornik po razpravi, lovci začutijo, da »dihajo« s svojim glasilom in iz posameznih regij tudi sami prispevajo svoje prispevke in priporočila k skupnim ciljem. Tako izražajo hotenja ter širijo informacije o divjadi iz svojih okolij tudi drugim, dajejo najrazličnejše pripombe in predloge. Predstavil sem jim tudi vlogo naše Komisije LZS za stike z javnostjo, ki skrbi za novinarske konference in povratne informa-



Foto: A. Vrščaj

Uredniki nacionalnih lovskih glasil (z desne): glasila zveze lovskih organizacij BiH – Lovački List (Ferid Korić), Lovske zveze Slovenije – Lovec (Boris Lesković), Lovačkega saveza Hrvatske – Lovački vjesnik (Marijan Lekić) in glasila lovcev Herceg-Bosne – Hoop (Robert Bubalo) so predstavili delo svojih uredništev in odgovarjali na vprašanja udeležencev okrogle mize, ki je bila organizirana v Splitu 14. 4. 2005.



Foto: B. Lesković

V hrvaškem razstavnem prostoru (od leve): Josip Antolić, Ivica Lovrić, Štefan Virjent, Anton Vrščaj, Marinko Hrkać in Marijan Lekić

cije do nelovske javnosti, ki prek drugih dnevnih medijev predstavlja lovsko organizacijo (nemalokrat na temelju posamičnih konfliktnih dogodkov, povezanih s posameznimi lovci ali z divjadjo) povsem negativno ali nepravilno. Tudi na Hrvaškem in v BiH imajo uredniki nacionalnih lovskih glasil težave, ker želijo prizadeti posamezni lovci ali skupine na enostranske ali celo neresnične izzive v drugih dnevnih medijih odgovarjati v internih lovskih glasilih, ki ne pridejo do širše javnosti. Skupno je bilo ugotovljeno, da je edino pravilen takojšen odziv prizadetih v istem mediju, v katerem je bila enostransko in izkrivljeno objavljena prva informacija. Sicer največkrat nastane brezpotrebno pojasnjevanje realnosti dogodkov in opravičevanje dejanj lovca lovcem; skratka, v glavnem za prepričevanje že pre-

pričanih. Res pa je tudi, da je pravica do odgovora in objave replike v drugih medijih velikokrat odvisna tudi od posluha in pripravljenosti posameznih urednikov javnih medijev in rubrik. Na zadnjem srečanju smo predvsem slišali, da so hrvaški lovci apelirali na uredništvo Lovačkega vjesnika, naj bi skušalo še bolj informativno predstavljati vse informacije o pripravah predlogov najnovejših besedil hrvaškega zakona o divjadi in lovstvu, kajti pri sosedih se pospešeno pripravljajo na spremembe dosedanjega zakona o lovu iz leta 1994. Do najpomembnejših aktualnih informacij in novosti, ki so lovcom potrebne za lobiranje pa – smo slišali – tudi pri njih preprosto ni mogoče priti pravočasno. Tudi to je instrument lobiranja! V nadaljevanju smo se domenili za medsebojno izmenjavo informacij ter o povezavah

in poročanju o CIC (še posebno koordinacije za srednjo in jugovzhodno Evropo) ter FACE.

Še posebej je hrvaške kolege zanimalo, kakšne smernice je Slovenija dobila iz EU pred sprejetjem našega Zakona o divjadi in lovstvu (2004). **Štefan Virjent** jim je zatrdil, da EU s svojimi direktivami ni posegala na področje lovstva in zakonodaje, povezane z njim. Slovenija je morala le zagotoviti, da bo v okviru novega lovskega zakona brezpogojno upoštevala stroge zahteve in standarde, ki izhajajo iz vseh že prej podpisanih in sprejetih pomembnih mednarodnih konvencij, ki zagotavljajo varstvo ogroženih živalskih vrst in njihovih habitatov. EU pa je zagotovila, da bo upoštevala nacionalne potrebe, narodovo lovsko tradicijo in posamezne specifične naravne razmere. Očitno je bilo, da so bili hrvaški kolegi z odgovorom zadovoljni in pomirjeni, zato smo jim predlagali, naj poskušajo s pomočjo lobiranja doseči, da bo kar največ njihovih interesov tudi zapisanih v zakonu. Odkrito smo jim povedali, da je naš novi lovski zakon v osnovi dober, da pa v njem lovci nikakor nismo uspeli uveljaviti tudi mnogih drugih lovskih interesov, ki izhajajo iz društvenih potreb (npr. lovci imamo dandanes manj javnih pooblastil, kot smo jih imeli, čeprav se drugod v Evropi dogaja prav nasprotno; že samo na primeru sosednje Avstrije je mogoče ugotoviti, da država z javnimi pooblastili lovcem in lovskim društvom prepušča opravljanje nekdanj izključno državnih pristojnosti).

Srečanje v Splitu je bilo zelo gostoljubno in je potekalo v prijateljskem vzdušju. V nevezanih pogovorih, ki jih je ves čas povezoval prizadeveni predsednik Lovske zveze splitsko-dalmatinske županije **Ivica Lovrić** in skrbel za naše ugodno počutje, smo razpravljali še o marsikateri lovski temi in lovu. Veliko novosti in dobrih izkušenj iz dela v lovstvu, lovskem turizmu so nam v nevezanem pogovoru povedali tudi predsednik LZ Bjelovarskobilogorske županije **Josip Antolić**, tajnik LZ Dubrovačko-neretvanske županije **Nikša Vrhovac**, pa tudi predsednik Lovske zveze Herceg Bosne **Marinko Hrkać**. Poleg poglavljenega pogovora s cenjenim kolegom urednikom Lovačkega vjesnika Marijanom Lekićem smo marsikaj koristnega slišali tudi od **Ivice Budora**, sekretarja Hrvaške

lovske zveze na prijateljskem pogovoru v prostorih njihovega razstavnega paviljona.

V okviru obsejenskih dejavnosti je bila predstavljena tudi najnovejša izobraževalna knjiga **Lovstvo**, delo skupine hrvaških lovskih strokovnjakov, ki so jo konec minulega leta izdali na LZ Hrvaške in ki so jo je podrobno predstavili na sejmju. Ob odhodu domov so nam jo poklonili. Sejem je imel tudi komercialnoturističen značaj in je bil namenjen tudi dejavnostim v prostem času, zato si ga je poleg lovcev ogledalo veliko nelovcev in šolske mladine. Organizatorjem sejma in našim gostiteljem se v imenu slovenske delegacije iskreno zahvaljujemo za gostoljubje in uspešno sodelovanje, ki smo ga še utrdili in naravnali za prihodnost.

Boris Leskovic

Živ spomin na Karla Prušnika - Gašperja ...

Pred 25 leti, 16. marca 1980, je v ljubljanskem Kliničnem centru umrl **Karel Prušnik - Gašper**, ustanovitelj in prvi predsednik Kluba prijateljev lova - Celovec ter legendarni organizator partizanskega upora na Koroškem. V nedeljo, 20. 3. 2005, sta **Klub prijateljev lova - Celovec** in **Zveza koroških partizanov** na njegovem grobu v Kotmari vasi priredila spominsko komemoracijo, ki so se je poleg družinskih članov pokojnega udeležili tudi **Jože Wakounig** in **Marjan Sturm**, predsednika slovenskih manjšinskih osrednjih organizacij, **Ana Blatnik**, poslanka v dunajskem zveznem svetu, predstavniki Lovske zveze Slovenije s predsednikom **IO Štefanom Virjentom** na čelu, tajnik **Franč Praznik** in **Dušan Jukič**, predstavnika Koroške lovske zveze, zastopnik Lovske zveze Maribor **Branko Vasa** in številni rojaki od blizu in daleč.

Mirko Kumer, soustanovitelj in predsednik KPL - Celovec, naslednik pokojnega v tej funkciji, je orisal njegov lik in življenje. Poudaril je, da je Karel Prušnik - Gašper v najbolj hudem obdobju svojega naroda vedel, kaj mora storiti. Bil je med tistimi osebnostmi, ki so »za časa njihovega delovanja zaradi pokončne držbe in vrednot ter idealov v korist našega naroda veliko pretrpele in žrtvovale«. Pridužil se je partizanom in se aktivno, s

puško v roki, uprl zločinskemu nacističnemu režimu in njegovemu vojaškemu aparatu. Prav Slovenci so bili posebej, kot narod, tarča okupatorjeve raznarodovalne politike, ker so naš narod nameravali docela pregnati z naše zemlje, ga izničiti, na naše domove pa naseliti Nemce. Da se to ni zgodilo, je zasluga partizanov in vseh, ki so se uprli takim zločinskim nakanam. Med njimi je bil tudi Karel Prušnik - Gašper.

Po vojni se mu Avstrija, ki svojo suverenost in svobodo gradi na oboroženem uporju koroških slovenskih partizanov, ni oddolžila za njegov prispevek k svobodi. Nasprotno, zaprl so ga in obsodili na prestajanje kazni v Gradcu. V ječi je Karel Prušnik - Gašper napisal knjigo *Gamsi na plazju*, ki sodi v evropsko klasiko spominskih knjig o uporju proti nacizmu. Znani avstrijski pisa-

Karel Prušnik - Gašper izhaja iz znane in zavedne kmečke ter lovske lovske družine Pri Belfnu v Lobniku nad Železno Kaplo. Od mladih nog je bil kulturno in politično aktiven v slovenskih društvih, bil je član zelene bratovščine, poznal je vse stečine divjadi v kapelskih grapah. Spoznal je, da je slovenskim lovcom na Koroškem treba dati organizacijsko telo, ki bo kot njihovo strokovno in stanovsko zastopstvo obenem živa vez z z Lovsko zvezo Slovenije in lovci v matični domovini ter z uradno lovsko organizacijo na Koroškem, t.j. *Kärntner Jägerschaft*.

Leta 1964 je Gašper, opirajoč se na številne pobude in želje iz vrst zelene bratovščine, predlagal ustanovitev Kluba prijateljev lova - Celovec (KPL). Zdajšnji predsednik Mirko Kumer je na grobu dejal, da bo KPL z veliko

V imenu Zveze koroških partizanov je spregovoril predsednik inž. **Peter Kuhar**. Po proslavi je sledilo strokovno in družabno srečanje v Gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu.

Franč Wakounig

50 let delovanja LD Dragatuš

Lani je minilo 50 let od začetka delovanja LD Dragatuš, zato smo ob tej priložnosti pripravili veliko slovesnost in izdali priložnostni bilten 50 let LD Dragatuš. Iz zbrane dokumentacije je razvidno, da je bila prva lovska izkaznica izdana leta 1947, ki sta jo ohranila ustanovna člana **Janez** in **Alojz Bahor** iz Drago vanje vasi. Do leta 1954 se druga dokumentacija žal ni ohranila, zato za uradno ustanovitev *Lovske zadruge Dragatuš* štejemo leto 1954, za kar obstajajo ustanovni in drugi podatki, ki pričajo o delovanju naše LD. Med ustanovitelji je še živeči **Jože Miglič**, ki je pomagal pri zbiranju podatkov za kronološki zapis.

Leta 1954/55 so nastale spremembe v zakonodaji za ustanavljanje novih lovskih drušin na območju Bele krajine. S tem zakonom se je Lovska zadruga preimenovala v **LD Dragatuš** z odločbo št. 1-3088/1 z dne 28. 8. 1954, ki jo je izdal Okrajni ljudski odbor Črnomelj. Po letu 1972 je LD Dragatuš štela 30 članov, leta 2005 pa naša LD šteje 73 članov. Naše lovišče meji na štiri sosednje LD, s katerimi zelo dobro sodelujemo. Meri 4.300 hektarjev, od katerih je 3.400 ha lovni površini. Zadnja leta opazamo, da so se zaradi različnih okoliščin poslabšale razmere za divjad.

Po ustanovitvi LD Dragatuš ni imela svojih prostorov za srečevanje, zato so v petdesetih letih takratni člani z lastnim delom in sredstvi postavili lovsko kočjo na Vušču, ki je bila majhna, lesena. Zaradi vedno več članov sta se večali tudi potreba in želja po novem in večjem lovskem domu. Leta 1970 smo odkupili dve košenici na Lazih, to je ob cesti, ki pelje proti Staremu trgu. Na tem prostoru smo z lastnim delom in sredstvi začeli graditi nov lovski dom, ki je bil dokončan leta 1983. Ob tej priložnosti smo razvili tudi družinski prapor. Prav tako smo uredili kolovozno pot in je zdaj dostop do kočje mogoč tudi z avtomobilom. Leta 1997 smo kočjo še



Foto: F. Wakounig

Mirko Kumer, predsednik KPL - Celovec, je govoril o liku in delu velikega Slovenca ter narodnjaka Karla Prušnika - Gašperja na njegovem grobu na spominski komemoraciji, ki je bila 20. 3. 2005 v Kotmari vasi.

telj **Peter Handke** je celo dejal, da bi jo moral prebrati vsak koroški in avstrijski politik.

Prušnik je zapustil bogato dediščino. Kmalu po vojni je ustanovil Zvezo koroških partizanov. Zavedal se je namreč, da je z delom in ustreznim organizacijskim pristopom mogoče in treba krepiti lastno identiteto in osmišljati delovanje slovenskih društev in organizacij na Koroškem. Hkrati pa je iskal zaveznitvo z demokratičnimi in odprtimi silami v večinskem narodu, kar se je pozitivno izkazalo v sedemdesetih letih minulega stoletja, ko so nemškonalne sile s pomočjo koroške vlade izvajale nenehen pritisk na koroške Slovence, ki so jih hoteli prešteti kot drobiž.

vnejo in potrebno resnostjo ter v duhu skupnega slovenskega kulturnega prostora tudi v prihodnosti opravljal svoje poslanstvo kot združenje slovenskih koroških lovcev. Bil bo gonilna sila in vez čezmejnega sodelovanja z lovci v Sloveniji in Društvom slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine - Doberdob in kot strokovni partner z uradno lovsko zvezo na avstrijskem Koroškem, s *Kärntner Jägerschaft*, v katero so včlanjeni slovenski lovci na Koroškem. V duhu Gašperjeve oporoke je koroške Slovence pozval, naj bodo samozavestni. Vse pristojne slovenske dejavnike na Koroškem je zavezal k čuječnosti, naj ne klonijo pred nemškonalnimi silami v deželi in naj delajo tisto, kar koristi slovenski skupnosti.

razširili, povečali parkirišča in uredili notranjost. Ob koči smo naredili pokrito plesišče. Enkrat na leto, avgusta, pripravimo tradicionalno lovsko veselico. Ker je kočna na zelo lepi razgledni točki, s katere je prelep pogled na vso Belo krajino, se ob njej ustavljajo mnogi naključni popotniki in turisti.

V naši LD se je gospodarjenje z divjadjo začelo šele z ustanovitvijo LD Dragatuš. Od leta 1981, ko je bilo ustanovljeno Kočevsko lovskogojitveno območje, sprejemamo načrte za delovanje LD Dragatuš. V našem lovišču od male divjadi živijo predvsem: poljski zajec, lisica, kuna belica, kuna zlatica,

ekipo, ki jo sestavljajo najbolj prizadevni člani. Prav tako smo dejavni na drugih področjih, ki so pomembna za ohranitev naravnih dobrin.

Proslava ob 50-letnici LD Dragatuš je bila 4. 7. lani v našem lovskem domu na Vušču. Udeležili so se je tudi predstavniki ZLD Bele krajine, predstavniki mejnih LD in predstavniki pobratenega LD Fazan iz Ozlja na Hrvaškem. Po otvoritvenem govoru našega starešine **Milana Zdravkoviča** so najprizadevnejši člani dobili priznanja. Lovec **Alojz Bahor** je zbral veliko gradiva, ki smo ga ob tej priložnosti s pomočjo sponzorjev izdali v Biltenu. Proslavo smo popestrili

Cirkovškem polju, ki sega od Gaja pri Pragerskem pa vse do kidričevskega gozda, ter v obrobem grmičevju in gozdovih dobre razmere za zdrav razvoj sicer še vedno dokaj zadovoljive številčnosti srnjadi. Predvsem pa se z bolj zdravim kmetovanjem in vztrajnim vlaganjem pernate divjadi ne oživilja samo narava, ampak tudi bogati lovišče. Da je temu res tako, dobro vedo mnogi slovenski in tuji lovci, ki že desetletja prihajajo v lovišče omenjene LD na srnjaka in na lepo organizirane jesenske skupne love. K temu veliko prispevajo tudi prizadevni tamkajšnji vodniki lovskih psov.

»Naša lovška družina, ki bo leta 2006 praznovala 60-letnico nadvse uspešnega poslanstva, šteje 40 članov, predvsem so to starejši lovci. Gospodari s 3.200 ha velikim loviščem oziroma z okrog 2.400 ha lovni površini. Med našimi člani je tudi sedem lovskih čuvajev, dva lovška mojstra in nekaj lovskih mentorjev ter preglednikov uplenjene divjadi, kar samo dokazuje, da poleg fi-

zičnega in gojitvenega dela v lovišču veliko skrb namenjamo tudi strokovnemu izobraževanju naših lovec,« je v uvodu razložil **Štefan Hergan**, starešina LD Cirkovce. »Ker se tudi cirkovski lovci radi povešimo in družimo z lovci iz drugih LD, smo tako že pred leti navezali tesne prijateljske stike z LD Cajnarje z Notranjske, LD Poljčane in LD Podvelka. Dobro sodelujemo tudi s sosednjimi LD Kidričevo, Rače in Polskava. Tradicionalno se vsako leto srečamo tudi s kmeti in drugimi posestniki ter predstavniki občine Kidričevo. Na vsa srečanja, ki jih organiziramo v našem lovskem domu v Starošincih, povabimo tudi naše žene, saj so nam v veliko podporo pri lovskem poslanstvu. Cirkovski lovci smo bili tudi med prvimi v Sloveniji, ki smo že pred mnogimi leti začeli s spomladanskimi čistilnimi akcijami,« je poudaril prizadevni starešina.

Zdravko Cesar, gospodar LD Cirkovce, pa je dodal, da njihovi lovci skoraj vsako leto opravijo



Člani LD Dragatuš iz Bele krajine, ki so lani julija proslavili 50 let svojega delovanja.

raca mlakarica pa tudi zavarovane vrste, razne vodne in obvodne ptice, čaplje, štoklje, vidra, divja mačka. Od velike divjadi lahko srečamo medveda, jelenjad, divje prašiče, srnjad, risa, jazbeca, občasno pa tudi volka. Najpomembnejša divjad je srnjad, katere na leto izločimo od 60 do 70 % spomladanske številčnosti. Veliko izgube imamo tudi v prometu, ki zajema od 15 do 20 % letne izločitve. V obdobju zadnjih deset let spet ugotavljamo povečanje srnjadi. Lovski turizem zajema 20 % letnega odstrela. Številčnost jelenjadi se rahlo zmanjšuje, delež odstrela je 8 do 12 glav na leto. Rjavi medved je stalno prisoten v lovišču. Da ohranjamo takšno številčnost divjadi v lovišču, je zasluga naših lovec, ki dobro skrbijo za divjad. Obdelujemo številne krmne njive in kosimo košnice, zalagamo krmišča in solnice. Poleg dela v lovišču se naši lovci tudi izobražujejo na tečajih, ki jih organizira ZLD Bele krajine. Imamo pa tudi dobro strelsko

s kulturnim programom, v nadaljevanju pa je bila zabava s plesom in lovskimi dobrotami.

Naj končam z besedami iz Biltena: *Lovska barva je samo ena; ne črna ne rdeča ne bela. Je zelena. Na lovu uživata enako najrevnejši in najbogatejši moškočez. Na lovu smo vsi enaki, ker je naša barva zelena...*

Gorazd Jakofčič

LD Cirkovce uspešna pri gospodarjenju z divjadjo

Na Cirkovškem polju dobre možnosti za srnjad, fazana in poljsko jerebico

V okviru ZLD Ptuj, ki strokovno in organizacijsko povezuje 24 LD, je nedvomno ena dokaj uspešnih na Dravskem polju tudi LD Cirkovce. Že kar nekaj let cirkovski lovci ugotavljajo, da so na njihovem celotnem



Prizadevni funkcionarji LD Cirkovce, ki jim nikoli ni žal prostega časa, vloženega v delo LD. Od leve stojijo: Štefan Hergan, Stane Lah in Zvonko Cesar.



Skrbno urejeno in vedno polno vzrejališče za fazane in poljske jerebice, iz katerega lovci bogatijo Cirkovško polje.

več kot 2.000 delovnih ur v lovišču in na leto odstrelijo 64 glav srnjadi, od tega 22 srnjakov. Kar 8 trofejnih srnjakov namenijo za lovni turizem. »Tako trofejno močnih srnjakov, kot smo jih imeli pred nekaj leti, sicer ni več, čeprav še vedno vsako leto pridemo do ene srebrne in treh brnastih srnjakovih trofej. Od leta 1990 do leta 2002 je bilo v našem lovišču uplenjenih kar 13 »zlatih« srnjakov. Najmočnejše srnjakovo rogovje iz našega lovišča, ocenjeno s 148,17 točke, je odnesel italijanski lovec,« je povedal Zdravko.

Tamkajšnji lovci pa niso nič manj skrbni pri gojitvi male divjadi. Še največ zaslug pri umetni vzreji fazanov in poljske jerebice ima neutrudni cirkovski lovski funkcionar **Stane Lah**, ki je lovec že od leta 1969. Brez zadržkov lahko zapišemo, da so Lahovi že od nekdaj zapriseženi slovenski lovci. Lovec je bil že stari oče **Simon**, nato oče **Stanko**, ki je bil tudi ustanovni član LD Cirkovce. Zdaj je lovec tudi **Stankov** sin **Marko**, ki je strelski referent in uspešen strelec na umetne golobe ter cenjen kinolog.

»V zadnjih šestih letih, odkar se ukvarjamo z umetno vzrejo fazanov, vsako leto v naši glavni in v drugih šestih prilagojenih oborah vzgojim 500 do 600 fazanov. V zadnjih osmih letih veliko skrb namenjamo tudi poljski jerebici. Tako nam vsako leto uspe vzgojiti tudi od 100 do 180 jerebic. Skrbno delo pri umetni vzreji opravi doma na kmetiji.

Nato zanje skrbim do konca avgusta, ko jih okrog 60 odstotkov izpustimo v naravo, druge pa namenimo za komercialni lov, s katerim vsaj delno poravnamo stroške,« je razložil Lah, vzreditelj in oskrbnik vzrejališča fazanov. »Pri nas se je precej povečala tudi številčnost naravnih fazanov. Skupaj z izpuščenimi iz obore ocenjujemo, naj bi bilo v lovišču okrog 100 fazanjih petelinov in 250 kur. Poljskih jerebic naj bi bilo od 120 do 150 parov oziroma 15 do 20 kit. Na leto za prehranjevanje fazanov v obori porabimo 1,5 tone krmil in 3 tone koruze, za zimsko krmljenje pa še dodatnih 10 ton koruze v storžih. Za dodatno prehranjevanje jerebic porabimo več kot 500 kg travniškega zdroba, ajde in pšenice,« je ponosno povedal Stanko.

Fran Rotar

38. lovska razstava in letni zbor lovcev Mežiškega lovskogojitvenega bazena

S pozdravno lovsko pesmijo *Halo, halo na lov*, ki jo je zapel Lovski oktet LD Peca - Mežica, se je 3. aprila 2005 v telovadnici Osnovne šole v Mežici začel redni letni zbor lovcev Mežiškega lovskogojitvenega bazena (MLGB). Ob tej priložnosti je bila odprta tudi 38. raz-

stava lovskih trofej (trofejnih delov uplenjene divjadi, uplenjene v loviščih v lovskem letu 2004).

V imenu letošnjega organizatorja in gostitelja LD Peca - Mežica je njen prizadevni starešina Pavel Steblovnik povedal nekaj besed o kronologiji organiziranja tovrstnih lovskih razstav. Že spomladi leta 1968 je LD Peca - Mežica kot prva LD organizirala lovsko razstavo s pregledom lovskih trofej za vseh sedem sosednjih LD. Tako prireditelj, s skromnim kulturnim programom, je LD Peca - Mežica ponovila še naslednje leto (1969). Od takrat naprej pa so postale prirediteljice tega »koroškega lovskega praznika« tudi vse druge lovske družine Mežiške doline. Po nepisanem, vendar spoštovanem vrstnem redu, smo letos začeli že s »šestim kroženjem«!

21. 3.1982 so se LD Bistra, Jamnica, Koprivna - Topla, Peca - Mežica, Pogorevc, Prežihovo in Strojna samoupravno sporazumele o ustanovitvi Mežiškega lovskogojitvenega bazena (MLGB). Ta sporazum je še poglobil medsebojno sodelovanje na področju varstva narave in gojitve divjadi na zaokroženem območju.

Izmenjava prireditev v različnih krajih Mežiške doline je postala še pomembnejša in koristnejša. Tudi nelovci so nas bolje spoznali, predvsem pa je za ogled in spoznavanje prostoživečih divjih živali navdušila in pritegnila šolsko mladino. Ko po skoraj štirih desetletjih obujemo spomine, zadovoljno ugotavljamo, da sta bili ideja in takratna odločitev LD Peca - Mežica zelo pomembni. Seme je obrodilo dobre sadove, saj so ob priredit-



Razstavni pano, ki nazorno prikazuje posebne lovske trofeje iz zadnjih desetletij.

vah vzklike tudi prve želje po razvoju lovske kulturne dejavnosti, brez katere bi bilo dandanes naše lovstvo siromašnejše.

Starešina LD Peca - Mežica je pozdravil vse navzoče in zaželel dobro počutje. Posebej je pozdravil vse povabljenе goste: poslanca DZ – RS in občinskega svetnika **Mira Petka**, župana Občine Mežica **Janeza Praperja** in Občine Črna na Koroškem **Janeza Švaba**, komandirja Policijske postaje Ravne na Koroškem **Ivana Knupleža**, člana UO LZS in predsednika Koroške LZ **Dušana Leskovca**, člana UO LZS **Dušana Jukiča** ter vse prisotne funkcionarje KLZ, predstavnike ZGS - OE Slovenj Gradec: **Milana Tretjaka**, **Gorazda Mlinška** in **Zdravka Miklašiča**, lovskega inšpektorja **Draga Križana**, predsednika in tajnika KPL Celovec **Mirka Kumra** in **Jurija Mandla**, okrajnega lovskega mojstra za Velikovec **Francija Košutnika**, **Janeza Kaiserja**, referenta za lovstvo pri okrajnem glavarstvu Velikovec ter vse druge predstavnike gojitvenih okolišev iz avstrijske Koroške, ki mejijo na MLGB, lovce iz naše pobratene LD Boštanj, Slavka Zakška, **Petra Robarja** in **Milana Primožiča**, predstavnika ZLD Prekmurje dr. **Jožeta Kocjančiča**, direktorja Komunale - Mežica Franca Kocena in ravnateljico Osnovne šole Mežica g. Ivanko Lesnik, katerima se je starešina tudi zahvalil za uporabo prostorov. Nato je prosil Lovski oktet LD Peca - Mežica, da je zapel še lovsko pesem *Lovčovo jutro*, in **Jožeta Libnika**, da je recitiral dve svoji pesmi. Ob tej priložnosti mu je novoizvoljeni predsednik Sveta MLGB inž. **Leopold Mori** predal spominsko sliko (lovski motiv) za vestno vodenje MLGB v zadnjih dveh letih. Nato je besedo prevzel predsednik Sveta MLGB, se zahvalil navzočim za številčno udeležbo, vse lepo pozdravil in prebral svoje letno poročilo. V uvodu je prebral imena lovcev MLGB, ki so umrli v minulem lovskem letu. Vsi navzoči smo počastili njihov spomin z enominutnim molkom. Ob koncu poročila se je vodja MLGB zahvalil organizatorjem in vsem, ki so sodelovali pri pripravi izredno lepe razstave. Vsem starešinam in funkcionarjem se je zahvalil za požrtvovalno in strokovno sodelovanje, pevcem za lepo petje, ob koncu pa pozval predsednike gojitvenih komisij, da so prebrali svoja poročila in analize

o rezultatih gojitve ter odvzema divjadi v letu 2004. Predsednik Komisije za veliko divjad **Janez Švab** je kritično ocenil čezmerne odstrele parkljaste divjadi srednje starosti in nedoseganje zahtevanih odstrelnih načrtov.

Predsednik Komisije za malo divjad, starešina LD Jamnica **Maks Oserban** pa je v svojem poročilu izrazil zaskrbljenost, ker stanje z malo divjadjo neka-ko stagnira že nekaj let in ji bo treba nameniti večjo pozornost in skrb. Sledila je razprava o poročilih. Prvi sem se priglasil k razpravi podpisani. Povedal sem nekaj svojih misli in ugotovitev glede gojitve ter odstrela gamsov v našem bazenu. Razložil sem skrbno izdelano analizo odstrela in celotnega odvzema gamsov za obdobje zadnjih treh let. Navedel bom le nekaj podatkov za vsa tri leta skupaj. Odooben načrt odstrela je znašal 237 živali moškega spola in 296 živali ženskega spola, skupaj torej 533 gamsov. Odstreljenih pa je bilo 219 živali moškega spola (–18) in 234 živali ženskega spola (–52)

spola in 174 živali ženskega spola; odstreljeno je bilo le 135 živali moškega spola (–36) in 134 živali ženskega spola (–40). Skupno torej –76 živali. Da ne bom predolg, bom povzetek razprave skril in opozoril le na najhujše napake.

V zadnjih treh letih ni bil niti enkrat izpolnjen načrtovan odstrel gamsov MLGB. Tudi z upoštevanjem preostalega odvzema (garje ipd.) le z 91 %. Načrtovanje je potrebno premisleka in ukrepanja! Srednje stari razred (II.) gamsov se mora obvezno zavarovati, saj so prav srednje stare živali glavni nosilci populacije in temelj za načrtovanje odstrela v razredu starih živali (III.). Zelo slabo izpolnjevanje odstrela gamsov v mladinskem razredu (I.) povzroča, da slabe živali prehajajo v višje razrede in povzročajo gojitvene težave. Manjka odstrel gamsov v mladinskem razredu (I.), ki pa se pogosto pokriva celo z odstrelom srednje starih živali, kar zelo slabi populacijo s težko popravljivimi posledicami! Mojo raz-

zakonu o divjadi in lovstvu, ki ga je pripravil direktor ZGS OE Slovenj Gradec Milan Tretjak. Zelo nazorno in razumljivo je razlagal z besedo in fotografijo, tako da smo vsi izvedeli še marsikaj neznanega in poučnega. Tudi on je odgovoril na nekaj aktualnih vprašanj, na koncu pa poudaril, da je Zakon o divjadi in lovstvu za nas lovce dovolj dober, saj varuje in ščiti divjad ter naravno okolje, v katerem živi!

V sklepnih besedah se je prvi oglašil poslanec DZ Miro Petek, pozdravil vse navzoče, se organizatorjem zahvalil za povabilo, pohvalil lepo urejeno razstavo in potek zbora lovcev. Slovenskemu lovstvu je obljubil vso podporo in zaželel tudi v prihodnje čim več dobrih vsestranskih rezultatov. Približno enako sta za njim storila tudi oba župana Praper in Švab. Predsednik KLZ D. Leskovec je zbor pozdravil v imenu KLZ, se zahvalil za povabilo in organizatorjem čestital za odlično pripravljeno prireditev. Spregovoril je o delu in rezultatih KLZ in povedal, da je vseh 19 LD izrazilo željo, naj KLZ tudi v prihodnje ostane – ne glede na LUO in OZUL – ki ju uveljavlja novi lovski zakon. Pohvalil je zelo dobro sodelovanje med lovci vseh štirih gojitvenih bazenov, ki predstavljajo KLZ. Vsem navzočim je ob koncu zaželel zdravja, veliko uspehov in dober pogled!

Dr. Jože Kocjančič se je oglašil v imenu ZLD Prekmurje in poleg pozdravnih besed in želja spregovoril še o krivici, ki se godi gozdnim kuram, saj ostajajo vedno bolj pozabljene. Naslednji se je zahvalil za vabilo okrajni lovski mojster Košutnik in opravičil odsotnost častnega okrajnega lovskega mojstra Knafla. V imenu koroških lovcev onstran meje je pozdravil vse navzoče in čestital za dosežene rezultate ter za izredno prireditev. Povedal je, da je lovstvo na avstrijskem Koroškem – ob prizadevanju vodstva – v začetku leta doživelo veliko pozitivnih sprememb. Avtonomnost lovstva se je z deželne vlade prenesla na koroško lovstvo, uveljavlja se lovsko samoupravljanje, načrtujejo za dobo dveh let, načrte potrjuje koroško lovstvo (zanimiva primerjava z našim zdajšnjim stanjem !?). Zbor sta pozdravila tudi Janez Kaizer, predstavnik LGO Pliberk, in Konrad Madl v imenu LD Libuče.

Spregovoril je tudi Mirko Kumer, ki se je v imenu lovcev KPL - Celovec zahvalil za vabilo.



Foto: M. Slodnik

Osemintrideseto razstavo MLGB v Mežici si je ogledalo okrog 500 učencev mežiške šole in veliko nelovcev iz Mežiške doline. Na fotografiji so učenci in učiteljica razreda, ki se je fotografiral pred dioramo z nagačenimi živalmi.

ali skupaj 453 gamsov (–80 živali). Tako je znašal celoten odstrel le 84,9 %. Pri razredu starih gamsov (III.) je znašal načrt odstrela 37 živali od načrtovanega moškega spola in 41 živali ženskega spola. Odstreljenih pa je bilo 28 živali moškega spola (–9) in 43 živali ženskega spola (+ 2). V razredu srednje starih (II.) gamsov je bil odooben načrt odstrela 30 živali moškega spola in 75 živali ženskega spola, odstrel pa je znašal kar 61 živali moškega spola (+ 31) in 53 živali ženskega spola (–22). V razredu mladih (I.) gamsov je znašal načrt odstrela 171 živali moškega

pravo sem sklenil s pozivom, da tako vendar ne smemo nadaljevati. Krepkim in zdravim gamsom privoščimo daljše življenje!

Z razpravo je nadaljeval lovski inšpektor g. Drago Križan in povedal nekaj vsestranskih poučnih ugotovitev. Resno je opozoril na ponavljanje nepotrebnih napak pri odstrelu, zaradi česar je moral ukrepati celo z odvzemom trofeje. Opomnil je na spoštovanje novega lovskega zakona in drugih predpisov. Odgovoril je tudi na nekatera vprašanja in pripombe navzočih lovcev.

Sledilo je predavanje Zakona o gozdovih in novem Lovskem

Čestital je za skrbno in lepo pripravljeno prireditev. Poudaril je pomen medsebojnega sodelovanja, ki se bo sedaj, ko je državna meja zgolj formalnost, lahko še okrepilo. Tudi glede našega novega lovskega zakona nas je kar prijetno »potroštal«.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsedujoči zaprosil Lovski oktet LD Peca - Mežica, da je zapel še zaključno pesem *Na Peco bi šel*. Vsem navzočim je zaželel še veliko uspehov pri varstvu narave in gojitvi divjadi.

Lovska prireditev MLGB je vsekakor zelo lepo uspela. Še naslednji dan si je Lovsko razstavo ogledalo veliko nelovcev iz Mežiške doline in okrog 500 šolske mladine, kar je gotovo dobra promocija slovenskega lovstva.

Mirko Skudnik

Deset let po začetku gospodarjenja z jelenjadjo na območju višje ležečih LD Zgornje Savinjske doline!

V Sloveniji je med prvo in drugo svetovno vojno jelenjad v glavnem naseljevala tri različna, med seboj ločena območja: območje notranjsko-kočevskih gozdov, območje gorskih gozdov Karavank in kamniških planin ter območje gozdov na Pohorju in Kozjaku. V tem času se je v Sloveniji tu in tam pojavljala tudi jelenjad, ki je na nova območja prihajala z navedenih glavnih območij. Zaradi maloštevilnih osebkov na omenjenih območjih ni bila pomembna niti z lovskega niti gozdarskega stališča.

Zaradi neurejenih lovnih razmer med drugo svetovno vojno v letih 1941–1945 se je v Sloveniji zelo zmanjšal stalež jelenjadi. V povojnih letih pa je lovskim organizacijam v razmeroma kratkem času uspelo povečati stalež na predvojni nivo; marsikje so ga celo prekorčili. Jelenjad se je razširila tudi na območja, na katerih je pred vojno ni bilo ali pa je bila zelo redka.

Na območju Savinjskih Alp se je jelenjad začela resneje pojavljati razmeroma pozno, in to ob koncu osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Primernost habitatov je populaciji omogočila hitro prostorsko širitev in rast. Dandanes lah-



Pogled na Savinjske Alpe – Raduha s predgorjem – kjer živi jelenjad.

ko govorimo o stalno naseljeni in jasno oblikovani populaciji jelenjadi na celotnem območju višje ležečih lovskih družin nazarskega dela SK-LGO. To območje pokrivajo lovišča lovskih družin: Luče, Solčava, Ljubno, Gornji Grad in Mozirje. Tako se Savinjske Alpe s predgorjem praktično uvrščajo v osrednji življenjski prostor jelenjadi v Sloveniji. Na območjih lovskih družin Rečica, Dreta, Smrekovec in Velunja jelenjad obravnava Zavod za gozdove Slovenije, OE Nazarje pa kot jelenjad robnega značaja. Kljub takšnemu statusu se z jelenjadjo gospodari enotno v vseh loviščih Kamniško-Savinjskega LUO. Znano je, da je z jelenjadjo mogoče pravilno gospodariti samo v povezavi s celoto njene populacije. Jelenjad na robu območja strnjeno naseljene populacije širi obseg svojega območja na nove površine in je jelenjad izrednega biološkega pomena (genetska povezava).

Februarja 2002 so lovske družine Kamniško-Savinjske lovskogojitvene enote podpisale dogovor o enotnem gospodarjenju z jelenjadjo na njihovem območju. Dogovor so predlagali lovci območnih družin, podpisan pa je bil s podporo Zveze lovskih družin in Zavoda za gozdove. Zdaj poteka uspešno gospodarjenje v okviru Kamniško-Savinjske lovskogojitvene enote. Vzpostavljeno je tudi sodelovanje z loviščem Kozorog, katerega dva revirja, Logarska dolina in Veža, sta v nazarskem g.g.o.

Jelenjad zaseda ves višji in gozdnati del Savinjskih Alp s predgorjem. Po navedbah ZGS v Nazarjih se populacija počasi veča in je v dobrem zdravstvenem stanju.

Diagram čistega odvzema jelenjadi v več kot desetletnem časovnem obdobju omogoča

uporabno osnovo za razmišljanje o količinskem in številčnem stanju populacije na območju. Iz diagrama je razvidno, da se čisti desetletni odzem v letih 1991–2003 giblje v povprečju okoli osrednje vrednosti 58 glav jelenjadi na leto (64,8 glave, če ne upoštevamo največjega in najmanjšega odvzema leta 1993 in leta 1995). Odvzem odseva stanje številčnosti populacije na območju. V prikazu niso upoštevane naravne in nenaravne izgube. Te so minimalne in ne zmanjšujejo uporabnosti prikaza. Diagram dopušča razmišljanja o določitvi višine staleža in o stvarnem letnem prirastku. Oba podatka sta nujno potrebna za načrtovanje višine odstrela. Stvarni letni prirastek omogoča določitev letnega odstrela tako, da se stalež v lovišču ne bo ne večal in ne manjšal, temveč bo vedno približno ustrežal boniteti lovišča. Škode v gozdu še vedno služijo pretežno kot dokaz za preštevilčno populacijo, ki jo je treba zmanjšati in zaustaviti njeno rast. Neodgovorno in ne v zadostni meri strokovno domišljeno načrtovanje višine in sestave odstrela bi lahko resno prizadelo **biotski potencial** populacije in s

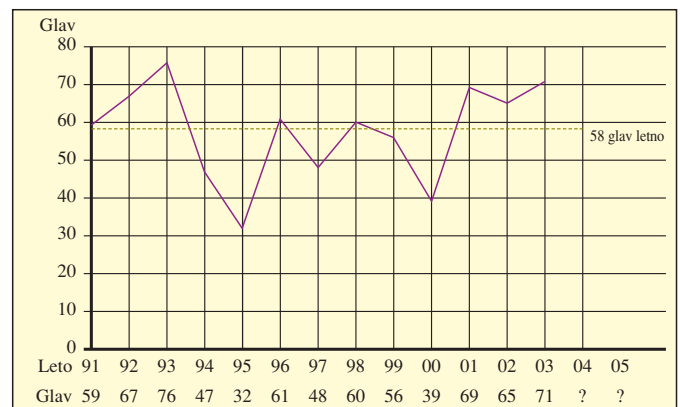
tem možnost za povečanje njene številčnosti. ZGS se trudi načrtovati skladno s populacijsko dinamiko glede na starostno in spolno strukturo. Trenutno je tudi biotski potencial vrste dovolj močan (in se povečuje), tako da populacija ni ogrožena. Vsekakor smo za obstoj populacije jelenjadi na območju predgorja Savinjskih Alp skupno odgovorni lovci, gozdarji in naravovarstveniki.

Problematika, ki spremlja gospodarjenje z jelenjadjo na območju

Iz leta v leto se ponavljajo ugotovitve: Številčnost jelenjadi se počasi in zanesljivo veča, jelenjadi je preveč, v gozdovih se pojavljajo škode, treba je zaustaviti rast populacije, jelenjad se širi do zgornje gozdne meje in v neprimerne nižinske predele, jelenjad je konkurenčna drugim rastlinojedim vrstam, jih izpodriva, treba je dosegati ravnovesje med jelenjadjo, srnjadjo in gamsi ipd. Lovci o tem razmišljajo, načrtovalci posegov v populacijo in okolje pa dobivajo občutek, da lovci v zadostni meri ne zaupajo njihovim, z argumenti podprtim ukrepom. Lovci se zavedajo, da so škode od jelenjadi velik problem. **Kljub škodam na gozdnem drevju in mladju pa morajo načrtovalci odstrela in vsi, ki pri tem sodelujejo, do jelenjadi ohraniti pozitiven, odgovoren in predvsem strokoven odnos.**

Glede na avtohtonost jelenjadi na območju Savinjskih Alp ni ekološko utemeljeno govoriti o izpodrivanju srnjadi in gamsov na območju s strani jelenjadi in na tej osnovi načrtovati posege v njeno populacijo. **Vsaka od imenovanih vrst živi na območju v svoji ekološki niši!** Nobena od treh vrst na območju ni **dominantna** vrsta. Jelenjad za gamsa

Prikaz čistega odstrela jelenjadi v letih od 1991 do 2003 za nazarski del SK-LGO



in srnjad ni škodljiva divjad. Razmerja, ki so se razvila med jelenjadjo, srnjadjo in gamsom, so se razvila v evolucijskem razvoju in imajo svojo vlogo v delovanju ekološkega sistema.

Zelena vrnitev avtohtonega risa, ki je bil kot edina evropska velika mačka zaradi različnih razlogov zatrt v drugi polovici 19. stol., bi zagotovo vrnila gamsa v skalnate predele gozda in nad gozdno mejo, kjer je tudi njegov klasičen življenjski prostor.

Iz zapisov pri ZGS v Nazarjih je razvidno, da je gostota jelenjadi na območju relativno nizka. Zato ob pojavu škod na gozdnem drevju in mladju ne iščemo vedno in pretežno krivca za škode v preštevili populaciji. V primeru številčno prevelikega ali starostno in spolno, za članstvo neprepričljivega načrta odstrela lahko s strani lovcev nastaneta

ravnavanega populacijskega območja (Ter, Florjan, Podvolovljek, predgorje Raduhe, Savina, Krnica in še kje). Ponavadi takšna območja zasedejo telesno močne živali obeh spolov. Zdravi mladiči močnih parov zagotavljajo preživetje populacije. Pretirano prizadevanje z usmerjanjem lovcev in organiziranje skupnih lovov pretežno na taka območja je lahko medvedja usluga populaciji.

Na življenjske razmere jelenjadi na območju predgorja Savinjskih Alp negativno vpliva večanje nemira. Izredne lepote Savinjskih Alp s predgorjem privabljajo trume obiskovalcev. Prisotnost turistov od zgodnjih jutranjih ur do večera moti življenjski ritem jelenjadi, ki se zato umakne globoko v gozd, kjer ni hrane. Tako začne lupiti drevje in dela škodo. Ob tem se na-

to opozorimo. **POZOR! Ste na prehodnem koridorju MEDVEDA v Alpe in Karavanke!**

S ponovnim prihodom avtohtone jelenjadi na območje predgorja Savinjskih Alp je lovskim družinam območja dana enkratna priložnost gospodarjenja s to plemenito, inteligentno vrsto divjadi. Že ob prvih opažanjih ponovnega vračanja jelenjadi na območje je bilo poudarjeno, da uspešno gospodarjenje z njo terja od lovcev in gozdarjev dodatno teoretično in praktično znanje. Lovstvo in gozdarstvo sledita sonaravnemu gospodarjenju z divjadjo.

Lovska zveza je poskrbela za kakovostno izobraževanje lovskega podmladka, zeva pa precejšnja izobraževalna praznina med starejšimi lovci. Tudi dodatna vedenja o gojitvi in gospodarjenju z jelenjadjo lahko ugodno vplivajo na zmanjševanje škod. Vsak dan poslušamo in beremo, kako potrebno je stalno izobraževanje na vseh področjih človekovih aktivnostih. Tudi na lovskem!

Bojan Rak, dipl. inž.

Pregled odstrela jelenjadi (leto 2004) v Notranjskem LGO

Za številne, zlasti še notranjske lovce je tradicionalen prikaz odstrela in izgub jelenjadi, njihove najpomembnejše vrste s tega območja, uvod v prvomajске praznike. Tako je bilo tudi letos.

Notranjsko lovskogojitveno območje, ki je delovalo skoraj tri desetletja, bo, vsaj upamo tako, del pozitivnih izkušenj in prepričanj lovcev nadaljevalo tudi v

okviru širšega Notranjskega območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL).

Nepriistranski spremljevalec razvoja gojitve jelenjadi v tem delu Slovenije se bo strinjal z dvema temeljnima ugotovitvama. (1) Po pred desetletjem ocenjenem dramatičnem in usodnem povečanju odstrela se je stanje uravnovesilo tako v odnosu divjad – okolje kot tudi v zavesti in ravnanju načrtovalcev ter izvajalcev. Dokaz temu sta dandanes stabilen odstrel in skoraj idealen starostni sestav, ki v odstrelu zagotavlja optimalen 3 % delež zrelih jelenov. (2) Drugo, prav tako pomembno dejstvo pa pomeni profesionalen in strokoven prispevek GL Jelen – Snežnik, ki gospodari s 27 % lovnihi gozdnatih površin, k celotnemu odstrelu pa prispeva kar 42 % delež.

Prikaz lovišč LD nazarskega dela SK LGO, v katerem je življenjski prostor jelenjadi.



bojkot in izpad realizacije. Lovci vidijo v jelenjadi del kulturne dediščine, ki jo je treba z odgovornim in strokovnim gospodarjenjem negovati in trajnostno ohranjati. Po drugi strani je treba upoštevati tudi dejstvo, da škode vendarle so in da so zanje glede na zakonodajo odgovorne lovske družine, ki so škode dolžne tudi plačati.

Jelenjad na območju predgorja Savinjskih Alp stalno išče in pritiska na predele s čim ugodnejšimi prehranskimi in bivalnimi življenjskimi razmerami. Te najde na različnih delih območja. To in pa dejstvo, da je gibljivost jelenjadi v prostoru velika, je tudi vzrok za neenakomerno razporeditev osebkov populacije v prostoru. S takšnim pojavom se soočamo na različnih delih ob-

pačno ugotavlja preveč številčno populacijo, načrt odstrela se poveča. **Konflikt med človekom in jelenjadjo je lahko usoden za populacijo.** Mnoge vrste divjadi, tudi jelenjad, so postale izjemno občutljive za neustrezne posege v njihove populacije in življenjsko okolje. Mir je pomemben pogoj za uspešno gospodarjenje z jelenjadjo. Žal pa je dandanes nemir v gozdu in naravi dejstvo, ki se mu ne moremo izogniti; bojazen pa je, da se bo nemir še večal.

Nekatera lovišča na območju so za risa in medveda, kot avtohtoni vrsti, prehodni koridor v Alpe in Karavanke. Slučajno srečanje z medvedom ni izključeno. Tega turisti, ki jih je mogoče srečati tudi na odročnih lovskih poteh, ne vedo! Prav je, da jih na



Franc Koščak, predsednik Notranjske ZLD (desno) je bil tudi govornik na odprtju Pregleda, ki je bil od 29. 4. do 2. 5. 2005 v pristavi gradu Snežnik. Ob njem je Marino Kontelj, predsednik IO Primorskega lovskoupravljaljskega območja.



Janez Stržaj, dolgoletni tajnik ZLD Notranjske



Jure Pagon, kinološki sodnik in eden najuspešnejših ter najzaslužnejših vodnikov psov krvosledcev v Sloveniji.



Razred mladih in razred zrelih. Vojko Šemrov, predsednik IO Zahodnovisokokraškega lovsko-upravljalnega območja z bodočim pripravnikom.



Redni obiskovalec pregledov rogovja uplenjenih notranjskih jelenov je tudi legendarni Lado Švigelj, kateremu smo ob 90-letnici, ki jo je praznoval aprila, še enkrat zaželeli vse dobro, predvsem pa trdnega zdravja.

Vse foto: B. Krže

Ne nazadnje je Notranjsko LGO tudi dokaz o združljivosti razumne rabe in trajnostne ohranitve jelenjadi ter velikih zveri na tem območju. Ta zapis naj bo skromno priznanje vsem, ki so že prispevali in še bodo k nadaljevanju dosežkov, po drugi strani pa spodbuda tistim, ki so še vedno na začetku poti.

Blaž Krže

LD Begunjščica ima že sodobno zbiralnico in hladilnico

LD Begunjščica je ena izmed 28 družin ZLD Gorenjske. Meri 5.040 ha, lovnih površin pa je 3.700 ha. Lovišče je razdeljeno na deset revirjev, ki se začenejo ob reki Savi (najnižja kota 386 m) in se čez njene terase širi v glavino gričevnatega dela lovišča z nadmorsko višino 500 do 600 m. Od tam se povzpnejo v spodnji in zgornji del gorskega pasu Begunjščice (do 1200 m) in Dobrče (1634 m). Glavna vrsta je srnjad, njena številčnost, ki je ocenjena na 350 do 400 glav, pa poseljuje celotno lovišče. 40 % izločitev ali odvzema je v skladu z nosilnostjo okolja, čemur pritrjujejo merljivi kazalci v življenjskem prostoru in večletnem obdobju telesna ter trofejna teža te divjadi.

Letni odstrel gamsov je načrtovan v višini 30 do 35 glav. Zaradi obrobnosti lovišča za jelenjad ne načrtujemo odstrela te divjadi, temveč je odstrel neomejen ob upoštevanju starostne in spolne sestave 1 : 1 : 1, kar je v skladu z veljavnimi gojitvenimi smernicami.

Seštevek na leto uplenjene velike dlakaste divjadi doseže 230



Zunanost zbiralnice in hladilnice LD Begunjščica za uplenjeno divjad



... in njena notranjost

Foto: N. Lapuh

do 250 glav. Za tolikšno količino sta bili dosedanjačasna zbiralnica in hladilnica preveč nepopolni in preprosti. Zato se je LD odločila, da bo zagotovila primernejše prostore. Kot priložnost se je LD ponudila nekdanja vaška zbiralnica mleka, ki so jo nekateri prizadevni člani s skupnimi 1.175 delovnimi urami preuredili v najsodobnejše prostore, ki ustrezajo najvišjim higienskimi in tehničnim zahtevam. Tako so bile ustvarjene razmere, ki v celoti zagotavljajo nemotene veterinarsko-sanitarne preglede, pa tudi zadolžitve preglednikov in upleniteljev. V prostoru so hladilne komore s kompresorjem, električno dvigalo, elektronska tehtnica na vodilih, nerjavč sterilizator, električni radiator, umivalnik z bojlerjem, miza iz nerjavne kovine za razkosavanje, obešala na vodilih in primizi za razkosavanje ter hladilna skrinja. Tla so tlakovana, stene pa obložene z belo keramiko. Prostor med zbiralnico in hladilnico ločijo težka nerjavna kovinska vrata. Prenovljeni sta vsa vodovodna in električna napeljava, zgrajena je dvoprekatna pretočna jama, nameščene so marmornate okenske police, na oknih so mre-

že proti mrčesu, za zaščito kompresorja pa je nameščena kovinska mreža. Vzorno je urejena tudi okolica, ki je zasejana s travo, omejuje pa jo lična lovška ograja.

Za uresničitev pridobitve tega objekta je bilo porabljenih dobrih 6 mio tolarjev (lastna sredstva in 4 mio dolgoročnega posojila). V to pa ni všteta vrednost opravljenega fizičnega dela nekaterih članov, ki jim ob tej priložnosti veljata javna pohvala in zahvala, še posebno najzaslužnejšemu **Frenku Ažmanu**, dolgoletnemu blagajniku, in sicer za organizacijsko vztrajnost v prizadevanju, da bi družina pridobila pomemben najsodobnejši objekt, ki ga vedno bolj potrebuje. Takšno je bilo tudi mnenje veterinarske komisije, ko je opravila uradni pregled in izdala potrdilo o ustreznih namembnostih.

Za konec predstavitev naj mi bo dovoljeno napotilo, da bi bila ta pridobitev hkrati tudi pobuda za pravočasen začetek odstrela posameznih vrst divjadi in strokovno izbiro, kar bo odraz in dokaz o razumni gojitvi ne le z besedo, temveč tudi s spuško.

Nikolaj Lapuh

Med spomini in dolžnostmi

Šentviški lovci, ki tudi pozimi niso počivali, so v pomladnih mesecih okrepili in razširili svojo dejavnost. Vsi člani LD Toško Čelo so vestno opravljali obvezen nadzor lovišča in poskrbeli za krmljenje v zimskih mesecih, ko je divjad najbolj potrebna pomoči. Zgodaj spomladi so popravljali preže ter založili solnice, po potrebi pa uredili nove.

Prvi predpomladanski mesec so namenili čiščenju in urejanju okolice svojega lovskega doma, ki je hkrati priljubljena izletniška točka Ljubljčanov. Pristrelili so risanice in 27. aprila na svojem strelišču ob domu priredili že tradicionalno meddružinsko ekipno strelsko tekmo v počastitev OF – praznika upora proti okupatorjem. Na tej tradicional-

ga podnožja nekdanjega stražnega stolpa v bližnjem gozdu. Z njega so okupatorjevi vojaki nadzirali utrjeno in varovano mejno črto, ki je delila nemško okupacijsko območje od italijanskega. Če se bodo uspeli dogo-



Kurirji so hrabrost plačali z življenjem.



Salva lovcev LD Toško Čelo v spomin na padle tovariše

ni, že 25. tekmi po vrsti, se je pomerilo 90 strelcev, lovcev in lovskih pripravnikov. Izstrelili so tudi častno salvo v spomin na padle in umrle borce ter soborce.

Ta tradicija je v naši LD spoštovana in živa, saj se naše lovišče razprostira v osrčju medvojne Dolomitske republike. Tod sta delovala Dolomitski in Polhograjski odred, nekaj časa pa sta se na tem območju zadrževala politično in vojaško vodstvo slovenskega upora. V vojni je zelo trpela vas Toško Čelo, ena od šestih naselbin v zdajšnji krajevni skupnosti Podutik. 11. marca 1943 je okupator vas požgal, izropal in porušil, del prebivalcev pobil, druge pa pregnal.

Člani LD Toško Čelo so v teh dneh najbolj zavzeti z načrtovanjem in pripravami gradnje hladilnice za divjad. Urejajo tudi dovoljenja za postavitve spominske plošče na ostankih betonske-

voriti, bodo ploščo postavili v sodelovanju z lovci iz Medvod, člani njihove sosednje lovske družine.

Lado Pohar

Dvajseto, jubilejno srečanje na Primožu

Kako radi prihajamo lovski tovariši prvo nedeljo v novembru na Primož, na naše skupno zbirališče ob spominskem obeležju, naši skupni preži, ki ponazarja stičišče petih lovskih družin, smo pokazali tudi lansko novembrsko nedeljo (7. 11. 2004). Tisti dan smo obeležili naš skupni lovski in kulturni dan ob 20., jubilejnem skupnem srečanju, praznovanju.

Po posameznih jutranjih lovih članov in gostov LD Tržišče,

Škocjan, Bučka, Studenec – Veliki Trn in Boštanj smo se ob 12. uri vsi skupaj zbrali na Primožu, da počastimo naš praznik. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, tako da se nas je zbralo prek 300 članov omenjenih LD z gosti, številni prijatelji lovcev in lovstva ter krajani.

V lep dan so najprej zadoneli glasovi rogov **Dobovskih rogistov**, ki so naznanili začetek kulturnega programa, ki ga je z lepimi besedami povezovala **Romana Pokoren**.

V uvodu je navzoče s pozdravnim govorom pozdravil **Slavko Zakšek**, predsednik LD Boštanj, ki je bila organizatorica dvajsetega srečanja. V govoru je poudaril, da to niso le lovi na Martinovo nedeljo, ampak je to tudi kulturni praznik omenjenih družin, izmenjava bogatih izkušenj med člani o načrtnem gospodarjenju z divjadjo, s poudarkom na varstvu narave, kulturnih vrednot lova ter o spoštovanju in pravilnem odnosu do divjadi. Divjad je sestavni del narave, za katero smo dolžni skrbeti vsi uporabniki prostora. Lovci se še toliko bolj zavzemajo za naravovarstveni vidik ohranitve neokrnjenega okolja ter zdrave in okolju prilagojene populacije divjadi. To niso le naloge nas članov, temveč je to naša skupna dolžnost. Govor je sklenil z zahvalo za minulo delo ter željo, da bi še veliko let v tolikem številu prihajali na Primož.

V svojem govoru je vse navzoče pozdravil tudi predsednik lovske zveze Slovenije **Bojan Lepičnik**, ki je poudaril pomen takih in podobnih srečanj, združevanj ter bogatenja kulturnih vrednot. Takšna in podobna združevanja, praznovanja naj bodo tudi v prihodnje sestavni del povezovanja med družinami in krajani. Zbrane na Primožu sta pozdravila tudi župana Občine Sevnica **Kristijan Janc** in Obči-



Visoka preža na Primožu, na stičišču lovišč petih lovskih družin (LD Tržišče, LD Škocjan, LD Studenec – Veliki Trn in LD Boštanj) – simbol lovskega sodelovanja in tovarištva

ne Škocjan **Anton Zupet** in vsem članom zaželela še veliko prijetnih srečanj. S svojimi pozdravnimi besedami je navzoče nagovoril še član IO LZ Slovenije **Jani Krivec**.

Srečanje so s svojim nastopom kulturno obogatili tudi znani Lovski oktet LD Peca - Mežica s svojimi lepimi pesmimi, vokalna skupina Koronke iz Boštanja, ki so še posebno popestrile program, Dobovski rogisti ter mladi harmonikarji glasbene šole Tonija Sotoška.

Kulturnemu programu je sledil zaključek lova s pozdravom lovini, saj je bilo na dopoldanskem lovu uplenjenih pet divjih prašičev in tri lisice.

Zbrani so prijetno druženje nadaljevali ob prigrizku in kozarčku cvička ter ob ognju s petjem in klepetom ostali še dolgo.

Vsem udeležencem, predvsem pa nastopajočim, sponzorjem ter vsem, ki so skrbeli za pripravo in organizacijo našega skupnega praznovanja, se UO LD Boštanj iskreno zahvaljuje.

Slavko Zakšek



Kulturnemu programu na Primožu je sledil lovski pozdrav lovini s skupnega lova.

Foto: S. Zakšek



Član LD Lenart, jubilar, 90-letnik, **Franc Schonwetter**, se je rodil 22. 12. 1914 v Zamarkovi pri Lenartu v Slovenskih goricah.

Že zelo zgodaj mu je narava prirasla k srcu, saj je odraščal na kmetiji, ki jo je pozneje tudi podedoval. Kljub obilici dela na kmetiji mu je še vedno ostalo dovolj časa, ki ga je izkoriščal za sprehode in občudovanje narave.

Med obema vojnama je bil član lenarskega Sokola. Med 2. svetovno vojno so ga ujeli in poslali v taborišče. Po vrnitvi domov se je pridružil NOB. Po vojni je bil tudi predsednik KLO. Takoj po osvoboditvi in vrnitvi iz partizanov je s svojimi prijatelji, zagnanci in ljubitelji narave ter divjadi ustanovil LD Lenart, katere edini še živeči ustanovni član je.

Franc je še vedno takšen, kot je bil vse življenje: preprost, skromen, pošten in dober lovski tovariš. Tudi njegova sinova Franc in Mirko sta člana LD; podedovala sta njegovo veliko ljubezen do narave in divjadi!

Po ustanovitvi LD Lenart je upravljal odgovorne funkcije in naloge. Bil je gospodar LD (1956–1976), član IO LD (1974–1981), predsednik Disciplinskega razsodišča (1974–1976) in vodja revirja (1946–1981).

Vseskozi je bil tudi mentor mlajšim rodovom, ki se ga spominjajo kot vestnega in lovsko zelo dobro razgledanega lovskega prijatelja. Ob njegovih obletnicah ga vedno obiščejo in z njim obujajo spomine.

Za svoje delo in prizadevanja v lovstvu je prejel več odlikovanj LZS: znak za lovske zasluge in red III. stopnje, pa tudi pohvale in priznanja LZ Maribor ter matične LD Lenart.

Vsi člani LD Lenart smo ponosni na našega »Francčka«. Še posebno pa smo ga veseli, ko nas obišče in pokramljamo o tem in onem, posebno še o odstrelu, delu v LD in starih spominih na prelepe trenutke na posameznem lovu in na skupne love med starimi lovskimi prijatelji.

Dragi Francček, ob visokem jubileju ti tvoji lovski prijatelji želimo še veliko zdravja, dober pogled in da bi še dolgo ljubil naravo tako, kot jo znaš samo ti.

LD Lenart – F. Š.



Niko Marn je 17. 1. 2005 praznoval 70-letnico. Rodil se je na Gornjem Brezovem v družini štirih otrok. Z lovom in zeleno bratovščino se je seznanil že v najrosnejših letih, saj je svojega očeta in njegove lovske tovariše že kot fantič spremljal na lovskih poteh.

Po končanem šolanju na strojni šoli v Mariboru se je zaposlil v Termoelektrarni Brestanica, kjer je tudi dočkal svojo upokojitve.

V vrste LD Brestanica je stopil leta 1958, leto pozneje pa je opravil lovski izpit v Krškem. Lovci so ga dobro poznali, saj je z očetom prihajal na lov že od otroških let in spoznaval življenje LD. Že leta 1960 je bil izvoljen v UO in kot gospodar opravljal dolžnost do leta 1962, ko je sprejel funkcijo blagajnika in jo

opravljal do leta 1972. Ko je LD začela graditi lovski dom na Dobravi, je bil leta 1973 izvoljen za starešino in to funkcijo opravljal vse do leta 1989, ko je vodenje družine prepustil, sam pa je bil predsednik NO LD, ki ga je vodil do leta 1995. Od leta 2001 opravlja funkcijo praporščaka ter se z družinskim praporom še vedno udeležuje vseh pomembnih prireditvev v Posavju. Leta 1975 je bil izvoljen v gospodarsko komisijo ZLD Posavje - Krško in je v njej član Komisije za ocenjevanje lovskih trofejev.

Niko je lovec z dušo in srcem. Nobena naloga v korist lovstva zanj ni pretežka. Nešteto ur je žrtvoval pri gradnji lovskega doma, pod njegovim vodstvom je družina vseskozi izpuščala fazane v lovišče in race mlakarice na reko Savo. Bil je pobudnik bazenskega sporazuma o gojitvi race mlakarice na reki Savi.

Niko je tudi ustanovni član LKD Posavje ter vseskozi vodnik in vzreditelj šarivcev, predvsem nemških prepelčarjev ter špringer in koker španjelov. Njegovi štirinožni prijatelji so pojem dobrih prinašalcev iz vode.

Leta 1977 se je LD Brestanica pod njegovim vodstvom odločila za pobratenje z LD Stol - Žirovnica, kar negujemo še dandanes. Tako so ravninski lovci spoznali čare visokogorskega lova, lovci z Gorenjske pa čar lovskih pogonov v bohorskem sredogorju.

Niko je zagovornik pravičnega lova in napredka, ki naj bi bila predvsem v korist divjadi. Kot mentor je vzgojil »novi« rod, ki zdaj uspešno vodi LD, prav tako je v pravičnega lovca vzgojil svoja sinova. V njegovi hiši na Dolnjem Brezovem se vse vrti okrog lovstva. Vsak pošten lovec je dobrodošel gost v njegovi gostoljubni hiši.

Za njegovo predano delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Za delo na kinološkem področju je od KZS dobil srebrni znak za kinološke zasluge. LD Brestanica mu je za njegovo prizadevnost in zasluge izročila plaketo LD Brestanica, ki je najvišje družinsko priznanje. Je tudi dobitnik priznanja ZLD Posavje.

Brestaniški lovci se ti, Niko, iskreno zahvalujemo za vse delo, ki si ga opravil za razvoj in v korist lovstva. Želimo ti veliko zdravih in klenih let v naših vrstah z željo, da bi se še dolgo družili ob tebi ljubi pesmi Fantič še zberejo, ki jo v naši družbi tako rad zapoješ.

LD Brestanica – F. S.



Anton Bosilj, član LD Boč na Kozjaku, je v krogu lovskih tovarišev v začetku letošnjega januarja praznoval svoj življenjski jubilej, 80-letnico.

Zibelka mu je stekla 11. 1. 1925 v kmečki družini v Leskovcu. Svoje otroštvo je preživel med cvetočimi češnjami, dehtečimi travniki, posejanimi njivami, ki so dajale up na polne kašče, pa tudi ob petju klopotcev in črčkov v Haloških goricah. V njih je občudoval naravne lepote in darove. Toda mladost ob bratih in sestri je bila kratka. Vojna, ujetništvo, udeležba v NOB, prva služba in zaposlitev na HE-Fala, od koder je odšel v

invalidsko upokojitve, so bile njegove življenjske zakonitosti, ki jim je sledil. Toda vseskozi je ostal povezan z naravo.

Tonetovo druženje s lovci sega v leto 1956, ko je bil sprejet v našo LD. S prijateljem Podgornikom in drugimi je do podrobnosti spoznal naše lovišče od strmin Zagozda do ravne Dobrave. Posebno pa je poznal jazbine in lisičine, saj je imel najraje lov na lisice.

S svojim delom je v lovišču storil tudi mnogo za divjad. Kot sposobnemu in aktivnemu članu so mu bile zaupane naslednje funkcije: član UO je bil od 1961 do leta 1990, kinološki referent LD je bil od 1964 do 1968, gospodar od 1971 do 1977, 20 let pa je bil tudi predsednik Komisije za ocenjevanje škod od divjadi. Aktivno je delal tudi v odboru za pobratenje z LD Lenart v Slovenskih goricah, ob gradnji lovske koče je vodil zbiralno akcijo lesa, sedaj pa je predsednik Komisije za odlikovanja. Za njegovo nesebično delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stopnje, LZ Maribor pa mu je podelila plaketo za dolgoletno aktivno delo v lovstvu.

Njegovi lovski tovariši smo prepričani, da bo skupaj s sinom Vincom še naprej ostal aktiven in prihajal na delovne akcije, skupne love in

srečanja, pa tudi, da bomo še dolgo lahko poslušali njegov tenor.

Ko se bo s tihimi koraki vzpenjal po lovski stezi v Zagozdu, s pogledom uprtim na Ruto, daljnje Pohorje in bližnje pečine, naj se mu misli zbitrijo, ko bo v listih, odpadlih z dreves, obračal svoje liste spominov in lepih trenutkov, ki mu jih je naklonila Diana. Naj mu bo še dolgo lepo.

LD Boč na Kozjaku – J. Ž.



V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

85-letnico

Avogst Anžič, LD Dole pri Litiji
Anton Kržič, LD Banja Loka

80-letnico

Friderik Bauman, LD Apače
Anton Ketiš, LD Radlje ob Dravi
Ivan Sotlar, LD Makole
Vinko Vrhovnik, LD Izlake
Alojz Zajšek, LD Žetale

75-letnico

Adi Ari, LD Peca, Mežica
Ivan Bizjak, LD Čezsoča
Aleksander Doplihar, LD Kamnik
Alojz Duler, LD Slovenj Gradec
Drago Gabriel, LD Javornik
Ivan Gregorič, LD Lijak
Dušan Hmelak, LD Hubelj
Alojz Kogej, LD Jelenk
Anton Korošec, LD Trebelno
Franjo Kreačič, LD Jezersko
Slavko Legat, LD Dovje
Alojz Lovec, LD Poljčane
Karel Merljak, LD Gorica
Branko Mernik, LD Dobrovnik
Ivo Napotnik, LD Smrekovec
Brane Podgornik, LD Smuk, Semič
Peter Robič, LD Kranjska Gora
Milinko Stojičević, LD Zavrč
Peter Šuler, LD Čezsoča
Zvonimir Tušak, LD Dobrova
Peter Varl, LD Suha krajina
Josip Vlačič, LD Šmarje pri Kopru

70-letnico

Ivan Bauman, LD Sv. Jurij
Ivan Brkovič, LD Bizeljsko

Franc But, LD Boč, Podplat
Slavko Čelešnik, LD Vrhnika
Rudi Fajs, LD Podčetrtek
Janez Grabec, LD Slovenj Gradec
Anton Gradišnik, LD Boč na Kozjaku
Alojz Habjan, LD Višnja Gora
Alojz Ivanuša, LD Ormož
Hinko Korelc, LD Velenje
Janko Kosmina, LD Istra, Gračišče
Janez Kožar, LD Stahovica
Ivan Lapajne, LD Dole nad Idrijo
Alojz Lenarčič, LD Dobrepolje
Lovro Mačič, LD Prežihovo
Ivan Malenšek, LD Smuk, Semič
Slavko Petrovič, LD Vrhnika
Alojz Polak, LD Trnovo
Spaso Ralič, LD Kropa
Alojz Ramšak, LD Bistra, Črna na Koroškem
Pavel Rojs, LD Šmarje pri Jelšah
Jože Saksida, LD Trnovski gozd
Zdravko Semiz, LD Tabor, Erzelj
Ivan Setnikar, LD Polhov Gradec
Anton Šuler, LD Brežice
Ivan Tomažič, LD Kozlek
Vojko Udovič, LD Lož, Stari trg
Alojz Volmajer, LD Strojna
Vido Žagar, LD Sela pri Kamniku
Zvonko Žirovnik, LD Fram

*Vsem jubilarom iskrene
čestitke!*

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!



Lovca na obisku v podružnični OŠ Mlinše

Obisk v podružnični šoli Mlinše

»**L**eto je spet naokoli in zima bo kmalu pokazala zobe v vsej svoji veličini. Zapadel bo sneg, pritisnil bo mraz, živali, ki živijo na prostem, pa bodo težje preživljale to težko obdobje. Zato moramo ljudje, v prvi vrsti pa lovci, poskrbeti za živali, ki si izpod snežne odeje le težka izkopljejo kakšen zalogajček hrane ...«

To smo učenci in učiteljice Podružnične šole Mlinše prebrali v pismu, ki sta nam ga prinesla člana LD Mlinše. Lovca Rudi in Matija Klopčič sta nas v začetku zime razveselila tudi z obiskom in prineseno hrano za ptice. Prav tako nas je s svojim obiskom presenetil gozdar Boštjan Pihler. Vsi so nas poučili, kako skrbeti za ptice pozimi. Prijaznost, ki so jo do nas, šolarjev in učiteljic, izkazali naši obiskovalci, je bil le še en dokaz, da so lovci ljudje, ki imajo radi živali.

Večina ljudi že ob prvem prihodu snežink, ki v rahli zimski sapici nežno naletavajo, ob misli na pokrajino, ovito z belo odejo, pomisli, da se bliža vesel zimski čas. In tudi je, saj sneg večinoma naznanja prihod treh dobrih mož, čas obdarovanj, veselja na snegu ... Pozabljam pa, da se tako dobro ne godi mnogim živalim, ki morajo zimo preživljati tako ali drugače. Ustavimo se le pri pticah; so drobna, nežna bitja, ki nas s svojim petjem in ščebetanjem razveseljujejo ves dan. Tako malo je treba, da se jim oddolžimo za eno najlepših vezi z naravo in jim pomagamo, da se lažje prebijajo do dni, ko bo sonce zasijalo v vsej svoji veličini in naznanilo bližajočo se pomlad.

Vsi naši obiskovalci so šolarjem pojasnili, kako malim »ščebetavcem« lahko vsaj malce omilimo zimski čas, ki za ptice, ko

jih pesti pomanjkanje hrane, ni prav nič prijeten. Najbolj jim lahko pomagamo s semeni, ki so jih prinesli naši obiskovalci. Tako se ptice v mrzlih dneh razveselijo zrn bučnic, sončnic, prosa, oljne repice in maka, pa tudi kakšne lojne pogačice.

Tisti, ki se na ptice bolje spoznajo in jih že več let hranijo skozi dolge zime, vedo, da različnim vrstam ptic prija različna hrana.

Učenci podružnične šole Mlinše so postavili krmilnice na okenske police ter v vrt ob šoli in ptice s semeni pridno zalagali vso zimo. Če je toplo in ni snega, semen natresemo manj. Ptice je namreč priporočljivo naučiti, da jih vedno čaka vsaj nekaj hrane, vendar pa jih, v njihovo dobro, ne smemo preveč razvaditi. Da ohranijo naravni nagon, naj taktat, ko zima ni huda, same iščejo hrano. Dovolj zrnja naj bo na voljo le v res hudih dneh.

Učenci so z dobljeni semeni hranili ptičke v bližini šole in svojih domov. Ko se bo zima poslovala in umaknila prvim toplim sončnim žarkom, se nam bodo ptice bogato oddolžile za ves trud. Kako? Prisluhnite in opazujte!

Marija Ribič,
Podružnična šola Mlinše

Otroci in lovci smo ponovno očistili del narave

V začetku letošnjega aprila je bila naša tradicionalna čistilna akcija, že 35. po vrsti. Na njej se je zbralo okrog 150 otrok iz OŠ Rače v spremstvu ravnatelja ter njihovih učiteljic, medtem ko je iz OŠ Miklavž prišlo 40 otrok pod vodstvom pomočnika ravnatelja ter 15 otrok iz OŠ Slivnica skupaj z učiteljicami.

Omeniti je treba tudi prisot-

nost odraslih, ki jih je bilo 12, in javne delavce Občine Rače - Fram. Tako je bilo na letošnji akciji čiščenja okolja, v katerem deluje LD Rače, vseh udeležencev oziroma nelovcev približno 220. Če k temu prištejemo še stalne udeležence akcije, lovce, ki nas je bilo 40 in smo pospremili naše otroke po terenu, je bilo končno število vseh, ki smo zavihali rokave, okrog 260. In začelo se je naporno, a zelo koristno delo.

Bil je čudovit, s soncem obsijan dan, temu primerno je bilo tudi prešerno razpoloženje vseh. Toplo sonce in dobra malica sta pripomogla, da smo počasi le zaznali utrujenost. Kljub vsemu je bilo v očeh vsakega udeleženca veliko zadovoljstvo ob misli, da je veliko pripomogel k lepšemu videzu naše okolice.

Akcija se je začela ob 8. uri in je trajala do poldneva. Lovci smo vse nabrane smeti prepeljali v že za to pripravljene kesone pri lovskem domu. Zbrali smo približno 30 m³ različnih odpadkov, razmetanih na približno vsaj 2000 ha njiv, travnikov in gozdov. Na koncu je znova oživila večna obljuba, da se prihodnje leto spet vidimo in ponovimo koristno akcijo. Upamo, da se

bodo v prihodnje tudi odrasli odzvali v večjem številu.

Omeniti je treba tudi delovne organizacije in ustanove, ki so bili letošnji sponzorji: Zavarovalnica Maribor, Ekolab - Maribor, Pinus - Rače, FKKT (Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo) - Maribor, Sana - Hoče, občine Rače - Fram, Miklavž in Hoče - Slivnica, Kmetijska zadruga in drugi.

Za medijski odziv sta poskrbela dnevnik VEČER in TV Slovenija 1. Še posebno bi rad pohvalil novinarko Večera, gospodično Sanjo Verovnik, saj si je po svojih najboljših močeh prizadevala pri oglaševanju naše čistilne akcije.

Še enkrat bi se rad od srca zahvalil vsem sodelujočim, posebno še osnovnošolcem, ki so s svojo prisotnostjo vtisnili poseben pečat. Zahvala velja tudi njihovim učiteljem, ravnateljem in nenazadnje tudi vsem lovcem.

Na vse ljudi, posebno odrasle, pa ponovno apelirajmo: **Dajte odpadke v za to namenjene zabojnike in ne v naravo, saj tudi doma ne odlagate in puščate odpadkov kjer koli!**

Drago Vešner
LD Rače



Lovca LD Rače razlaga otrokom, kako bo čistilna akcija potekala v njihovem lovišču.



Narisala Melani Čontala, 5,6 leta, VVE Pertoča.



Kamenčki iz želodcev divjega petelina

Divji petelin, ki je naša največja divja kura, se še posebno zadnja desetletja opazno številčno zmanjšuje. Zato je vsaka podrobnost o njem še toliko bolj zanimiva in dobrodošla za ljubitelje žive narave, še posebno lovce.

Prirodoslovni muzej Slovenije (PMS) je v okviru svojih predstavitev *Vitrina četrletja* predstavil zbirko kamenčkov iz želodcev divjih petelinov (*Tetrao urogallus*), ki so pravzaprav vzorci iz želodcev 82 divjih petelinov in tudi dva vzorca iz želodcev ruševca (*Lyrurus tetrix*). Divji petelini in kure na splošno imajo v svojih želodcih kamenčke kot pomoč pri presnovi težko prebavljive prehrane. Iz predstavljene zbirke kamenčkov div-

jih petelinov, ki izvira iz leta 1932, PMS jih je daroval gospod A. Schuster, je razvidna takratna prisotnost divjega petelina tudi na nadmorski višini komaj 300 m (Golovec, Rožnik, Šentvid, Črnuče, Trzin, Medvode, Kašelj, Zalog, Dolsko), medtem ko danes to največjo gozdno kuro srečujemo le še na nad 800 m nadmorske višine.

Zanimive so tudi ugotovitve o vrsti kamenčkov, ki so jih uporabljali divji petelini. Med njimi prevladuje kremen, ki je brezbarven, različno obarvan ali povsem črn, sledijo bobovci in drugi železovi minerali, medtem ko je kalcit razmeroma redek. Posebna zanimivost so žebeljički in svinčene šibre ter še ohranjeni kristali kremena, ki so večinoma zaobljeni. V redkih primerih še lahko prepoznamo prvotno obliko kristalov.

Zdaj je divji petelin zavarovana vrsta, zato so omenjeni po-



Škatlica z različnimi želodčnimi kamenčki divjega petelina (in ruševca)



Divji petelin, fotografiran na Črnem Vrha nad Idrijo leta 1980.



Žeblička(i)



Makroposnetek enega zrna (kamenčka) iz kremena



Kamenčki iz želodca divjega petelina



Kremen, zaobljeni kristali



Svinčene šibre (4 mm)

datki edinstven dokument – tako o nekdanji razširjenosti divjega petelina kot tudi o uporabi kamenčkov.

Prirodoslovni muzej Slovenije vabi tudi lovce na ogled vitrine, na željo pa smo pripravljene zagotoviti strokovno vodstvo za skupine (oziroma celo za posameznike) s poudarkom na lovski tematiki, na naravovarstvu ali pa splošneje. Avtorja vitrine sva **Ivo A. Božič** in dr. **Miha Jeršek**.

Zaželeno je, da se vsaka skupina poprej najavi (PMS, Oddelek za stike z javnostjo, dr. **Staša Tome**; tel.: (01) 241 – 09 – 48 ali po e-pošti: stasa.tome@guest.arnes.si). Muzej je odprt vsak dan, vitrina pa bo na ogled do 10. septembra 2005.

Ivo A. Božič, prof. biol., muzejski svetovalec

Bobri so se vrnili v Prekmurje, v rokav reke Mure

V lovišču LD Velika Polana, ki leži ob levem bregu reke Mure, nekaj kilometrov pred Lendavo, so lovci ob rokavu reke, v katerem nikoli ne usahne voda, opazili drevesa, ki jih je podrl in oglodal bober. Prve sledove, ki so kazali na njihovo prisotnost, so lovci in ribiči opazili že pred dvema letoma. Zdaj so sledovi tako značilni, da ni več dvoma o prisotnosti bobrov. Poskušali smo jih tudi fotografirati, a nam ni uspelo; verjetno zato, ker so nočne živali. Smo pa tudi mi fotografirali posledice njegovega dela, tj. obglodana in podrt drevesa na bregu rokava reke Mure blizu naselja Kot, nekaj kilometrov od Velike Polane, ki je sicer znana kot evropska prestolnica štokelj.

Obstojata dve vrsti bobrov. Pri nas živi evrazijski bober *Castor fiber*, druga vrsta pa je kanadski bober – *Castor canadensis*. Evropski bober je večji in tehtja do 35 kg ter zraste v dolžino do 1 m in velja za največjo vrsto glodav-

cev v Evropi in Aziji (so pa tudi drugi razlikovalni znaki). Prvotno je *Castor fiber* živel praktično v celotni Evropi in Aziji; tudi v številnih rekah Slovenije. V Prekmurju ob rokavu Mure je kraj z znanim gostiščem z imenom Bobri.

V Sloveniji je bil bober iztrebljen v 18. stoletju. Vzrok za to je bil lov, kajti bobrovo meso je veljalo kot specialiteta v kuhinji. Do začetka 20. stoletja se je v Evropi njegovo število zmanjšalo na vsega okrog 700 živali. Prvi so ga zavarovali Norvežani, in sicer že leta 1845. To je verjetno preprečilo izumrtje evropskega bobra. Pozneje so jih z Norveške naseljevali v številne evropske države. Leta 1995 so jih naselili na Hrvaško na Lonjsko polje blizu Zagreba. Bobri so očitno potrebovali tri leta, da so po rekah priplavali v Slovenijo na območje reke Krke in njenih pritokov na Dolenjskem. Nekaj let pozneje so se naselili v Beli krajini v pritokih reke Kolpe v reki Lahinji in v potoku Dobličica. Zadnji dve leti opažamo njihove sledove tudi v rokavih reke Mure v Prekmurju.



Bobri so pred nedavnim obglodali okrog 30 cm debelo drevo.

V celotni Evropi se je število bobrov povečalo zaradi varstva in novih naseljevanj. Podatki pričajo, da v Evropi živi okrog 350.000 evropskih bobrov, kar zagotavlja stabilnost njegove populacije.

Evrasijski bober živi v vodi in na njenih bregovih, kjer gradi bobrišča in jezove. Je dober plavalec. Na zadnjih nogah ima med prsti plavalno kožico. S ploščatim repom krmari v vodi.



Vhod v bobrino v bregu rokava Mure



Bober je podrl dokaj debelo topolovo drevo.

Foto: J. Kocijančič

Po nekaterih podatkih pod vodo brez vdihljaja zdrži tudi do 15 minut. Je izrazit rastlinojdec. Brlog (bobrino) največkrat naredi v bregu vodotokov. Prehranjuje se z vodnimi rastlinami, grmičevjem in drevesi – mehki listavci. Ob rokavih reke Mure je obglodal in podrl največ dreves s premerom od 10 do 15 cm. Vmes je oglodal tudi debelejša drevesa do premera skoraj 30 cm. Eno tako drevo – topol – je že skoraj podrl; verjetno je delo dokončal čez nekaj dni po fotografiranju. Sledovi oglodanosti na topolu so še čisto sveži.

Za lovce, dobre gojitelje divjadi, je vsaka novica o naselitvi novih vrst prostoživečih živali in divjadi zelo razveseljiva. Upamo, da bo takih vesti še več. Trenutno nas je v naših krajih razveselil evrazijski bober, ki mu želimo čim boljše počutje.

Jože Kocjančič

Bobri so že v zgornjem toku Krke

Po prvih poročilih leta 1998, ko so opazili sledove oglodanih dreves pri Podbočju, je bilo mogoče sklepati, da se je **evropski ali evrazijski bober** (*Castor fiber*) po 200 letih spet vrnil k nam. V Slovenijo je kar priplaval po reki Savi po naselitvi na Lonjskem polju južno od Zagreba. Ustalil se je v srednjem toku ob Krakovskem gozdu, kjer je nastalo aktivno bobrišče. Leta 2002 se je naselil tudi

v Dobličici, pritoku reke Lahinje zahodno od Črnomlja. Po vsej verjetnosti je tudi belokranjski par prišel iz hrvaške naselivitvene kolonije in je pri nas našel ugodne življenjske razmere.

Spremljanje bobrišča ob Krki je pokazalo, da se je par začel razmnoževati takoj po prihodu. Natančnega števila mladičev ni mogoče ugotoviti, mogoče pa je sklepati, da v bobrišču domuje do 10 živali. Mladiči ostanejo v starševskem domovanju nekako do tretjega leta starosti, ko postanejo spolno zreli.

Glede na številčnost živali v bobrišču bi bilo samo vprašanje časa, kdaj se bo ob Krki pojavilo novo bobrišče. To se je očitno zgodilo letos. Intenzivne sledove prisotnosti in stopinje je bilo opaziti v zgornjem toku reke Krke med Dvorom in Žužemberkom, tako da lahko z optimizmom gledamo na širitev bobrov. Razmere za naselitev so ugodne, ker je struga globlje vrezana v rečni dolini z ozko poplavno ravnico. Po objavi prispevka **Andreja Hudoklina** z Zavoda RS za varstvo narave OE Novo mesto, objavljenega v Dolenjskem listu, sem si prve sledove prisotnosti bobrov ogledal skupaj z lovcom **Srečkom Ercegom** iz Mihovega pri Šentjerneju. Sedaj komaj čakam, da bom podobne sledove opazil tudi v bližini Žužemberka, od koder izhajam. Vse tako kaže, da je bobre privabila bogata obrežna zarast, v kateri prevladujejo mehkolesnate gr-

movne in drevesne vrste vrb in jelš, kar je ključnega pomena za bobrovo prehrano v zimskem času. Pomembna je tudi zgradba brežin, v katere izkoplje brloge (bobrine), dolge tudi do 10 metrov in do pol metra široke. Vhod izkoplje pod vodo, na koncu brloga je spalnica – kotel, s premerom 80 cm. Pomembna sta torej zgradba brežin in tudi umirjen vodni tok, ki ne niha preveč po višini. Kmetijske površine med Dvorom in Žužemberkom so na srečo dovolj daleč, da ne bo pritožb domačinov, ki bodo bobra, vsaj upam, radi sprejeli za svojega.

Naj spomnim, da poleg evropskega (evrazijskega) bobra (*Castor fiber*) poznamo tudi kanadskega (*Castor canadensis*). Naš je malo večji kot kanadski in ima širši rep ter drugače oblikovan luskast rep. Zraste do dolžine enega metra, medtem ko rep meri še 35 do 40 cm. Rep je sicer zelo močan in bober z njim dobro krmili, plava pa z zadnjimi nogami, na katerih je vseh pet prstov povezanih s plavalno kožico. Na kopnem je precej okoren, izjemno spreten pa je v vodi in plava s hitrostjo do 10 kilometrov na uro. Je značilen rastlinojdec; največ se hrani z vodnimi rastlinami, zelišči, grmičevjem in mehkolesnatimi drevesi. Na njegovem jedilniku so le listavci, medtem ko smreko in jelko pusti pri miru.

Poslednji dokument o navzočnosti bobra pri nas je njegova

slika s ptujskega gradu iz leta 1643, ko so ga uplenili nekje pri Vurberku. Stoletje za tem je grad Vurberk dobil izključno pravico za lov bobrov na Dravi od nekdanjega dogoškega broda do Ptuja. Še leta 1749 terezijanski kataster mariborskega okrožja obravnava bobra kot lovno divjad, hkrati pa je to zadnje, kar smo slišali o tej živali pri nas. Zato velja, da je bil do konca 18. stoletja iztrebljen. Žal se je z njim enako zgodilo tudi drugod. Bober naj bi izginil predvsem zaradi lova, saj je veljal za mesno specialiteto.

Po zadnjih podatkih in uspehih naselitvah v različnih evropskih deželah (med prvimi je bila Norveška) dandanes v Evropi živi spet 350.000 evrazijskih bobrov. To pomeni, da je vrsta številčno spet stabilna.

Upamo lahko, da se bodo bobri iz sedanjih naših vodotokov, Krke, Radulje in Lahinje ter pritokov in s Hrvaške, naselili še v Muri in Dravi, kjer imajo po mnenju nekaterih poznavalcev teh živali najlepšo možnost za življenje. Tako bomo spet bogatejši za eno vrsto divjadi, saj jih vsako leto na svetu tudi veliko izumre. V Sloveniji je v zadnjih petdesetih letih izumrlo deset vrst ptic, poročajo ornitologi.

Tudi jaz apeliram na lovce: Če ima kdo novejšo podatke o priseljevanju bobra, naj po mojem zgledu poskrbi za objavo v Lovcu.

Ferdinand Mestnik

Lovec, pesnik in upornik pripravlja še eno pesniško zbirko

Na lansko miklavževo je znani koroški lovec (član Kluba prijateljev lova - Celovec), rogist, pesnik in upornik **Tonči Haderlap** dopolnil 75 let. Vedremu in čilemu možakarju, ki mu je zibel tekla v toplini skromne gorske kmetije Pri Vinklnu v Lepeni nad Železno Kaplo, teh let sploh ne bi prisodil, čeprav je moral že kot mladoleten skozi pekel vojnih grozot. Skupaj s svojim pokojnim bratom Zdravkom in z bratrancem Petrom Kuharjem, ki je zdaj predsednik Zveze koroških partizanov, je štel med najmlajše partizanske borce na Koroškem. V boj za preživetje ga je treščil nacistični režim, ki je hotel nasilno iztrebiti slovenski živelj na Koroškem in tako napraviti deželo nemško. Koroški rojaki so se uprli nasilju: šli so v partizane ali pa so po svojih močeh podpirali narodnoosvobodilni boj, ki je tudi eden od temeljev osvoboditve republike Avstrije.

Okolici Železne Kaple in Sel sta bili med najbolj upornimi na Koroškem in sta dali tudi največji krvni davek za osvoboditev izpod nacističnega jarma. Haderlapova družina je od vsega začetka podpirala partizane, ki se jim je oče pridružil leta 1943. Jeseni istega leta so nacisti zaprli še mamo in jo poslali v koncentracijsko taborišče Ravensbrück, odkoder se je vrnila jeseni 1945. Za mladoletna brata Tončija in Zdravka je prevzela skrb teta Helena Kuhar - Jelka. Vendar so jeseni 1944 vsi morali zbežati v partizane, kjer sta se Tonči in Zdravko spet srečala z očetom, ki je vodil kurirsko postajo K9 pod Olševo. Kot partizanska kurirja sta dočakala svobodo.

Po koncu vojne je Tonči Haderlap dokončal osnovno šolo in potem nekaj časa delal doma na kmetiji. Pozneje se je zaposlil na žagi v Železni Kapli. Vselej pa sta ga mikala kultura in lov. Kot pevec, igralec in recitator je sodeloval pri domačem Slovenskem prosvetnem društvu Zarja v Železni Kapli, ob delu in kulturnem udejstvovanju pa je naredil še lovski izpit in državni izpit za gozdarja ter lovskega čuvaja. Medtem si je z ženo Vero, rojeno Prušnik, že ustvaril družino. Ker doma ni bilo kruha in dela, se je v odgovorni funkciji zaposlil pri



Slovenski rojak in lovec Tonči Haderlap iz Lepene nad Železno Kaplo pospešeno pripravlja svojo drugo pesniško zbirko.

podjetju Goess v Trgu/Feldkirchen na zgornjem Koroškem. Tonči Haderlap je bil pri sodelavcih in v podjetju prav zaradi svoje poštenosti, človečnosti in strokovnosti zelo priljubljen. Zato so se izjalovili tudi vsi občasni poskusi nacionalne mržnje in protislovenske nestrpnosti, s čimer so ga hoteli žaliti nekateri. Slavljencec ni nikoli tajil svojega pokolenja: jasno in odločno, spoštljivo in brez kančka jeze ter sovraštva do naroda sosedov se je zavzemal za pravice svojega naroda in se postavil v bran slovenski besedi. Vse tri hčere sta z ženo Vero samoumevno zaupala Slovenski gimnaziji v Celovcu, kjer so tudi maturirale. Podobno kot v domači Železni Kapli se je Tonči tudi na novem službenem mestu vključil v vaško življenje in med drugim ustanovil ter vodil Ansambel rogovcev v Trgu. V tem je navezal tudi stike z rogi in v Sloveniji.

Ko je leta 1964 njegov tast Karl Prušnik - Gašper ustanovil Klub prijateljev lova, je Tonči Haderlap seveda takoj postal član te strokovne in stanovske zveze slovenskih koroških lovcev in dolga leta opravljal odgovorne funkcije. Ob vsem delu in drugih obveznostih, zanimalo ga je strelstvo, navduševal se je za lovsko kinologijo, godel je na porokah in drugih slavnostih in še bi lahko naštevali, pa je našel čas tudi za poezijo. Predvsem ga je očarala lepota narave. Pred leti je izdal pesniško zbirko *Pesmi*. Druga zbirka še čaka doma v predalu mize, za katero zadnje mesece presedi precej časa. Odločil se je, da bo napisal svoje spomine na prehojeno življenjsko pot partizanskega puntarja, lovca, pesnika in družinskega očeta.

Za svoje delovanje in prispe-

vek k razvoju lovstva je Tonči Haderlap prejel vrsto odlikovanj. Zdravja, zadovoljstva in obilo prijetnih ur v krogu družine smo mu zaželeli ob njegovi 75-letnici člani Kluba prijateljev lova in številni lovski tovariši.

Franč Wakounig

Tragičen zajčji lov za gonički

Na sestanku lovskih čuvajev GL Medved - Kočevje, ki je bil 16. (ali celo 17.) oktobra 1974, smo se dogovorili, da bo manjša skupina lovcev odšla na lov na zajce. Lovili naj bi v Koprivniku pri Kočevju, v revirju poklicnega lovskega čuvaja Toneta Pojeta.

Lova, ki je bil 21. 10. 1974, smo se udeležili: Tone Novak, Jože Špehar, Leopold Žalec, Ignac Mišmaš in Poje. Na predvečer pred lovom me je Poje poklical in me prosil, naj s seboj pripeljem še brak-jazbečarko Ago, ki je večja sledenja po krvnem sledu, saj je prejšnji dan obstrelil košuto, ki bi jo bilo treba čim prej poiskati.

Z Ignacem Mišmašem sva se že zgodaj zjutraj odpravila iz Kočevja. Še v temi sva se pripehljala nad Koprivnik. Malo sva še

počakala, da se je zdanilo. Naši psi so bili že nestrpni in postajali so vse bolj nemirni v avtomobilu. Mišmaš je imel takrat dva psa oziroma psici, kratkodlaki istrski gonički. Eni je bilo ime Dina, ki je komaj dopolnila drugo leto, drugi pa Aza. Obe sta bili izredno dobri za sledenje in gonjo zajcev. Moji psici sta bili: Aga (brak-jazbečarka, ki je bila izredno dobra za krvni sled, in Berta, kratkodlaka istrska gonička, ki pa je bila dobra predvsem za gonjo zajcev.

Malo nad Koprivnikom, blizu nogometnega igrišča, sem Mišmaš s psicama napotil, naj gre čez greben mimo Ivančeve hiše, da bi prišel do kaluže, kjer se bomo sestali z drugimi lovci. Jaz sem odšel z obema psicama do čuvaja Pojeta, ki me je že nestrpno čakal pred njegovo hišo. Pripeljal sva se do mesta, kjer je prejšnji dan obstrelil košuto. Pripeljala sva se do spomenika, ki stoji med Koprivnikom in Hribom v bližini cestnega križišča. Poje mi je pokazal nastrel, jaz pa Agi. Kot da me je razumela, kaj hočem, je takoj napela slednji jermen in povlekla proti vasi Hrib, morda 250 do 280 m do drugega spomenika na čase NOB, ki pa je bil že v porušeni vasi



Hrib. Tam se je ustavila in se razgledovala v smeri proti cesti. Pogledal sem tja in le meter od ceste zagledal košuto, ki je že mrtva ležala ob cesti. Šel sem po avto. Poje jo pa je medtem iztrebil. Kmalu sem se vrnil s svojim »hroščem«, na katerem sem imel na zadnjem braniku narejen prt-ljažnik za prevoz uplenjene divjadi. S Pojetom sva ravno nalagala košuto, ko sva zaslišala strele. Pozneje sva izvedela, da je Mišmaš streljal na zajca. Košuto sva odpeljala v Koprivnik na Pojetov dom, kjer naju je čakal Špehar, ki je tudi pripeljal svojo košuto. Poje in Špehar sta še urejala košuti, jaz pa sem se odpeljal na vzhodni del Koprivnika, da bi se srečal s preostalimi. Pri kaluži sem se ustavil in spustil istrsko goničko Berto. Ago pa sem pustil v avtomobilu. Le nekaj korakov sem napravil, ko sem že zaslišal Bertin glas, značilen, kadar je prišla na sveže zajčje sledove. S tankim zvonkim laježem se je usmerila k bližnjemu brinovemu grmu, ki je bil le 40 do 45 m stran od mene. Puško sem imel že pripravljeno. Psica je prišla v bližino grma, iz njega pa se je kot puščica pognal zajec; ravno proti meni. Z dobro pomerjenim strelom sem ga položil na dlako. Psica je bila takoj pri njem in mi

ga lepo prinesla. Bil sem ji zelo hvaležen in sem jo potrepljal ter pohvalil. Žal pa je bila to zadnja zahvala dobri psici.

Zajca sem privezal na avtomobilski prt-ljažnik, sam pa sem stopil na drugo stran luže, morda le 100 metrov od avtomobila. Tudi tam je psica prišla na sveže zajčji sled in njena značilna cvileča gonja mi je takoj povedala, da je v bližini še drugi zajec. Že po naslednjih 5 do 8 metrih ga je dvignila. Zajca sem sicer videl, a je bil predaleč za strel. Tekel je ob robu gozda proti Rogu in mi kmalu izginil izpred oči. Psica ga je glasno in vztrajno sledila; njen glas se je počasi izgubljal. Na tistem kraju sem jo nato čakal še več kot uro. Laježa nisem slišal in tudi psica se ni vrnila. Nato sem zaslišal lajež psov, vendar drugačen od moje Berte. Mišmaševi psi so prignali zajca, ki pa me je presenetil, saj se je nenadoma pojavil za mojim hrbtom. Hitro sem se obrnil, vendar ga nisem mogel streljati. Zajec je tekel v isto smer kot tisti, ki ga je gonila moja Berta.

Kmalu zatem sta po zajčjem sledu pritekla Mišmaševa psa in se izgubila mojim očem v smer kot moja Berta. Še sem čakal na istem mestu, ko se je nekako po 10 minutah vrnila le ena Mišmaševa psica, Aza. Bila je zelo podobna moji Berti in sprva sem žele misliti, da je Berta. Aza se je vsa naježena stisnila k mojim nogam, gledala v smer, od koder je pritekla, in čudno tulila. Takoj sem pomislil na najhuje: da so v bližini volkovi. Nato je prišel še Mišmaš in ko je videl, da je pri meni le ena njegova psica, me je vprašal, če vem, kje je njegova druga psica, Dina. Kar brez ovinov sem mu povedal, da bova verjetno oba izgubila psici. Začuden me je pogledal, se trpko in prisiljeno nasmehnil ter mi dejal, če ga ne vlečem za nos. Nato sva psici čakala še približno 3 ure. Brez uspeha. Na tistem mestu sem pustil svojo pelerino, še vedno v upanju, da se bosta psici vrnila. Ves teden sem se vračal do mesta s pelerino v upanju, da bi se psici vrnila. Pa se nista. Prosil sem revirnega čuvaja Pojeta, naj poprosi stanovalce Koprivnika, če bi ju morda kdo kje videl, da bi nama sporočil. Nikoli ju ni nihče več videl ...

Tisti dan smo končali lov. Uplenili smo tri zajce, našli košuto in izgubili dve psici, Berto in Dino.

Z grenkim priokusom se še vedno spominjam na tisti lov, zato sem prosil prijatelja France-

ta, naj zapiše ta dogodek neprijetnega lova, na katerem sta v čeljustih volkov končali dve odlični gonički.

*Zapisal Franc Novak
po pripovedi Toneta Novaka.*

Tudi kune moramo držati na kratko!

Naši starejši lovci zelo radi pripovedujejo, kako so v začetku in sredi dvajsetega stoletja kune držali na kratko. Številčnost predvsem kun belic in zlatic v loviščih pa je bila za 50–70 % manjša od zdajšnje! V povojnih časih je bil lov na kune zelo zanimiv tudi zaradi izjemno cenjenega krzna, ki je dosegal velike vrednosti. To je spet razlika z zdajšnjimi časi, ko je krzno domala brez vrednosti, še več, dama v krznem plašču ali s krznem ovratnikom si niti ne upa na ulico v mesto, saj bi bila lahko deležna posmeha nekaterih naravovarstvenih ekstremistov (Dru-

vilčnosti kun pa moramo upoštevati tudi nasvet naših prednikov (starih lovcev), da je treba kune številčno držati na kratko. Zakaj? Kuna, še posebno belica, je v pravzaprav vsejeda, čeprav jo uvrščamo med zveri, ki naj bi bile pretežno mesojede. Izrazi-tejša mesojedka je zlatica, ki je vezana na strnjene gozdove.

Podnevi kune mirujejo v svojem drevesnem duplu, svojo naravno mesarsko obrt (beri potrebo) pa opravljajo skoraj samo ponoči. Lotijo se skoraj vseh vrst, ki jih štejem med malo divjad, plenijo ptičjo zalego, včasih se zagrizajo tudi v vrat mladiču srnjadi ali jelenjadi. Če ga napadejo, se jih ne ubrani celo bodeči jež. Najlažji plen za kuno pa je mladič (tudi odrasel) poljskega zajca.

V Sloveniji je minimalna številčnost poljskega zajca v vseh loviščih. Zato je treba kuni, kot njegovi glavni plenilski vrsti v lovni dobi nanju, izkoristiti za intenziven lov. Puška nikoli ni zdesetkala kune in je tudi ne bo. Številčnost kun se je zmanjšala



Foto: A. Raspet

Lani se je Rudolfu iz LD Porezen - Cerkno ob mesečini, ki je obsevala redno založeno mrhovišče, Diana nasmehnila kar sedemkrat ...

štvo za ukinitvev lova in varstvo pravic živali, nekateri ekstremni vegetarijanci, različna naravovarstvena društva in celo aktivisti stranke Zelenih). Dogajalo se je tudi, da so krznene plašče polivali z barvo ipd.

Za nas, lovce, sta temeljna skrb in naloga, da v naših loviščih ohranimo vrstno pestrost in da z divjadjo gospodarimo po načelih sonaravnosti in trajnostnega koriščenja ter se zavzemamo tudi za učinkovito varstvo habitatov divjih živalskih vrst. Čeprav je naloga zahtevna, lovci skušamo v naših loviščih ohranjati optimalno številčnost divjadi vseh vrst. Pri tako veliki šte-

na skrajni minimum le ob izbruhu gozdne stekline. Manjša pa je vedno v območjih, kjer zasedajo garje. Opaziti je, da se stanje hitro izboljša.

Da bi številčnost zajca povečali vsaj za kakšen odstotek, v LD Porezen - Cerkno zelo intenzivno in taktično lovimo kune belice; zlatice so pri nas zelo redke. Nova lovna doba je od 1. 11. do 28. 2. To je pozimi, ko je ponavadi največ snega. Skupina 3–4 lovcev s psom, priučenim za ta lov, največkrat terierjem, se večkrat odloči za lov na to vitko, elegantno, in eksplozivno hitro zver. Lov je najuspešnejši, plen pa skoraj zanesljiv, če pade do

5 cm snega. Čez dva dni, ko so že vidni sledovi divjadi na snegu, gremo lovci s terierjem obloviti posamezne predele lovišč. Na kmetijah v okolici Cerkna pes preišče vsak senik, kozolec, zapuščen hlev ali neobljudeno hišo. Največkrat so že na sveže zapadlem snegu vidni sledovi kunjih stopinj. Da je kuna res na seniku, naznani terierjev lajež. Ko pes enkrat zalaja v resnem tonu, kar najbolje razbere njegov vodnik, se morajo vsi strelci pripraviti, kajti kuna bo bliskovito švignila po najkrajši poti v najbližji gozd in se rešila. Če je strelec hitrejši od kune, se lovcu nasmehne Diana, v nasprotnem primeru pa obratno. S pomočjo terierja, ki zver spodi iz objekta (senik, kozolec, hlev, neobljudena hiša), marsikatera kuna konča svojo plenilsko življenje pri preparatorju.

Tudi ob stalno založenem mrhovišču je mogoče upleniti precej kun in lisic. V naši LD je več lovcev, ki uživajo na čakanju na kuno ali lisico ob luni ob mrhovišču. Le-tega oskrbuje in stalno zalaga naš prekaljeni lovec **Rudi Rudolf** iz Podlanišča nad Cerknim, ki je v lovnem letu 2004 ob luninem svitu uplenil kar 7 kun. Tako je povsem jasno, da če je sedem kun manj v lovišču, bo letos verjetno več zajcev. Zato bi si želeli več takih lovcev, kot je naš Rudi. Tudi marsikatero ptičje gnezdo bi ostalo. Seveda ne mislim trditi, da so samo kune krive za nizek stalež zajca; zavedam se spleta vseh drugih sprotnih negativnih vplivov nanj. Zajec ima poleg kune še veliko drugih naravnih plenilcev (lisica, krokar, siva vrana, kanja, skobec, kragulj, planinski orel), da sploh ne govorimo o učinkih

umetnih gnojil in škropiv. Zajec se bo samo enkrat najedel trave takoj po škropljenju in bo poginil. Takih primerov smo lovci v naravi videli že nešteto. Zato tudi v prihodnje še ni pričakovati večjega odstotnega povečanja številčnosti poljskega zajca.

Anton Raspet

Na lov raje s fotoaparatom kot s puško

Med rednejše sodelavce našega glasila Lovec, ki ga s pisanjem in s fotografijami pomagajo soustvarjati že mnoga leta, nedvomno sodijo tudi nekateri člani fotokluba Diana. Tako je opaziti, da so med našimi najbolj prizadevnimi in najvidnejšimi sodelavci, ki se ukvarjajo s fotolovom, predvsem **Martin Rovšček - Tinki** iz Tolmina, **Marko Pogačnik** iz Jesenic, **Marko Masterl**, **Janez Papež**, **Stane Lavrič** iz Kočevske, **Hrvoje Oršanič** iz Brežic, **Oskar Dolenc** iz Ljubljane in **Milan Cerar** iz Ljubnega ob Savinji. Kako ustvarjajo prečudovite naravoslovne fotografije divjadi, ptic, narave in preprostih ljudi, smo se prve dni aprila pogovarjali z **Milanom Cerarjem**, članom LD Ljubno ob Savinji.

Tam, kjer se v centru nekoč flosarskega središča Ljubno ob Savinji cesta odcepi proti mogočnemu Smrekovcu, že več kot stoletje živijo rodovi Cerarjevih. Več kot 140 let stara, iz kamna in lesa zgrajena nizka hiša ter mogočen leseni kozolec in star sadovnjak dokazujejo, da so tod živel pridni in skrbni gospodarji. Čeprav na zunanaj pa tudi v notranjosti hiše, ki je opremljena iz masivnega stavbnega in drugega pohištva, ne kaže, da pri Cerarjevih živijo tudi lovci, pa temu ni tako.

»Čeprav sem z očetom Jožetom, ki je tudi član naše lovske družine, rad hodil na lov žeavnega leta 1974, sem pravi lovec postal šele leta 1985. Čeprav nisem bil nikoli deležen kakršne koli funkcije v naši LD, nisem tega jemal kot slabo, saj smo vedno izvolili zaupanja vredno vodstvo, ki uspešno vodi eno večjih slovenskih lovskih družin. Sem se pa vedno trudil delovati tako, da sem bil zgled drugim. Predvsem menim, da lov ni samo lovska puška, ampak je lov tudi in predvsem velika skrb za divjad, naravo in zgled pristnega



Foto: F. Rotor

Milan Cerar z Ljubnega v Savinjski dolini je bolj zagrizen fotolovec kakor lovec, kar tudi brez sramu odkrito prizna.

lovskega tovarištva ter možnost za opazovanje tudi nelovnih divjih živali. Sem pa za svoje delovanje v naši LD dobil znak za lovske zasluge in priznanje Celjske lovske zveze, predvsem za dolgoletno vodenje lovskih gostov,« je v lepem savinjskem narčaju začel pripovedovati Milan Cerar. »Naša LD upravlja kar s 7600 ha velikim loviščem, v katerem je 70 lovcev, med katerimi prevladujejo starejši lovci. Zaenkrat pri nas ne kaže na zmanjševanje števila članstva, saj v našo LD prihaja vedno več lovcev iz drugih LD, predvsem zaradi našega bogatega lovišča. Ponosni smo, da je v našem lovišču največja zastopanost gozdnih kur v Sloveniji. Na prvem mestu je divji petelin, ki zaenkrat še ohranja zadovoljivo številčnost, ki pa ni tolikšna, da bi lahko ponovno postal loven, kar si želijo nekateri lovci. Žal je tudi pri nas tako, da je pesem teh velikih trubadurjev iz leta v leto redkejša,« je pokazal zaskrbljenost naš sogovornik.

Milan Cerar, ki, kakor sam pravi, nikoli ni bil preveč navdušen za lov s puško, je svoje lovske poslanstvo pred več kot 20 leti začel bogatiti in plemeniti z naravoslovnim fotografiranjem – fotolovom.

»Za fotolov sem se navdušil že zelo zgodaj. Lahko rečem, odkar smo pred 40 leti pri nas doma dobili televizijo. Takrat sem namreč videl, kako v Afriki snemajo divje živali; to mi je to ostalo v spominu in bilo bi je zelo všeč. Ko sem hodil v sedmi razred OŠ, sem si kupil svojo prvo knjigo Zakladnica narave, ki mi je bila tudi mentorica pri spoznavanju

narave,« se še vedno rad spominja svojih naravoslovnih začetkov Milan. »Za fotolov me je navdušilo tudi naše glasilo Lovec, ki že mnoga desetletja z lepo domačo slovensko besedo in fotografijami opravlja veliko naravoslovno poslanstvo. Največ zaslug za to imata uredniški odbor in odgovorni urednik Boris Leskovic, ki je že vrsto let tudi član Kluba Diana. Člani si štejejo v čast, da lahko lovci in tudi drugi člani objavljamo svoje fotografije v priljubljenem Lovcu. Lahko rečem, da urednik, ki ima glede objave sicer stroga merila, nikoli ni dajal prednosti zgolj lovcem, pač pa uspehim naravoslovnim fotografijam vseh članov. Moj vzornik in idol je še vedno Janez Papež, ustanovni član našega kluba. V njem ne vidim samo odličnega fotografa, ampak tudi dobrega prijatelja, čeprav ni lovec.«

Želja po lastnem fotoaparatu se mu dolgo ni uresničila. Milan najraje fotografira gozdne živali, predvsem ptiče. Samo v starem sadovnjaku pred domačo hišo, v katerem so stare jablane podobne stoletnim viharnikom, v njih čez leto gnezdi in se občasno zadržuje več kot 54 vrst ptic. Kar na domačem dvorišču si je postavil maskirni šotor, iz katerega je fotografiral mnoge redke ptice, katerih mnogi posnetki so bili objavljeni tudi v Lovcu.

»Končno sem si leta 1984 lahko kupil prvi lastni fotoaparat »ruski fotosnajper ZENT« s 300 mm teleobjektivom. Že kar na začetku mojega prvega dne na fotolovu sem imel smolo. Ko sem se z novim fotoaparatom vračal domov iz Ljubljane, se mi je pri fotografiranju kanje ob cesti pokvaril selenski svetlomer, ki ga nikoli več ni bilo mogoče popraviti. Čeprav sem moral pozneje pri fotografiranju vse nastaviti ročno, sta bila veselje in zadovoljstvo pri fotografiranju živali in narave iz dneva v dan večja. Sedaj se na fotolov odpravim z novim fotoaparatom Canon EOS 5 s 400 mm teleobjektivom in stojalom. Prepričan sem, da je s puško mnogo lažje pridobiti lovske trofeje kot s fotoaparatom, pa še žival živi naprej. Zato mi vse trofeje, ki sem jih pridobil s puško, ne pomenijo toliko kot z zahtevnim fotolovom dobljene uspele fotografije. Član kluba Diana sem že dobrih 15 let. Leta 2003, ob 30-letnici našega kluba, sem bil organizator srečanja na pobočjih Smrekovca in Komna. Ob zaključku smo v Ljub-



Kunji habitat na Poreznu

Muflonova ribica, nadevana s šparglji

Za šest oseb potrebujemo:

dve muflonovi ribici, teži po 600 g, 400 g zelenih špargljev, 300 ml dobre temne divjačinske omake, 30 ml hruškovega žganja, 100 g masla, dve žlici dobrega oljčnega olja, nekaj kapljic balzamičnega kisa, 100 ml sladke smetane, čajno žličko sladkorja, sok pol limone, sol, poper.

Muflonove ribice kvasimo vsaj pet dni. Dobro očiščene vseh žilic in kit mariniramo prav tako pet dni v sončničnem olju. Povsem odcejene osušimo s kuhinjskim prtičkom, jih posolimo in popopravimo. Medtem z lupilcem tanko olupimo zelene šparglje, na debelejšem koncu odrežemo oleseneli del, jih zložimo v kozico, dodamo žličko soli, limonin sok, žličko sladkorja ter kapljico oljčnega olja. Prelijemo jih s kropom in pokrite kuhamo pet minut. Šparglje previdno pobiramo iz kroga ter jih zlagamo v ledeno mrzlo vodo, ker le tako obdržijo zeleno barvo. Odcejene in dobro osušene zložimo za petnajst minut v zamrzovalnik.

Z ostrim nožem zarežemo v muflonovo ribico, v zarezo vtaknemo na pol zamrznjene šparglje ter ribico opečemo na mešanici oljčnega olja in masla. Ko meso dobi zeleno barvo, prilijemo hruškovo žganje, posodo potresemo, prilijemo temno divjačinsko omako, po okusu začínimo, dodamo nekaj kapljic balzamičnega kisa, prilijemo sladko smetano za kuhanje ter na kratko povremo.

Muflonovo ribico razrežemo, kot kaže fotografija. Kose zložimo na krožnik, oblijemo s fino precejeno omako ter ponudimo z domačimi sirovimi štruklji.

Damjakovi sredozemski fileji z mozzarelo

Za šest oseb potrebujemo:

900 g tanko narezanih rezin damjakovega fileja, 90 g sira mozzarella, pest svežih bazilikinih listov, čajno žličko origana, 100 ml oljčnega olja, 12 paradižnikov – češnjencev, štiri stroke česna, 200 g črnih grških oliv, sok ene limone, žlico sesekljanega peteršilja, 150 ml suhega belega vina, 100 g ovčjega sira, sol, sveže mlet poper.

Iz natančno očiščenih filejev, ki smo jih štiri dni marinirali v olivnem olju in limoninem soku, narežemo zelo tanke rezine mesa. Z njimi obložimo omaščen pekač. Meso lahko zložimo navzkrižno v večjih plasteh, vendar moramo vedno, preden nalagamo drugo

plast, prejšnjo pokapati z oljem. Čez meso naložimo tanke rezine sira mozzarella, čezenj pa polovičke češnjencev s prerezano stranjo navzdol. Vse skupaj potresemo z grobo nari-banim ovčjim sirom, popopravimo, potresemo grobo razrezane liste sveže bazilike in sesekljane črne olive brez koščic.

V drugi ponvici na maščobi zadišimo fino sesekljan česen, ga takoj zalijemo z belim vinom, potresemo s peteršiljem, na hitro prevremo in s sokom prelijemo meso. Takoj ga postavimo v vročo pečico in ga petnajst minut pečemo pri temperaturi 22 °C. Postrežemo s solato iz mladih kopriv, ki jim dodamo z vilicami strta mehko kuhana jajca.

Zajčji medaljoni z brstičnim ohrovatom

Potrebujemo:

25 dag brstičnega ohrovta, 6 žlic naribane parmezana, 6 žlic raztopljenega masla, 2 zajčja hrbta brez kože, 2 žlici olja, 3 žlice masla, pol žličke popra, žlico drobno zrezane drobnjaka, 60 ml konjaka, 2 žlički pekoče gorčice, 3 žlice limoninega soka, 2 dl smetane, žličko soli.

Pečico segrejemo na 225 °C. Ohrovt očištimo, operemo in skuhamo v slani vodi le toliko, da zavre, potem vodo odlijemo v drugo posodo, ohrovt potresemo s parmezanom, polijemo z maslom in ga v pečici hrust-



Kulinarični kotiček

ljavo popečemo. Iz zajčjih hrbtov odstranimo fileje. Z ostrim nožem odstranimo tanko vrhnjo kožico ter meso razrežemo na 2 do 3 cm široke medaljone. Namažemo jih z gorčico, pokapamo z limoninim sokom in jih pokrite pustimo na hladnem vsaj dve uri. Medaljone posolimo, popopravimo, olje in maslo segrejemo v posodi ter meso na hitro popečemo. Potem znižamo temperaturo in na obeh straneh pečemo še 4 minute. Meso potresemo z drobnjakom, polijemo s konjakom in na plinskem štedilniku flambiramo. Meso vzamemo iz posode in ga postavimo na toplo. Gorčico in limonin sok vmešamo v omako, dodamo smetano in zgostimo; solimo na koncu. Meso polijemo z omako. Ohrovt in meso postrežemo ločeno.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net



Muflonova ribica, nadevana s šparglji

nem postavili razstavo naravoslovnih fotografij. Veliko mi pomeni, da sem sodeloval pri snemanju filma o Velikem petelinu, ki je bil posnet v naši LD. Pri snovanju filma ima veliko zaslug tudi sodelavec Lovca Damjan Kljajič.

Milan svojo šestčlansko družino preživlja z mizarским de-

lom, saj mu je bila ljubezen do lesa položena že v zibelko. Že njegov stari oče Pepč je živel z lesom kot gozdni delavec in flosar. Les pa ni bil tuj tudi njegovemu očetu; bil je med prvimi mladimi obrtniki v Zgornji Savinjski dolini, ki mu v je les dajal ne preveč dober zaslužek za razkošno življenje, kot sam rad reče.

Čprav Milan z mizarским delom ni nikoli toliko zaslužil, da bi lahko zaživel lažnejše življenje, mu je v veliko zadovoljstvo, da je s svojim skrbno izdelanim pohištvom osrečil marsikaterega slovenskega lovca in druge naročnike. Skromen kot je, ima veliko prijateljev med lovci in občani Ljubnega. Vsaj

nekaj nas je med njimi, ki znamo ceniti tudi njegovo fotolovsko znanje in njegove posnetke, ki jih vedno dokumentira in podkrepi tudi z natančnejšimi pisnimi podatki. To daje vsaki naravoslovni fotografiji še dodatno vrednost, ki se je zaveda tudi avtor.

Franc Rotar

Ženski lov in pozdrav lovini

Ni lahko biti lovčeva žena. Z marsičim se mora sprijazniti v trajanju zakonske zveze. Čudne misli ji rojijo po glavi, ko mož še v popolni temi zapusti posteljo. Pravi, da gre na srnjaka, da mora biti še pred zoro na preži, da bo sabo vzel še pripravnik ... Kaj če ni to kakšna pripravnica? Na preži je prostora za dva, marsikaj bi se lahko zgodilo. »Saj se me ponoči še dotaknil ni. Kdo ve, kje so bile njegove misli? Pa še sobota je, ko bi bilo za zakonske obveznosti nekaj več časa.« Vrsta slabih slutenj ji ne pusti spati ...



Spomin na »ženski lov«, ki je bil 28. 11. 2004 v lovišču LD Dobrna.

Potem jesenski lovi, ko je treba poskrbeti za malico. »Kaj bi mu dala v nahrbtnik, samo ob kruhu ne bo preživel. Brez klobase ne bo šlo, čeprav je slana in ga bo mučila žeja. Kako bo pripeljal domov, če bo žeja le prehuda?« Same nepotrebne skrbi.

Nekje oktobra pa naenkrat pošta s povabilom: **Lovčeve žene, vljudno vabljeni na tradicionalni ženski lov!** Zbirališče pred Gostilno Lovca na Dobrni. »Si videla, pa le niso pozabili na nas,« so modrovale pred trgovino. »V nedeljo nam ne bo treba kuhati kosila.«

Lep dan se je obetal, ko smo se lani, 28. 11., zbrali pred Gostilno Lovca. Iz velikega lonca se je že kadilo. Dišalo je po kuhanem vinu in čaju, zraven pa je bila velika košara svežih žemljic. Dobra podlaga za naporen dan, ki je bil pred nami. Po okrepitevi brž na pot, do zbornega mesta v Vrbi Pri Švabovih, kjer smo se ustavili. Kratek pozdravni nagovor predsednika LD in opozorilo lovovodje z opisom, kako bo potekal lov ter kakšno naj bo obnašanje udeležencev glede varnosti na samem lovu. Šale na

stran, šlo je za res! Lovski rog je zatrobil. Po predvidenem načrtu je pogon potekal brez posebnosti v smeri proti Socki. Lovili bomo samo lisice, je bilo rečeno na začetku pogona. Kot bi vedele za nevarnost, so ostale v luknjah in odnesle celo kožo.

Pri Sv. Miklavžu je zvonilo poldne, ko smo se zbrali pri mostu v Socki. Lovski rog je ponovno zatrobil. »Zbor ob lovni,« je bilo slišati kratko povelje. »Kakšni lovini, saj nismo ničesar uplenili,« se je oglašil ženski glas. Lovovodja Marjan je od nekod prinesel dve sivi vrani. »Kje vraga ju je pa dobil, saj ni nič počilo?« Lepo ju je položil pred zbrani zbor, se postavil na na-

sprotno stran ob starešini LD in nekam čustveno spregovoril: »Upljeni divjadi, za lovski blagor – hvala!« Vsi smo sneli klobuke z glave in odgovorili: »Hvala!« Je že tako, tudi vrane so del narave, divjad, čeprav ne vedno in povsod zaželeno.

Ženski lov je bil tako končan; nekateri mu pravijo tudi »babja jaga«. Starešina Jože nas je povabil nekaj sto metrov naprej v



Letošnjega lovskega veleslaloma savinjskih in koroških lovcev na Ravnah na Koroškem se je udeležilo več kot 70 tekmovalcev. Po razglasitvi rezultatov je bilo več zadovoljnih kakor razočaranih.

Bife Koprivnik, kjer je že dišalo po goveji juhi. Nazdravili smo uspelemu lovu, pa tudi tisto Kol'kor kaplic tol'ko let je bilo slišati, preden smo se razšli.

A. Mogu

Lovski veleslalom na ravenski Poseki

Na smučišču Poseka, ki leži na robu železarskega mesta Ravne na Koroškem, že več let potekajo tudi Fis tekmovanja v slalomu za Ravenski pokal. Zadnjo februarso soboto je bilo tam lovsko smučarsko tekmovanje. Tudi letošnje tekmovanje je potekalo ločeno: za 10-jubilejni Prežihov pokal, ki ga tradicionalno organizira LD Prežihovo - Kotlje, ter 2. tekmovanje za prehodni pokal Koroške lovske zveze (KLZ). Da so na Ravnah resnično tekmovali lovci, je bilo vidno tudi na smučišču, saj so lovci smučarji tudi tokrat tekmovali v običajnih lovskih oblačilih. Škornje in pohodne čevlje so zamenjali s sodobnimi smučarskimi čevlji, krplje in lovsko palico pa s karving smučmi in smučarskimi palicami. Tudi po svoji lovski prešerni družabnosti so številni tekmovalci in drugi lovci, ki so prišli bodrit svoje lovske tovariše, ves čas dokazovali, da se slovenski lovci še kako znajo zabavati tudi takrat, ko narava miruje in ko v lovišču ni pravega dela. Letos je na smuču stopilo več kot 70 lovcev iz 12. gorenjskih, savinjskih in koroških lovske družin.

Organizatorji letošnjega Lovskega veleslaloma na Koroškem so se nedvomno izkazali kot dobri gostitelji. Novi lovski dom LD Prežihovo je bil kar premaj-

hen, da bi lahko vsi smučarji in njihovi lovski tovariši posedli in pojedli sicer res obilno in okusno koroško malico, ki so jo pripravili hotuljski lovci. Tudi številni pokali in medalje, ki sta jih krasila gravirana emblema LD Prežihovo in Koroške lovske zveze – pripravilo jih je **Graverstvo Vinkler** z Brdinja pri Ravnah – so samo dokazovali, da je štiričlanski organizacijski odbor, ki ga je vodil **Tone Navodnik**, podpredsednik KLZ, dobro opravilo svoje poslanstvo.

Do tu je bilo vse lepo in prav. Ker lovci pač nimamo svoje merilne opreme, pa tudi ne za to usposobljenih smučarskih sodnikov, so organizatorji celotno izvedbo tekmovanja zaupali ravenskemu športnemu zavodu, torej smučarskim delavcem smučišča Poseka. Ti so pripravili in postavili res dobro veleslalomsko progo. Niso pa v celoti opravičili svojega (ne)znanja pri merjenju obeh tekem. Sicer ga tudi niso mogli, ko pa so se merjenja časov lotili z radijsko vode-



Po lovskega veleslaloma na Ravnah je v lovskega domu LD Prežihovo - Kotlje za pravo lovsko razpoloženje poskrbel tudi Jaka Matijevič iz LD Luče ob Savinji.

no – beri brezžično – merilno napravo, ki je bila sodobna pred več kot dvajsetimi leti. Ker so njeno delovanje menda včasih zmotili zunanji vplivi, nekateri izmerjeni časi niso bili povsem natančni in pravilni. Res pa je tudi, ne vemo zakaj, da izvajalci tekme niso poskrbeli za avtomatičen zapis rezultatov merjenja, ampak so to opravili ročno. Prav ob tem so nastali nekateri napaki zapisov.

Čeprav nekateri tekmovalci niso bili zadovoljni z rezultati tekmovanja (to se dogaja tudi na svetovnem pokalu), so organizatorji vseeno podelili kar 18 lepih pokalov in 12 medalj. Se pa vsem, ki menijo, da se jim je na Ravnah zgodila krivica, ob tej priložnosti javno opravičujejo.

Franc Rotar



Ob otožnih zvokih lovskih rogov smo se na mirno-pokopnem pokopališču z vsemi lovskimi častmi poslovili ob **Franca Brajerja st.**, dolgoletnega člana Lovske družine Mirna Peč, ki je umrl 27. 12. 2004 v 86. letu starosti v novo-meški bolnišnici. Pogreba so se udeležili številni lovci iz več LD in z več lovskimi prapori.

Franč st. se je rodil 23. 10. 1918 v Karteljevem, kjer je preživel mladost. Po drugi svetovni vojni, v kateri je bil udeleženec NOB, si je dom in družino ustvaril v Mirni Peči.

Brajer je bil organiziran lovec od leta 1953, torej več kot 50 let. Kmalu po včlanitvi so mu takratni mirno-peški lovci zaupali odgovorne funkcije. V letih od 1955 do 1957 je bil blagajnik lovske družine, v letih od 1958 do 1959 in od 1975 do 1976 je bil predsednik LD, v NO je bil med letoma 1969 in 1970, v Komisiji za ocenjevanje škode od divjadi pa je bil v letih od 1971 do 1973. Več kot 10 let je bil tudi gospodar lovskega doma v Globodolu.

Udejstvovanje Franca Brajerja st. je v LD Mirna Peč zapustilo vidne sledove. Da je bil njegov prispevek upoštevan, dokazujejo tudi njegova družinska priznanja in odlikovanja. Prejel je znak za lovske zasluge in red III. stopnje Lovske zveze Slovenije.

Hvala ti, Franc, za vse!

LD Mirna Peč – L. P.



V starosti 78 let je 5. 1. letos po kratki in hudi bolezni nenadoma umrl **Vinko Razgoršek**, član LD Slovenj Gradec. Vest o smrti je slovenjgraške lovce, koroške ribiče in mnoge še toliko bolj presenetila, saj je bil Vinko, ki je bil s svojim prešernim nasmehom in dobro voljo ambasador naše LD, še pred nedavnim čil in zdrav, poln pozitivne življenjske energije.

Vinko, ki se je rodil 2. 2. 1927. leta, je bil že v zgodnji mladosti tesno povezan z naravo. Član LD Slovenj Gradec je postal leta 1960. Leta 1971 je bil tudi član LD Dolič, ki ga je lani imenovala za svojega častnega člana. Z neizmernim odgovornim čutom do narave in divjadi, z dobrim in poštenim odnosom do lovskih tovarišev in drugih, predvsem pa kot dober in neutrujen organizator je vsa leta njegovega lovskega poslanstva deloval v raznih komisijah. Še posebno uspešen je bil v gospodarski komisiji. Mnoge vsakoletne delovne akcije pri čiščenju in varovanju narave, pri urejanju mnogih lovskih stez na pobočjih ob vznožju Uršlje gore in pri izdelavi lovskotehničnih naprav brez njegovega delovnega člana in dobre organizacije ne bi bile tako uspešne in privlačne, kot so bile.

Razgoršek je že leta 1975 uspešno opravil tudi izpit za lovskega čuvaja. Kmalu je postal vodja čuvajske službe, ki jo je z veliko odgovornostjo in ponosom opravljal več desetletij, do smrti. Od leta 1966 do 1967 je bil tajnik od leta 1968 do 1969 pa gospodar

LD. Bil je tudi pooblaščen prevzemnik in preglednik uplenjene divjadi. Vinko je vedno rad poudarjal, da sta lovčevu delo in poslanstvo v lovišču, čeprav tudi lovske politike ni zaničeval. Kot dober poznavalec lovskih revirjev in dolgoletni izkušen lovec je bil mentor mnogim mladim lovcem. Z njim so radi odšli na lov tudi starejši lovci. Še posebno smo mu slovenjgraški lovci hvaležni za uspešno vodenje lovskih gostov, predvsem pa prijateljev iz LD Srdač – Hum ob Sotli, kar je v svojem poslovnem govoru povedal predstavnik omenjene hrvaške LD. Vinko se je kot odlični strellec udeleževal mnogih strelskih tekmovanj v Sloveniji, s katerih je domov prinašal številna priznanja. Nikoli mu ni bilo težko poprijeti za delo pri gradnji družinskega strelišča v Zancanih in pri začetnih ter obnovitvenih delih pri gradnji lovske kočice na Selah. Vinko je bil vsa leta tudi odlični rejec in vodnik lovskih psov, zato ga je KZS odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge. Za delo in trud, ki ju je vlagal v dobro divjadi in slovenskega lovstva, ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, ZLD Maribor pa mu je podelila svojo plaketo. Bil je tudi vnet ribič in dobitnik odlikovanj III., II. in I. stopnje RZS.

Vinko Razgoršek je bil znan po dobri organizaciji lovskih pogrebcev. Zato je bilo tudi njegovo slovo na slovenjgraškem pokopališču dobro pripravljeno. Zaradi izbranih besed starešine LD Slovenj Gradec in ubranega petja pevcev LO LD Prežihovo, ki so mu zapeli pesem Uršlja gora, ki mu je bila tako pri srcu, so se marsikateremu lovskega tovarišu in drugim, ki so ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti v večna koroška lovišča, orosile oči.

Dragi Vinko, s tvojim odhodom smo koroški lovci izgubili dobrega, vedrega in poštenega lovca, narava in divjad pa skrbnega ljubitelja in varuha. Hvala ti za tvoj prispevek pri ohranjanju in razvoju slovenskega lovstva.

LD Slovenj Gradec – D. L.



Člani zelene bratovščine iz LD Dobrava in soslednjih LD smo obnemeli ob žalostni novici, da se je 16. 2. 2005 ustavilo plemenito srce lovskega tovariša **Zdenka Trojice** v Slovenskih goricah. Bil je naš iskren prijatelj, sopotnik, učitelj, ki je z osebnim zgledom in dejanji vneto dokazoval privrženost zeleni bratovščini, ljubezen do narave in njenih darov. Rodil se je leta 1931 v bližnjem Lenartu, od koder se je družina preselila v Sveto Trojico, kjer si je tudi Zdenko ustvaril varen in topel dom. Izučil se je za avtomehanika, delal v znani mariborski tovarni TAM, se nenehno izpopolnjeval in bil vrhunski testni voznik ter preizkuševalec motorjev vse do upokojitve.

Pokojni Zdenko je bil ena zadnjih velikih lovskih legend, ki so soustvarjale in oblikovale zgodovino lovstva v Slovenskih goricah v zadnjih petdesetih letih. Kmalu po ustanovitvi LD Cerkvenjak, leta 1954, se je tudi Zdenko pridružil peščici lovskih zanesenjakov in začel sodelovati v aktivnostih LD. Čeprav je imel veliko drugega dela in skrbi, se je z vsem srcem vključil v zeleno bratovščino in kmalu prevzel najodgovornejše naloge. Že v začetku 60-ih let prejšnjega stoletja je bil na čelu LD, takrat imenovane Cerkvenjak, zdaj Lovske družine Dobrava. Bil je dober starešina in le njemu se lahko zahvalimo, da imamo danes v Dobravi lovski dom in varno domovanje na svojem. Imel je voljo in pogum, da je leta 1963 skupaj s še nekaterimi lovskimi tovariši zastavil svoje ime, ugled in celo lastno premoženje za nakup takratnih nepremičnin in objektov v Senarski na območju Dobrave. Tako je za vselej zagotovil varen dom za mnoge generacije lovcev, s katerimi je delil dobro in slabo. Leta 1964 je na takratnem Občnem zboru kot starešina LD z zadovoljstvom poročal članom, da so opravili veliko delo, ki

se bo dragoceno obrestovalo. In ni se motil, saj je Dobrava postala priljubljeno zbirališče zelene bratovščine in mnogih domačinov, s katerimi je LD vedno dobro sodelovala. Tudi v napornih letih gradnje novega lovskega doma, v letih 1972 do 1974, je bil med prvimi, ki so predano in požrtvovalno gradili nov objekt. Kot takratni gospodar LD Dobrava je imel še druge obveznosti in vse je vestno izpolnil. To je bila ena od njegovih odlik in vrlina, ki jo je prenašal tudi na mlajše lovce. Še zlasti je poudarjal prepričanje, da je treba s sadovi in darovi narave ravnati preudarno in pošteno. Kar ji vzamemo, ji moramo vrniti – če ne, nam tudi ona ne bo več naklonjena. Več mandatov je bil član UO LD, leta 1984 je znova prevzel naloge starešine LD Dobrava in jo uspešno vodil do leta 1986. Tedaj je bil tudi član Sveta Lenarškega LGB. Po letu 1986 je bil večkrat mandat član NO LD Dobrava. V mlajših letih pa je pokojni Zdenko daleč naokoli slovel kot izjemen strellec, ki je veliko prispeval k razvoju in promociji lovskega strelstva. Vse to in še marsikaj priča o njegovem bogatem razdajanju in delovanju v lovski organizaciji, in sicer ne samo v naši lovski družini, pač pa tudi v okviru Lenarškega lovsko-gojitvenega bazena in LZ Maribor. Zdenko je bil še posebno priljubljen med mladimi, na katere je prenašal znanje in izkušnje. V mlade je neizmerno verjel in jim zaupal. Zaradi njegove iskrenosti, skromnosti in odkritega prijateljstva ga bomo še bolj pogrešali.

Velika množica članov zelene bratovščine od blizu in daleč, ki ga je pospremila k zadnjemu počitku, je bila le še dokaz več o njegovi priljubljenosti in velikem spoštovanju, ki ga je užival med lovci. Člani LD Dobrava smo mu globoko hvaležni za plemenito razdajanje v dobro narave in divjadi, za velikanski prispevek k utrjevanju lovske organizacije, za prijazne besede in nasvete ter za iskreno prijateljstvo, ki ga je delil z nami.

Hvala ti za vsa dobra dela, spoštovani lovski tovariš Zdenko. Želimo ti miren počitek na tvojiskem pokopališču.

LD Dobrava – M. T.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Franč Slamič, LD Starše, * 11. 11. 1922, † 14. 4. 2005.

Janez Hartman, LD Litija, * 21. 10. 1939, † 3. 5. 2005.

Mirko Kranjc, LD Šmartno pri Litiji, * 4. 11. 1926, † 20. 4. 2005.

Ivan Kukec, LD Podkum, * 5. 8. 1935, † 27. 3. 2005.

Boris Pflaum, LD Storžič, * 21. 3. 1940, † 30. 12. 2004.

Alojz Rauh, LD Vurmat, * 27. 5. 1927, † 5. 12. 2004.

Anton Tomšič, LD Kočevje, * 4. 7. 1929, † 19. 4. 2005.

Maks Manfreda, LD Kobarid, * 16. 10. 1929, † 10. 4. 2005.

Franč Slamič, LD Starše, * 11. 11. 1922, † 14. 4. 2005.

Leopold Mavrič, LD Ruše, * 22. 10. 1935, † 3. 4. 2005.

Ciril Mikelj, LD Šentlambert, * 28. 2. 1925, † 6. 4. 2005.

Umrliim časten spomin!

Franč Pirc, LD Kočevje, * 17. 2. 1930, † 6. 4. 2005.

Franč Prelog, LD Cirkulane, * 2. 1. 1953, † 2. 4. 2005.

Pavel Seljak, LD Dole nad Idrijo, * 18. 4. 1932, † 20. 3. 2005.

Metod Štucin, LD Porezen, Cerkno, * 21. 5. 1940, † 2. 1. 2004.

Jožef Tušek, LD Porezen, Cerkno, * 12. 4. 1937, † 26. 12. 2004.

Maksimilijan Filipič, LD Otavnik, * 3. 11. 1938, † 26. 1. 2005.

Alojz Mali, LD Storžič, * 24. 4. 1932, † 11. 4. 2005.

Franč Korošec, LD Cajnarje, * 22. 8. 1929, † 1. 1. 2005.

Pavel Ažber, LD Škale, * 12. 3. 1929, † 23. 3. 2005.

Vinko Mlinar, LD Žiri, * 16. 1. 1917, † 3. 1. 2005.

OPOZORILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD obveščamo, da nam morajo vse **zapise o umrlih** (pa tudi o jubilarjih) obvezno poslati **pravočasno** tudi **v elektronski obliki** (disketa + zapis) ali posredovati na naš e-naslov: lovec@lovska-zveza.si.

Slike in uraden dopis (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pošljite z navadno pošto.

Še vedno veljajo natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov, ki so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 11/2000, str. 93 in 1/2005, str. 40.

Uredništvo

Vtis kinološkega sodnika iz Slovenije

Že Jurij Rihtaršič, naš vodja ekipe in predsednik vzrejne komisije (VK) goničev ter kinološki sodnik je izvrstno opisal v Lovcu, 3/2005, in Kinologu, 3/2005, da smo se tudi Slovenci udeležili *Evropskega pokala visokonogih goničev FCI – Piacenza, Italija, 2004*. Zato bi rad tudi osebno, kot sodelujoči sodnik, dodal in izrazil sodniško počutje ter vtise na evropskem tekmovanju visokonogih goničev, ki od kinološkega sodnika zahteva pravzaprav vrhunec teoretičnega in praktičnega znanja ter tudi dovolj izkušenj.

Vodja naše ekipe, **Jurij Rihtaršič**, mi je povedal, da so kot sodnika na Evropskem pokalu za visokonoge goniče FCI – Piacenza, Italija, 2004, določili tudi mene. Povedal sem mu, da doslej sicer še nikoli nisem sodil na evropskem prvenstvu, a je z mojo sodniško udeležbo vztrajal.

V popoldanskih urah v četrtek, 9. 12. 2004, smo se po osmih urah vožnje namestili v hotel Klas v Piacenzi, ki je bil rezerviran za nas. Čez dobri dve uri je vodja evropskega sodniškega zbora iz Norveške sklical vse sodnike in nam razložil potek in predstavil pogoje tekmovanja. Norvežan je posvet vodil v angleškem jeziku. S tolmačevo pomočjo sem pozorno poslušal, čeprav je bilo vse prevedeno v vse evropske jezike držav, ki so s psi in sodniki nastopale na evropskem pokalu. Samo slovenskega prevoda ni bilo, zato smo se Slovenci čutili zelo podcenjene. Z mislijo, da smo majhna država, smo se potolažili (kot se bomo morali očitno še velikokrat) in potrebno znanje pridobili iz hrvaškega prevoda. Pomislili smo, da ob odprtju tekmovanja morda sploh ne bo razobešena slovenska zastava.

Zvečer smo se iz Piacenze z avtobusom peljali na otvoritveno slovesnost v 80 kilometrov oddaljeni grad. Sama organizacija odprtja tekme je bila na vrhunskem evropskem nivoju. Smolo smo imeli samo slovenski in hrvaški vodniki psov, ki smo svoje štirinožne prijatelje peljali z avtom za našim avtobusom in so zaostali za avtobusom. Ker niso poznali poti do gradu, so se vrnili v hotel Klas. Od tam so potem s hotelskim vodnikom z zamudo le prišli do gradu. Konec dober – vse dobro in so se tudi slovenski

vodniki z našimi, kaj bi rekel (ne)avtohtonimi goniči (kratkodlakimi in resastimi istrijanci in posavci) predstavili javnosti. No, pa je le zaigrala slovenska himna in tudi naša zastava je pravilno visela na zidu (ne kot tolikokrat, slovaška).

Polovica od 26 prijavljenih tekmovalcev v kategoriji POSA-

travnik, po katerem je bila speljana cesta, na kateri so bili opazovalci in sodniki, se je obrnil in tekel nazaj skoraj v isto smer v gozd, od koder je prej pritekel. Torej sta se s psom srečala, pes ni prišel po zajčjem sledu za zajcem na travnik, ampak ga je v gozdu gonil še sedem minut. Zato sta mu sodnika tudi priznala

Ob tako hudi evropski konkurenci in glede na majhnost države Slovenije se je naša tekmovalna ekipa zadovoljna in z veseljem v nedeljo dopoldan, 12. 12. 2004, vračala v domovino z doseženimi rezultati: 3., 8. in 18. mestom.

Anton Raspet



Foto: A. Raspet

Vodnik Lado Raztresen pred kinološkima sodnikoma neposredno pred izpustitvijo svoje posavske goničke na tekmovalno delo v lovišče

MEZNO in v dveh označenih kot TROP se je pomerilo v petek, 10. 12. 2004. Sodelovali smo tudi vsi določeni sodniki. Vsi smo se vključili že ob šesti uri zjutraj. Preden so se vse ekipe vseh držav razporedile po terenu in prišle na teren, je ura odbila deset.

Vsak tekmovalec je imel dva sodnika (vsak iz druge države). Jaz sem sodil skupaj s sodnikom **Chiesom** iz Švice delo malega angleškega zajčarja – beagla z imenom Affe, ki ga je vodil **Erik Blom** s Švedske. Pes je odlično delal dve uri in pol, z laježem naznanjal vsako najmanjšo sled zajca, vendar ga ni dvignil, zato sva mu s švicarskim sodnikom prisodila 34 točk od 140 mogočih.

Pozno popoldne smo se vrnili s terena v hotel, kjer smo takoj izvedeli za rezultate naših dvajsetih psov, ki sta tekmovala. **Radoš Burnik** se je takoj pohvalil, da je psička Bajda odlično gonila in takoj pognala zajca. Po izjavi **Alojza Filipiča** pa je bilo takoj jasno, da le ni šlo vse tako gladko. Filipič nama je potožil, da sta mu hrvaški in italijanski sodnik odštela kar 45 točk. To je pomenilo, da je pes gonil zajca 45 minut. Ko je zajec pritekel na

samo sedem točk. Po tekmi je bil sestanek s sodniki in smo se glede na opisani primer (odštetih 45 točk) pritožili. Vendar kar sta sodnika že prisodila, je ostalo nespremenjeno. Z našimi sosedi Hrvati smo se že dvakrat srečali na mednarodnih lepotnih razstavah psov in vedno so hrvaški psi odnesli vsa prva mesta. V Budimpešti se je na mednarodni lepotni razstavi psov zgodila krivica vsem slovenskim vodnikom (sodnik je bil Italijan). Ravno tako se je dogajalo tudi na enakovredni razstavi v Bratislavi (pred srbskim sodnikom). Pustimo lepote razstave in spoznajmo, kaj se je na evropskem pokalu dogajalo še zadnji dan tekmovanja, to je 11. 12. 2004. Že 10. 12. 2004 zvečer je nas, Slovence, presenetil strasten kinolog Boris Kržišnik z ženo Danico iz LKD Idrija. Drugi dan se je kot navijač za naše avtohtone pse pojavil na terenu. Tekmoval je samo vodnik **Lado Raztresen** s posavsko goničko **Taro**. Sam sem bil prisoten, kako je psička strastno iskala, vendar ob preiskovanju več hektarskega peščenega terena v žgočem soncu ni bilo nobenih pravih pogojev za delo, niti športne sreče. Celo zajčjih iztrebkov tam nismo opazili.

7. tekma v prinašanju za prinašalce – CACIT

Slovenski klub za prinašalce Sali retrieverje je 2. 10. 2004 organiziral tekmo CACIT v prinašanju za vse pasme prinašalcev. Prireditelj tekme je bilo Lovsko-kinološko društvo Ptuj, potekala pa je v lovišču LD Jože Lacko - Ptuj.

Začetek tekmovanja je bil ob 8. uri. Pred lovskim domom smo se zbrali vodniki s svojimi prinašalci, vodja prireditve, sodniški zbor, pomočniki na tekmi, lovski pripravniki in drugi.

Dobrodošlico in uspehov sta nam zaželela predsednik LKD Ptuj **Branko Holc** in predsednik LD Jože Lacko - Ptuj **Janez Vidovič**.

Razložil sem dogovorjeni potek tekme, nakar smo žrebali vrstni red nastopajočih, ki so se razdelili po številkah v skupine 3 x 3 vodniki.

Tekmo smo začeli skupaj z disciplino *obnašanje na stojišču in v lovišču*. Pomočniki so uprizorili kratek lov – glasen pogon s streljanjem, ob tem pa morajo psi ostati mirno na stojišču poleg svojih vodnikov. Po tej disciplini

smo se razdelili v dogovorjene skupine.

Vodja prireditve je bil **Adolf Meglič**, član LD Jože Lacko - Ptuj. Sodniški zbor smo sestavljali: **Jože Vester**, **Željko Žilnik** in **Jože Pangerl**. Sodniki pripravniki so bili **Tone Selinšek**, **Franc Dečman** in **Matjaž Roter**. Delegat Kinološke zveze Slovenije in vodja sodniškega zbora sem bil podpisani.

Nastopilo je 9 vodnikov z 8 labradorskimi prinašalci in 1 zlatim prinašalcem.

Sodniški zbor se je zbral v lovski koči na kratkem sestanku, da smo si sodniki razdelili delo. Ocenjevali smo v treh skupinah, in sicer naslednje discipline: (1.) vlečka pernate divjadi na 200 korakov z eno kljuko in vleka z dlakasto divjadjo na 300 korakov z dvema kljukama. (2.); iskanje dveh primerkov pernate divjadi – na 60 korakov pod kotom 90 stopinj. (3); iskanje in prinašanje dveh primerkov izgubljene divjadi – na površini 50 x 50 korakov.

Po končani 2. in 3. disciplini so vodniki pse odpeljali na vodno delo – prosto iskanje v ločju in prinašanje race iz globoke vode.

Discipline: obnašanje na stojišču in v lovišču ter vaje poslušnosti smo ocenjevali vsi skupaj.

Na koncu smo skupaj ocenili še vaje poslušnosti in strelomirnost.

Rezultati tekme so bili zelo dobri: sedem prvih ocen, ena druga in ena tretja, kar je vredno pohvale. Najboljši trije pari so bili:

1. Labrador TYLAH KEEK OVER RUBENS SHOULDER LRSLO (2001); dosegel je 164 točk, I. oceno, CACIT – vodnik **Jože Štebih**.

2. Labradorka STAR OVER SKAY NURSILAND LR SLO 002855 (2003); dosegla je 162 točk, I. oceno, R. CACIT – vodnik **Andrej Emih**.

3. Labradorka TYLAH TAKE THE JACKPOT LR SLO 02777 (2003); dosegla je 155 točk, I. oceno, CACT – vodnik **Bojan Kocjan**.

Tekma je bila izredno dobro organizirana, za kar se moramo zahvaliti LKD društvu Ptuj, **Lovski družini Jože Lacko - Ptuj**, ki nam vsako leto nudi svoje lovišče in dovolj pomočnikov, da nam pomagajo pri izvedbi tekme, priskrbi nam odstreljeno divjad, ki jo potrebujemo za prinašanje

ipd. Zahvaliti se moramo tudi za pogostitev z izredno okusno toplo malico, ki po delu in naravi še kako prija.

Posebej je treba pohvaliti posameznike **Jožeta Štebiha**, **Bojana Kocjana**, **Adolfa Megliča** in še mnoge druge člane LD Jože Lacko - Ptuj, ker se že vsa leta trudijo z organizacijo tekme, ki je pomembna za lovce in lovsko kinologijo.

Hvala tudi vsem vodnikom, vsem sodnikom, vsem, ki so kakor koli sodelovali pri tekmi.

Jože Pangerl,
kin. sodnik in delegat KZS



Foto: E. Feragotto

Udeleženci tečaja osnovnega šolanja lovskih psov 2004/05. Tudi letos je bilo opaziti, da so lovski psi zelo učljivi. Največ točk je dosegla kratkodlaka istrijanka Megi.

Tečaj osnovnega šolanja lovskih psov na Tolminskem

Letos smo že osmo leto zapored organizirali osnovno šolanje lovskih psov na Tolminskem. Zadnja štiri leta poteka na nogometnem igrišču v Volčah, kjer je urejena tudi razsvetljava, tako da je tečaj lahko tudi v poznejših urah.

Na območju LKD Gorica je bil tečaj prvi dve leti tudi na Bovškem, kjer ga je vodil pokojni **Rudi Kravanja**, eno leto pa je potekal tudi v Brdih, kjer ga zaradi premajhne zainteresiranosti ne organiziramo več.

Tečaj poteka dvakrat na teden od novembra do marca. Povprečno se tečaja udeleži 10 vodnikov in njihovih štirinožnih prijateljev, kar pa je zelo malo v primerjavi s številom psov v našem LKD. Psi, ki se udeležujejo tečaja, so stari približno eno leto, sestava vodnikov pa je pestrejša, in sicer so taki, ki imajo psa prvič, pa izkušeni vodniki, ki so že dosegli velike uspehe v kinologiji. Udeleženci tečajev dosegajo lepe uspehe na lokalnih in držav-

nih tekmovanjih, psi pa so predvsem socializirani in zelo uporabni pri lovu.

Letos je tečaj prvič potekal tudi uradno, saj so štirje člani LKD opravili izpit za inštruktorja osnovnega šolanja lovskih psov. Tečaj sta vodila **Ivo Leban** in **Sašo Volarič**, udeležilo pa se ga je sedem vodnikov in njihovih psov. Kot vsa leta doslej je bila zelo pestra zastopanost različnih pasem lovskih psov. Po koncu tečaja smo opravili tudi preizkušnjo po programu osnovnega šolanja lovskih psov VP-1, ki jo je ocenjeval

Spomladansko šolanje psov LKD Ljubljana

Kljub visokemu jubileju lani ter šestinpetdeset letom dela se je neutrudni inštruktor šolanja psov in vodnikov **Jože Selan** tudi letos lotil zahtevne šolske vrste. V organizaciji Lovsko-kinološkega društva Ljubljana dvakrat na teden, ne glede na vremenske razmere, tudi to pomlad prenaša svoje bogato znanje na vodnike pisane palete različnih vrst štirinožcev.

Lovska kinologija je v novem lovskem zakonu dobila svoje mesto, v katerem je poudarjeno, da je lovsko uporaben pes samo tisti, ki je izšolan za delo in brez njega ni mogoče loviti nekatere divjadi. Ravno tako pes ne sme biti moteč in škodljiv za naravo, zato je nujno, da je dobro vodljiv predvsem v okolju, kjer živijo divje živali. Prav je, da so tudi lovsko-kinološke lovske organizacije, kot so lovsko-kinološka društva (LKD), pripravljene pomagati pri vzgoji psov in vodnikov tudi drugim uporabnikom prostora, ki niso lovci. Tako v Selanovi vrsti srečujemo raznolike pasme psov, pa tudi mešance in njihove vodnike,



Foto: Z. Zajšek

Inštruktor šolanja vodnikov in psov Jože Selan je tudi letos pod okriljem LKD Ljubljana šolal pestro skupino vodnikov in psov.

Štefan Božič. Vsi udeleženci so opravili VP-1 z velikim številom točk.

Posebna pohvala velja obema inštruktorjema, ker si vzameta veliko prostega časa, delujeta prostovoljno in s svojim znanjem veliko pomagata vodnikom, da bodo uspešni tudi na PNZ in na lovu. V prihodnje upam, da se bo tečaja udeležilo še več vodnikov in njihovih psov ter da bo tečaj kdaj zaživel tudi na Goriškem in Ajdovskem.

Ervin Feragotto

ki pse uporabljajo za najrazličnejše rekreacijske potrebe. To nas sili v nujnost in potrebo, da podobne tečaje organiziramo po vsej državi in da pri tem svoj delež prispeva tudi slovensko lovstvo. To bo koristilo divjadi in lovišču, ne nazadnje pa tudi drugim uporabnikom prostora; še zlasti v tem nesrečnem 21. stoletju, ko nekateri posamezniki skušajo prikazovati lov in lovce kot »črno ovco« naše družbe.

Zlato Zajšek
LD Turjak

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLT):

O: 4/I, m: 5/II, 19. 6.,
Drago Lešnik, Hramše 12,
3204 Dobrna.
O: 5/I, m: 4/II, 8. 6.,
Dušan Müller, Vrtna 35,
8340 Črnomelj.
O: 5/I, m: 5/I, 14. 6.,
Darko Pungeršič, Vinji Vrh 8/B,
8220 Šmarješke Toplice.
O: 5/I, m: 5/I, 12. 6.,
Peter Paradiž, Oljčna pot 53/c,
6000 Koper.
O: 5/I, m: 5/II, 4. 6.,
Darko Pungeršič, Vinji Vrh 8/B,
8220 Šmarješke Toplice.

Kratkodlaki jazbečarji (SLRJk):

O: 5/I, m: 5/I, 9. 6.,
Albin Pehant, Zg. Hoče 52/a,
2311 Hoče.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/I, 10. 6.,
Ivan Leban,
Volče 94, 5220 Tolmin.
O: 4/I, m: 4/I, 23. 4.,
Peter Kovačec, Hudourniška
ul., n.h., 2312 Orehova vas.
O: 5/I, m: 4/I, 9. 6.,
Branko Tucovič, Kregarjeva 1,
8250 Brežice.
O: 5/I, m: 5/I, 16. 6.,
Danilo Smolar, Trbonje 25,
2371 Trbonje.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/II, m: 5/I, 2. 5.,
Lucija Mali, Potoče 1/a,
4205 Preddvor.
O: 4/I, m: 5/I, 2. 6.,
Jože Jevšnik, Kostanjek 27,
8270 Krško.
O: 4/5, m: 4/I, 3. 4.,
Brane Lazič, Suhor 1/a,
8350 Dolenjske Toplice.

Beagli (SLRBg):

O: 5/I, m: 5/I, 4. 6.,
Rok - Bojan Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slovenj Gradec.
O: 5/I, m: 5/I, 29. 5.,
Valter Bordon, Bonini 1,
6000 Koper.

Istrski kdl. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/II, 19. 4.,
Ladislav Čarman, Zloganje 31/a,
8275 Škocjan.
O: 5/I, m: 4/I, 5. 6.,
Edi Babič, Vanganel 6,
6000 Koper.
O: 5/II, m: 4/I, 20. 5.,
Franc Perušič, Butoraj 24,
8340 Črnomelj.
O: 5/I, m: 5/I, 1. 5.,
Diego Jakomin, C. I. istr.
brigade 65, 6276 Pobegi.

Hanovski barvarji (SLRHb):

O: 5/II, m: 5/IB, 15. 6.,
Zlatko Cmok, Pečovje 4/a,
3220 Štore.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 4/IB, m: 4/IB, 7. 6.,
Stanko Grl, Stare sledi 8,
2391 Prevalje.
O: 5/II, 5/IB, 22. 5.,
Slavko Žlebnik,
Trg 4. aprila 6/b,
2392 Mežica.
O: 4/II, 4/IB, 10. 6.,
Aleksander Kuster,
Velike Vrhe 19,
1295 Ivančna Gorica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 4/I, m: 4/II, 18. 5.,
David Gazvoda, Pečke 4,
2321 Makole.
O: 5/I, m: 4/I, 26. 5.,
Rok Pogačnik, Zaloše 13,
4244 Podnart.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 4/I, m: 4/I, 14. 6.,
Franc Ojsteršek, Koprivnica 12,
8282 Koprivnica.

Nemški žimavci (SLRNŽ):

O: 5/I, m: 5/I, 24. 4.,
Metod Grašič, Podbrezje 109,
4202 Naklo.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):

O: 5/PZP 46, JZP 166,
m: 4/PZP 45, ŠPP 195; 17. 5.,
Žarko Skomina, Prvačina 138,
5297 Prvačina.

Angl. koker španjeli (SLRKš):

O: 5/II, m: 5/I,
Walter Horn, Boreci 46/c,
9242 Križevci.

Špringer španjeli (SLRšš):

O: 5/I, m: 4/I, 10. 5.,
Jože Šinkovec, Družinska vas 9,
8220 Šmarješke Toplice.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:
O: 5/I, m: 4/I, 10. 6.,
Boris Čater, Zadobrova 100,
3211 Škofja vas.
O: 5/II, m: 5/II, 2. 6.,
Alojz Potočnik, Kolodvorska 3,
1290 Grosuplje
O: 5/I, m: 4/I, 10. 5.,
Iztok Pušavec, Tenetiše 16,
4204 Golnik.
O: 5/I, m: 4/II, 15. 4.,
Albin Železnik, Lopar 15,
6273 Marezige

Lj., 28. 4. 2005

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Prodam revolver Taurus M 669, kal. .357 Mag., ter **pištolo** Tanfoglio Golt Match 9 mm Luger. Ceni po dogovoru. Maksimilijan Hvalec, Slovenska 2, 2000 Maribor.

Prodam dva mlada nemška lovška terierja (leglo 23. 3. 2005). Informacije po telefonu 041/452-711.

Prodam pištolo CZ 75, kal. 9 mm, niklano, odlično ohranjeno. Cena po dogovoru. Tel.: 031/792-381.

Prodam kombinirano puško Sabatti, kal. .222 Rem./ 20 Mag., z lepim kopitom in globokimi gravurami. Tel.: 070/810-236.

Ugodno prodam češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom 6 x 42. Tel.: (02) 675-51-61.

Prodam češko bokarico ZH 16/ 7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 16 / 16 x 70 R in str. daljnogledom. Tel.: 031/540-898.

Prodam karabinko CZ kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42, zasučna montaža, z novo cevjo, in **60 naboji**. Tel.: 041/259-859.

Pasja šola! Nudimo osnovno šolanje in šolanje lovskih psov, predvsem krvosledcev. Z veseljem pomagamo vsem vodnikom tudi z individualnimi nasveti. Tel.: 041/419-256; (01) 837-00-24.

Kupim risanico - prelamačo, kal. 6,5 x 57 R, s str. daljnogledom ali brez. Tel.: 041/639-414.

Prodam nemškega lovškega terierja, starega 2 leti. Tel.: (01) 750-55-60.

Prodam strelni daljnogled Meopta 6 x 42 - križ 4A. Tel.: (03) 567-35-03.

Kupim dobro ohranjeno karabinko s str. daljnogledom. Drago Gmajnič; tel.: (03) 580-61-70 ali 040/656-760.

Prodam 180 nabojev, kal. .300 Win. Mag., 11,7 g TUG, RWS - Brenneke. Tel.: 041/473-554.

Prodam valiilna jajca fazanov, jerebic in rac. Tel.: 041/717-464.

Kupim ohranjeno bock dvocevno risanico, Merkel Suhl, mod. 2021, 2022 ali dvocevno risanico Merkel Suhl mod. 150 ali 160 v kalibrih 9,3 x 74R; 8 x 57 IRS; .30 - 06; .308 Win. Tel.: 051/306-397.

Prodam nemško kratkodlako ptičarko, poleženo 25. 2. 2005, potomko odličnih, delovnih staršev. Tel.: 041/285-939.

Prodam nemškega žimavca, poleženega 6. 2. 2005, potomca odličnih, delovnih staršev. Tel.: 041/717-464.

Prodam leglo nemških prepeličarjev - sercev (leglo 10. 5. 2005). Oče: 4/I, opravljena KS; mati: 4/I, odličnih zasnov. Tel.: 041/267-245.

Prodam leglo nemških kratkodlakih ptičarjev, odličnih delovnih staršev (leglo 15. 5. 2005). Tel.: 051/210-638 ali (05) 301-63-72.

Prodam lepo leglo ptičarjev, pasme **mali münsterlandec** (mali špijon). Leglo 7. 4. 2005. Tel.: 041/892-515, Jablanov.

Prodam nemškega kratkodlakega ptičarja, poleženega 17. 5. 2005, iz vrhunskega legla. Psička izbirate prvi iz legla, ker pripada lastniku plemenjaka. Tel.: (05) 301-30-26 ali 031/483-167.

Prodam dobro ohranjeno Suhlovo **tricevko**, kal. 12 - 12/ 7 x 65 R, s str. daljnogledom Habicht 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena 320.000 sit. Tel.: 031/812-460.

Prodam brak-jazbečarko, staro 1,5 leta, in starejšo **posavsko goničko**. Tel.: (03) 838-10-38.

Prodam mlade **nemške lovške terierje**; leglo 23. 4. 2005. Psi so potomci odličnih delovnih staršev. Tel.: 040/354-590.

Prodam karabinko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: (01) 362-72-74.

Prodam Jeep Cherokee, 2,1 TD, 93, kovinsko zelen, klima, odlično ohranjen in neuporabljano **češko bokarico**, kal. 16/ 7 x 57 R z menjalnimi cevmi 16/16 ter montiranim str. daljnogledom Zeiss. Tel.: 041/281-490.

Prodam karabinko CZ, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom Tasco 4 x 32 in **spektiv** Bresser 18 - 36 x 50 mm. Tel.: 041/494-564.

Prodam brak-jazbečarko, jelenje rjavo, staro 2 leti. Tel.: 031/216-449.

Prodam karabinko Sava - Kranj, kal. 8 x 57 IS; puška je kot nova (cena 80.000 sit) in **češko bokarico**, mod. 304, kal. 7 x 57 R/12, s str. daljnogledom 1,5 - 4,5 x 32, tudi kot nova (cena 150.000 sit; v paketu 210.000 sit). Tel.: 041/764-257.

Prodam stari lovski puški, primerni za okras (sta predpisano onesposobljeni za uporabo, zato ni potrebno nabavno dovoljenje zanj). Prva je **enostrelka - petelinka** sistema Bishop (Wamant), druga pa **polrisanica - petelinka** (6 mm / 9 mm). Cena posamezne puške je 30.000 sit. Tel.: 041/376-491.

Kupim naboje ali tulce nabojev, kal. 6,5 x 70 R. Tel.: 041/376-491.

Prodam mladiče pasme planinski gonič (koroški žigec); leglo 29. 4. 2005. Tel.: (02) 823-98-08 ali 041/332-980, Srečko Skarlovnik.

Zaradi bolezni prodam nemško prepeličarko, staro 2 leti, z vzrejno oceno 4/I. Tel.: 031/550-144.

Prodam dva tribarvna goniča, leglo januar 2005. Sta potomca odličnih staršev (mati prvakinja pasme). Cena po dogovoru. Tel.: 031/511-320.

Prodam risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 (Suhlova montaža) in **kombinirko** ZH, kal. 7 x 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom. Tel.: 041/873-844.

POPRAVEK

Pri objavi **iskalcev** obstreljene divjadi, ki so večši **iskanja** **obstreljenih in ranjenih medvedov** (Lovec, 5/05, str. 258) smo pomotoma izpustili številko 26, ki se nanaša na priznanega in rutiniranega poklicnega lovca Cirila Oiclja iz Kočevja in njegove pse, ki so že preizkušeni zasledovalci ranjenih medvedov. Oiclju se za napako opravičujemo in jo popravljamo.

Komisija za spremljanje dela vodnikov krvosledcev - M. Ž.

Prodajam vrhunsko risanico, izdelano po naročilu, kal. 308 Win., s str. daljnogledom 6 x 42 A4 križ. Tel.: (01) 517-10-86.

Prodajam resastega jazbečarja, črnega z rjavimi ožigi, poleženega 14. 2. 2005 (mati 5/1, R CACIB; oče 5/1). Tel.: (01) 721-39-73; 040/323-399.

Prodajam leglo nemških lovskih terierjev, potomce izredno delavnih staršev. Mati 5/1, VUP-UP, KS; oče 5/1, VUP-UP, KS; leglo 5. 5. 2005. Dušan Stucin, tel.: 041/318-899.

Izdelam vam 3 vrste pasti za lov polhov, več vrst ptičjih krmlinic in valilnic ali vam pritrdim lovske trofeje na naravne podložne desčice. Tel.: (01) 895-15-96.

Kupim mladega divjega merjasca do 30 kg teže za namene šolanja lovskih psov. Tel.: (03) 810-60-07.

Prodajam dva ostrga gonika (planinska gonika), odlična za lov na divje prašiče in lisico. Tel.: (02) 88-53-314.

Prodajam risanico, kal. 6,5 x 55, Carol Gustav (Švedska), **bokarico** Heim, kal. 16/5,6 x 45 R Rem. Mag., nemške izdelave, ter **bokarico**, kal. 16/7 x 57 R. Vse puške so opremljene s str. daljnogledi. Tel.: 031/624-868.

Ugodno prodajam češko bokarico, mod. 584, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom 3 - 9 x 42, z montažo Rapid 2000 (cena 160.000 sit) in **pištolo** Beretta, mod. 9000 S, kal. 9 x 19 Para (cena 100.000 sit). Tel.: 041/545-520 ali 031/460-469.

Prodajam gravirano Suhlovo tricevko, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Tasco 3 - 9 x 42 (Suhlova montaža); tel.: 041/533-598.

Prodajam mlade lucernske goniče (leglo 17. 3. 2005), uvoz iz Švice. Mati in oče odlična razstavna psa, uvožena iz Švice. Tel.: 00387-51-583243 ali 00387-65-598-128 (Banja Luka).

Prodajam mlade bavarske barvarje (leglo 15. 4. 2005), primerne že za oddajo. Tel.: 041/250-616.

Kupim krogelne naboje, kal. 7 x 64 Igman (11,2 g), ali zamenjam za 7 x 65 R PP (11,2 g). Tel.: 041/672-382.

Prodajam strelna daljnogleda Zeiss Diavari: 1,5 - 6 x 36 (rabljen, 350E) in 3 x 9 x 36 (kot nov, 600 E). Tel.: 041/223-460.

Prodajam stare umetniške slike (olje/platno) z lovskimi motivi. Tel.: 041/223-460.

Prodajam lovsko karabinko CZ, kal. 243 Win., z montiranim str. daljnogledom (suhlska montaža), znamke Swarovski 6 x 42. Kopito je dodatno obdelano. Cena 110.000 sit. Tel.: 051/387-550.

Kupim starejše puške z oznako slovenskih puškarjev: Rutar, Kaiser, Ševčík, Šifer, Mišič itn. Tel.: (03) 545-11-46.

Kupim repetirno MK puško, kal. 22 l.r., brez str. daljnogleda. Tel.: 031/350-065.

Prodajam ohranjeno risanico Steyr Mannlicher, kal. 7 x 64,



JOHANN FANZO

Avstrijsko puškarsko-trgovsko podjetje iz Borovlj, ki ima svojo trgovino tudi v Ljubljani, na Kolodvorski 20,

zaposli

TRGOVCA – PRODAJALCA

Od kandidatov pričakujemo vsaj 3 do 5 let trgovskih izkušenj, široko razgledanost v lovstvu in balistiki, ter da ima stalno prebivališče v Ljubljani.

Vse dodatne informacije dobite po telefonu: 0043/4227-2283-2283 – J. Fanzo

JUNIJ						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec
1. Sr	2:35	14:56	5:14	20:46	3:48	22:13
2. Če	2:52	16:09	5:14	20:46	3:47	22:14
3. Pe	3:10	17:22	5:13	20:47	3:46	22:15
4. So	3:30	18:36	5:13	20:48	3:45	22:16
5. Ne	3:54	19:48	5:12	20:49	3:44	22:17
6. Po	4:24	20:57	5:12	20:50	3:43	22:18
7. To	5:01	21:59	5:12	20:50	3:43	22:19
8. Sr	5:48	22:51	5:11	20:51	3:42	22:20
9. Če	6:44	23:33	5:11	20:52	3:42	22:21
10. Pe	7:46	-----	5:11	20:52	3:41	22:22
11. So	8:53	0:06	5:11	20:53	3:41	22:23
12. Ne	10:00	0:32	5:10	20:53	3:40	22:24
13. Po	11:06	0:53	5:10	20:54	3:40	22:24
14. To	12:13	1:10	5:10	20:54	3:40	22:25
15. Sr	13:18	1:26	5:10	20:55	3:40	22:26
16. Če	14:27	1:42	5:10	20:55	3:40	22:26
17. Pe	15:37	1:58	5:10	20:56	3:39	22:26
18. So	16:53	2:17	5:10	20:56	3:39	22:27
19. Ne	18:13	2:40	5:10	20:56	3:39	22:27
20. Po	19:35	3:09	5:10	20:56	3:40	22:27
21. To	20:54	3:49	5:11	20:57	3:40	22:28
22. Sr	22:01	4:44	5:11	20:57	3:40	22:28
23. Če	22:52	5:55	5:11	20:57	3:40	22:28
24. Pe	23:30	7:18	5:11	20:57	3:41	22:28
25. So	23:59	8:45	5:12	20:57	3:41	22:28
26. Ne	-----	10:09	5:12	20:57	3:42	22:28
27. Po	0:22	11:29	5:13	20:57	3:42	22:28
28. To	0:41	12:46	5:13	20:57	3:43	22:27
29. Sr	0:58	14:00	5:14	20:57	3:43	22:27
30. Če	1:16	15:13	5:14	20:57	3:44	22:27

daljnogled Swarovski, izrezljano kopito in MK puško s str. daljnogledom. Dodatne informacije po tel.: 041/327-438.

Prodajam tribarvne nemške goniče (leglo 12. 6. 2005). Tel.: 031/680-772.

Naprodaj je leglo brandl brakov – drugo leglo, odličnih delovnih staršev. Mati Bela 5/1, KS, oče: 4/1. Mladiči so za oddajo. Tel.: 041/886-116, Marko.

Prodajam Beretto S 55, kal. 12/12, kupim pa polrisanico –

petelinko. Mogoča je tudi menjava. Tel.: 031/765-588.

Prodajam nemškega prepeličarja, samčka, starega 3 mesece. Tel.: (03) 305-70-28 ali 041/572-926.

Prodajam kratko karabinko (celo olesje), kal. 243 Win., s str. daljnogledom 6 x 42 Swarovski. Tel.: 041/657-337.



molox

LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA COMA TRZIN

Dobrova 1

Telefon: 00 386 (01) 562 13 10

040/524-355

ČAKALNE VREČE IZ LODNA

3M JAKNE IZ LODNA

PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LODNA

ČEPIČE IZ LODNA

JAKNE IZ TERMOVELURJA

DELOVNE SRAJCE

DELOVNE VODOODBOJNE PODOLOŽENE IN NEPODOLOŽENE BOMBAŽNE HLAČE

JAKNE IZ VODOODBOJNEGA BOMBAŽA

MAJICE IZ BOMBAŽA

SPREJENAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI



PONUDBA MESECA!



Hubertus

club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

NAMIBIJA
11-dnevni program lova z letalskimi in drugimi prevozi, bivanjem, hrano, organizacijo lova, pripravo trofeje in
VKLJUČENIM Odstreloom sedmih glav
KAPITALNE TROFEJNE DIVJADI
(KUDU, ORIKS, HARTEBEST, SPRINGBUCK, SVINJA BRADAVČARKA ...).
ALL INCLUSIVE
od Ljubljane do Ljubljane 4.650 €

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA
12-dnevni ALL INCLUSIVE safari
od Ljubljane do Ljubljane 2.685 €
Odstrel: blesbuck 190 €, svinja bradavčarka 250 €, impala 200 €, springbuck 250 €
MOGOČ TUDI Odstrel
sabljuste antilope (sable), leva, nosoroga, slona, bivola in nilskega konja.

KAZAHSTAN
9- do 18-dnevna potovanja s poletom, prevozi, bivanjem in hrano, organizacijo lova ter
VKLJUČENIMI Odstreli
SIBIRSKEGA SRNJAKA, MARALA, SIBIRSKEGA KOZOROGA
ter kombinacijami teh lovo.
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
že od 3.945 €

Zahtevajte naše programe!

LOVSKA DRUŽINA PIŠECE pri Brežicah

obvešča vse strelce na glinaste golobe, da bo v počastitev krajevnega praznika KS Pišece

v nedeljo, 3. julija 2005, z začetkom ob 9. uri

TEKMOVANJE V STRELJANJU NA GLINASTE GOLOBE
– serija 15 golobov v ekipni in posamični konkurenci.

Tekmovanje bo na strelišču pri lovskem domu na Pečarjem bregu nad Pišecami.

V ekipnem delu bodo prve tri ekipe prejele pokale, zmagovalna ekipa tudi prehodni pokal, najboljši posamezniki pa:

1. nagrada: 100.000 sit,
2. nagrada: 70.000 sit,
3. nagrada: 50.000 sit,
Drugi uspešni strelci do 20. mesta bodo prejeli praktične nagrade.

Prijave sprejemamo na dan tekmovanja do ure, ko bo tekmovanje še mogoče izpeljati.
Kontaktirna oseba je Damjan Rožman; GSM 041-657-524.

SPREMENJENI NAČRT KINOLOŠKIH PRIREDITEV LKD CELJE za leto 2005

11. 6. – Pokalna in lokalna tekma po krvnem sledu za prehodni pokal LKD CELJE. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Bojansko - Štore na Svetini.

17. 9. – PNZ psov jamarjev na planem. Zbor ob 8. uri pred Motelom Zonta v Šentjurju.

24. 9. – PNZ španjelov; mladinska in vzrejna tekma za nemške prepeličarje. Zbor ob 8. uri v Golobinjeku pri Ulčniku; LD Podčetrtek.

15. 10. – Pokalna tekma lovskih psov v prinašanju in vodnem delu za prehodni pokal LKD Celje. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Kajuh Šmartno v Rožni dolini.

22. 10. – PNZ visokonogih in nizkonogih goničev. Zbor ob 8. uri na strelišču LD Gornji Grad.

29. 10. – Lokalna tekma po krvnem sledu. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Vedenik; LD Prebold.

5. 11. – PNZ visokonogih in nizkonogih goničev. Zbor ob 8. uri Pri treh ribnikih; LD Rogaska Slatina.

5. 11. – PNZ španjelov ter mladinska in vzrejna tekma nemških prepeličarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Braslovčah.

POZOR! Prireditve se bodo lahko udeležili le tisti vodniki lovskih psov, ki se bodo pisno prijavili 14 dni pred prireditvijo na naslov: LKD Celje (Slavko Vale, Kidričeva 11, 3270 Laško).

PRVENSTVA LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE V LETU 2005



- **19. junij**, – LD Gornji Grad
lovska kombinacija
- **4. september**, – Strelišče Kunšperk – Bistrica ob Sotli
prvenstvo veteranov
- **18. september**, – LD Slovenj Gradec
premična tarča divjadi - odprto prvenstvo

Komisija IO LZS za strelstvo

LOVSKA DRUŽINA BRASLOVČE

vabi na

tradicionalno meddružinsko strelsko tekmovanje v počastitev

DNEVA DRŽAVNOSTI, ki bo v

soboto, 25. 6. 2005, z začetkom ob 9. uri

V BOŠTUNOVCU PRI ŽOVNEKU V BRASLOVČAH.

Pot do strelišča bo označena iz smeri Celje - Ljubljana v kraju Šentrupert.

PROPOZICIJE TEKMOVANJA:

- ❖ 15 glinastih golobov,
- ❖ 10 strelav na tarčo smjaka,
- ❖ 5 strelav na tarčo bežečega merjasa.

Tekmovale bodo tričlanske ekipe ene lovske družine in posamezniki pa tudi veterani.

V obeh konkurencah velja pravilo, da so tekmovalci iz ene lovske družine.

NAGRADE:

- ❖ najboljše ekipe bodo prejele pokale,
- ❖ najboljši posamezniki in veterani pa bodo poleg pokalov dobili tudi bogate praktične nagrade.

Več informacij dobite pri referentu za strelstvo Dušanu Urankarju; tel.: 041/634-258.

Tekmovanje bo v vsakem vremenu, saj so vsa strelišča pokrita.

Prijazno vabljeni!



NOVO V SLOVENIJI – LOVSKO IN ŠPORTNO OROŽJE BAJKAL

IZH-18MH enocevne risnice – prelamače (.30–06, .308 Win., 223 Rem.)

IZH-94 EXPRESS bokarice (.30–06/.30–06;

.308 Win./308 Win. 9,3 x 74 R)

IZH-94 SEVER bokarice (20 Mag./22 Wmr)

IZH-94 bokarice z menjalnimi čoki v kalibrih:

.30–06/12–76, .308 Win/12–76, .223 Rem./12–76

IZH-39 ETRAP šibrenica (12/12)

IZH-27M šibrenica (12/12) IZH-27EM-1C šibrenica

(12 Mag./12 Mag., 20 Mag./20.)

MP-153 12 x 76 polavtomatska šibrenica

JHZ-43 E 12/12 šibrenica (brezpetelinka)

Nudimo ugodna potrošniška posojila.

PODJETJE ZA IZDELAVO IN PRODAJO LOVSKEGA OROŽJA, d.o.o., Kranj

bock.kranj@siol.net

BOCK

www.bock.si

Dražgoška 2, Kranj, tel.: 04/202 33 20, faks: 04/202 60 00

PRODAJAMO

IZDELUJEMO

vse vrste orožja

revolverje in pištole

velika izbira
rabljenega orožja

vse vrste streliva

konfekcija in

druga oprema za lov

lovske
karabinke
kombinirke
karabinke za lov
na veliko divjad
(.375 H&H - .416 WBY MAG.)
opravljamo vsa preostala
puškarska dela



**BRESSER
HIRTENBERGER**

Lovska družina RIBNICA

prireja

v soboto, 27. avgusta 2005,

1. PRVENSTVO SLOVENIJE V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA.

Podrobnejši razpis bo objavljen
v julijsko-avgustovski številki Lovca.
Kontaktna oseba: Jože Gril; tel.: 031/30-60-80.

Unikat
Po meri vam izdelamo
**SLAVNOSTNE
LOVSKE OBLEKE**



Anica Kovačič, s.p., Velika Loka 41a, Velika Loka
Telefon: 07/30-48-493, Gsm: 040/464-447

UGODNA PONUDBA LOVSKIH ROGOV!



SYMPHONY INTERNATIONAL d.o.o.
Briht 43, 4000 Kranj, Slovenija
tel.: +386 (0)4 234 30 30
faks: +386 (0)4 234 30 30
e-mail: symphony@siol.net
www.symphony-intl.si



DALJNOGLEDI IN SPEKTIVI

TEHNOOPTIKA



Smolnikar, d.o.o., Novi trg 2,
1000 Ljubljana
Tel./faks: (01) 426 - 32 - 72
E-mail: tehnooptika@siol.net

firme
MEADE BRESSER
NIKON, STEINER,
ZEISS

SERVIS VSEH
VRST DVOGLEDOV
IN STRELNIH
DALJNOGLEDV